

Generationskifte af et hovedaktionærselskab i levende live

Generational succession of a principal shareholder company alive

Cand.merc.aud

Kandidatafhandling

Juni 2016

Mikkel Bigum Hansen, cpr.nr. xxxxx-xxxx

Antal anslag: 180.986/80 normalsider

Vejleder: Christian Skovgaard Hansen

Afleveringsdato: 1. juni 2016

Copenhagen Business School

Indhold

1. Executive summary	5
2. Indledning	6
3. Problemformulering	6
4. Afgrænsning	7
5. Model- og metodevalg	8
6. Målgruppe.....	10
7. Kildekritik	10
8. Præsentation og beskrivelse af case	11
8.1 Casevirksomhed	11
8.2 Overdrager	12
8.3 Erhverver(e).....	13
8.3.1 Sønner	13
8.3.2 Medarbejdere	13
9. Indledende og strategiske overvejelser.....	14
9.1 Fastlæggelse af motiver og årsag til ønsket om generationsskiftet	15
9.2 Identifikation af arvtager.....	16
9.2.1 Generationsskifte inden for familien.....	16
9.2.2 Generationsskifte til nærtstående medarbejder	18
9.2.3 Salg til tredjemand.....	19
9.2.4 Selskabsejerens rolle efter et salg.....	20
9.3 Værdiansættelse	20
9.4 Tids- og handlingsplan for generationsskiftet.....	21
10. Værdiansættelse.....	22
10.1 Værdiansættelsesvejledningen.....	23
10.2 Den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3	25
10.2.1 Værdiansættelse af ejendomme i Bigum Byg ApS efter den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3.....	25
10.3 TSS-cirkulærer 2000-9 og 2000-10	26

10.3.1 TSS-cirkulære 2000-10.....	26
10.3.1.1 Værdiansættelse af goodwill i Bigum Byg ApS efter TSS-cirkulære 2000-10.....	29
10.3.2 TSS-cirkulære 2000-9.....	29
10.3.2.1 Værdiansættelse af Bigum Byg ApS efter TSS-cirkulære 2000-9	30
10.4 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (ophævet for så vidt angår værdiansættelse af unoterede aktier og anparter).....	31
10.5 Muligheder for fastlåsning af værdi samt korrektionsadgang	32
10.6 Delkonklusion - vurdering og sammenligning af værdiansættelsesmodeller	33
11. Omstrukturering	33
11.1 Etablering af holdingstruktur	34
11.1.1 Aktieombytning	35
11.1.1.1 Skattepligtig aktieombytning	36
11.1.1.2 Skattefri aktieombytning.....	37
11.1.1.2.1 Skattefri aktieombytning med tilladelse	37
11.1.1.2.2 Skattefri aktieombytning uden tilladelse	39
11.1.1.3 Gennemførelse af aktieombytning i henhold til selskabsretten	40
11.1.1.4 Delkonklusion – aktieombytning i Bigum Byg ApS.....	40
11.1.2 Tilførsel af aktiver	41
11.1.2.1 Skattepligtig tilførsel af aktiver	42
11.1.2.2 Skattefri tilførsel af aktiver.....	43
11.1.2.2.1 Skattefri tilførsel af aktiver – med eller uden tilladelse fra SKAT.....	44
11.1.2.3 Gennemførelse af tilførsel af aktiver i henhold til selskabsretten	44
11.1.2.4 Delkonklusion – tilførsel af aktiver i Bigum Byg ApS.....	44
11.2 Spaltning.....	45
11.2.1 Skattepligtig spaltning	46
11.2.2 Skattefri spaltning.....	47
11.2.2.1 Skattefri spaltning – med eller uden tilladelse fra SKAT.....	48
11.2.3 Gennemførelse af spaltning i henhold til selskabsretten	49
11.2.4 Delkonklusion – spaltning i Bigum Byg ApS.....	49

11.3 Delkonklusion – anbefaling vedrørende omstrukturering i Bigum Byg ApS	49
12 Generationsskiftemodeller	50
12.1 Overdragelse ved gave uden succession	50
12.1.1 Gaveafgift.....	51
12.1.1.1 Gaveafgift og finanslovsaftale 2016.....	52
12.1.2 Delkonklusion – vurdering af overdragelse ved gave uden succession i Bigum Byg ApS.....	53
12.1.2.1 Konsekvens for overdrager	53
12.1.2.2 Konsekvenser for erhverver – sønner.....	54
12.1.2.3 Konsekvenser for erhverver – nærtstående medarbejdere.....	54
12.2 Salg af aktier eller anparter.....	55
12.2.1 Salg fra personligt ejerskab	55
12.2.1.1 Delkonklusion – vurdering af salg fra personligt ejerskab i Bigum Byg ApS.....	56
12.2.1.1.1 Konsekvenser for Hans Bigum - overdrager.....	56
12.2.1.1.2 Konsekvenser for sønner og nære medarbejdere – erhververe	57
12.2.2 Salg fra holdingselskab	58
12.2.2.1 Delkonklusion – vurdering af salg fra holdingselskab af Bigum Byg ApS	59
12.2.2.1.1 Konsekvenser for overdrager – holdingselskab ejet af Hans Bigum.....	59
12.2.2.1.2 Konsekvenser for erhverver – sønner eller medarbejdere personligt eller via holdingselskab	59
12.3 Overdragelse af anparter med succession	59
12.3.1 Pengetanksreglen i ABL § 34, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 6.....	61
12.3.2 Vederlæggelse og passivpost	61
12.3.3 Delkonklusion – vurdering af overdragelse med succession i Bigum Byg ApS	62
12.3.3.1 Konsekvenser for overdrager – Hans Bigum	63
12.3.3.2 Konsekvenser for erhverver – søn	63
12.3.3.3 Konsekvenser for erhverver – nærtstående medarbejder.....	64
12.4 A/B-modellen	65
12.4.1 Tilbagesalg til udstedende selskab som del af A/B-model.....	67
12.4.2 Delkonklusion – vurdering af A/B-modellen i Bigum Byg ApS	68
12.4.2.1 Konsekvenser for overdrager – Hans Bigum	69

12.4.2.2 Konsekvenser for erhverver – sønner og nærtstående medarbejdere.....	70
13. Sammenligning af generationsskiftemodeller.....	71
13.1 Tidsperspektiv	71
13.2 Beskatning	72
13.3 Fremtidig drift	73
13.4 Finansiering	74
13.5 Delkonklusion - forslag til optimal generationsskiftemodel i Bigum Byg ApS.....	74
14. Konklusion.....	75
15. Perspektivering	78
16. Litteratur- og kildefortegnelse.....	80
17. Anvendte forkortelser i afhandlingen	82
Bilag 1: Regnskab 3 år Bigum Byg ApS 2013-15	83
Bilag 2: Goodwillberegning med ejendom	86
Bilag 3: Spaltningsbalance	87
Bilag 4: Afgiftsoptimering	89
Bilag 5: Goodwillberegning uden ejendom	90
Bilag 6: A/B-modellen	91
Bilag 7: Regulering goodwill, Bigum Byg ApS	92

1. Executive summary

This thesis is written for the course Master of Science in Business Economics and Auditing at Copenhagen Business School.

The purpose of this thesis has been to study and analyze the different tax and legal opportunities surrounding the area of a generational change of a principal shareholder company and to create an overview of the rules and outline a roadmap for the process.

The primary objective has been to examine how the generational change is planned and implemented in the most favorable way, while the shareholder is still alive.

The thesis is based on relevant literature, legislation etc. and encompass a case study of the company Bigum Byg ApS, to illustrate the different solutions and choices.

The analysis is divided in to four main parts.

In the first part, the initial parts of the generational change is described, complete with a guideline to which points should be considered during this process, i.e. the needs and wishes of all parties and the goals, everyone has for the process.

In the second part, the different ways to value a company are analyzed, complete with background for the legislation and a description of how the different valuation opportunities is used and their pros and cons.

In the third part, different restructuring models are outlined. The different models are efficient to obtain different goals and therefore it is analyzed, in which situations the different models will be favorable.

The fourth part is an analysis of the generational change models relevant to the case study. The models analyzed is a gift handover of the company, an ordinary sale of the shares, fiscal succession and the A/B-model. The models are compared with regards to time horizon, taxation, the future operations and funding requirements.

All the above parts ends with a conclusion, related to the case study.

Then a concrete solution is outlined and on this basis, the conclusion of the thesis is described. The general conclusion is, that the optimal model depends on the actual situation related to wishes, funds available, family structure etc.

2. Indledning

I alle virksomheders livscyklus er generationsskifte en naturlig og vigtig bestanddel. Generationsskifte er en samlet betegnelse, som er defineret som en afståelse, hel eller delvis af en virksomhed. En række ting kan føre til behovet for at foretage et generationsskifte. Det kan tænkes at ejeren nærmer sig pensionsalderen og ønsker at nedtrappe sit engagement i virksomheden samt give nye kræfter mulighed for at videreudvikle denne eller blot at ejeren har et ønske om nye udfordringer. Derudover kan der være tale om at forhold i markedssituationen gør et salg af virksomheden gunstigt, f.eks. interesse fra købere, investorer eller andre.

Ofte vil sådanne tanker også være forbundet med tanker om at optimere de skattemæssige konsekvenser, både fordi det kan være virksomhedens fortsatte kapitalgrundlag, der er på spil og fordi en sælger ofte, i de tilfælde, hvor et generationsskifte er begrundet i alder og et ønske om tilbagetrækning, vil have en væsentlig del af sin pensionsopsparring bundet i virksomheden.

Det skønnes at ca. 17-24.000¹ danske virksomheder skal gennemføre et generationsskifte i en eller anden form i løbet af de kommende 10 år, som følge af enten den/de nuværende ejer(e)s alder eller andre forhold, som kan gøre ændringer nødvendige. Af disse virksomheder mangler mange fortsat at lægge en plan for gennemførelse af generationsskiftet, hvilket i værste fald kan føre til lukning af virksomheder med efterfølgende tab af arbejdspladser mv. til følge.

3. Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående indledning og problemfelt, vil afhandlingen redegøre for og belyse, hvilke problemstillinger, der er forbundet med overvejelser om og gennemførelse af et generationsskifte.

Det overordnede emne søges afdækket via nedenstående problemformulering:

- ***”Hvordan planlægges og gennemføres et generationsskifte af et hovedaktionærselskab mest fordelagtigt i levende live?”***

Til at afdække ovenstående problem, tages udgangspunkt i følgende underspørgsmål:

- Hvilke overvejelser skal man gøre sig inden et generationsskifte?
- Hvilke værdiansættelsesmetoder giver lovgivningen mulighed for at anvende?

---

¹ <http://www.business.dk/vaekst/17.000-virksomheder-skal-skifte-ejer-inden-for-de-naeste-ti-aar> og BDO: ”Generationsskifte – hjælp til de svære overvejelser”, side 3

- Hvilke omstrukturingsmodeller kan anvendes for at opnå den optimale struktur til at gennemføre generationsskiftet?
- Hvilke generationsskiftemuligheder findes der, og hvad er deres indbyrdes fordele og ulemper for både overdrager og erhverver?
- Hvordan påvirkes overdrager og erhverver skatte- og afgiftsmæssigt ved generationsskiftet?
- Hvilke konsekvenser har gennemførte og planlagte ændringer i lovgivningen for planlægningen af et succesfuldt generationsskifte?

Afhandlingen udarbejdes med udgangspunkt i en fiktiv casevirksomhed, for på den måde at belyse, hvordan teorien fungerer og anvendes i praksis samt hvilke muligheder og udfordringer, der er forbundet hermed.

4. Afgrænsning

Afhandlingens udgangspunkt er generationsskifte af et hovedaktionærselskab. Der foretages derfor ikke en nærmere gennemgang eller analyse af reglerne for generationsskifte af en personligt ejet virksomhed, heller ikke selvom den beskattes efter reglerne i virksomhedsskatteordningen eller lignende. Oftest vil det også være anbefalingen i disse tilfælde, at der foretages en virksomhedsomdannelse til en selskabsstruktur inden et egentligt generationsskifte igangsættes. Afhandlingen vil dog, hvor det er fundet relevant, redegøre for skatteretten omkring personers salg af aktier, modtagelse af gaver mv.

Afhandlingen er afgrænset fra selskaber med flere ejere. I praksis vil et generationsskifte af et selskab med flere ejere ofte kompliceres yderligere af, at flere ejere naturligt vil have forskellige ønsker eller behov, både til proces og endeligt resultat.

Afhandlingens fokus er generationsskifte til en nærtstående, f.eks. et familiemedlem eller en nærtstående medarbejder og vil således ikke nærmere behandle salg af selskabet til tredjemand.

Som følge af afgrænsningen fra salg til tredjemand, vil afhandlingen ligeledes ikke tage nærmere stilling til, at et salg af et selskab oftest kræver en nærmere salgsmodning i form af forretningsmæssig optimering af drift, ledelse mv. samt overvejelser omkring eventuelt at frasælge ikke-kerneaktiviteter for at fremstå som en fokuseret forretning. Af samme grund vil afhandlingen ikke nærmere beskrive almindeligt anerkendte kommercielle metoder til værdiansættelse af selskaber, herunder modeller til strategisk analyse af selskabets omverden, branche eller interne forhold, som f.eks. PEST- eller SWOT-analyse samt værdiansættelse ved eksempelvis DCF-modellen, som oftest vil indgå i en samlet værdiansættelse af et selskab.

Afhandlingen omhandler generationsskifte af et aktivt selskab med en ejer i levende live og vil således ikke behandle de arveretlige regler omkring ejerens død.

5. Model- og metodevalg

Formålet med afsnittet om model- og metodevalg er at give et overblik over afhandlingens struktur og opbygning, herunder hvilken model afhandlingen er opbygget efter samt hvilke metoder, der anvendes til besvarelse af problemformuleringen og hvorfor.

Formålet med afhandlingen er at behandle og belyse de i problemformuleringen beskrevne problemstillinger og overvejelser, som er en naturlig del af overvejelser omkring gennemførelse af et generationsskifte af et hovedaktionærselskab i levende live. Afhandlingen vil derfor gennemgå processen for et generationsskifte fra de indledende overvejelser og hele vejen frem til praktisk gennemførelse og afslutning på generationsskiftet. De forskellige faser af et generationsskifte belyses ved hjælp af en fiktiv casevirksomhed, som vil blive introduceret i kommende afsnit.

Afhandlingens gennemgang og analyse vil tage udgangspunkt i gældende lovgivning, cirkulærer, vejledninger fra SKAT, retspraksis, artikler samt publikationer og vil, via analyse af casevirksomheden, illustrere den praktiske anvendelighed af det juridiske grundlag. Analysen vil derefter munde ud i anbefalinger omkring gennemførelse af generationsskifter samt en generel diskussion af lovgivning samt den igangværende samfundsdebat om emnet.

Overordnet er afhandlingen inddelt i seks delområder, som vil blive beskrevet i hovedform nedenfor.

OPBYGNING AF AFHANDLINGEN					
Indledende afsnit: <ul style="list-style-type: none"> - Indledning - Problemformulering - Afgrænsning - Metode- og metodevalg - Præsentation og beskrivelse case	Indledende overvejelser: <ul style="list-style-type: none"> - Strategiske overvejelser - Motiver og årsager til generationsskifte - Identifikation af erhverver	Værdiansættelse: <ul style="list-style-type: none"> - Gaveafgiftskredsen - TSS cirk. 2000-5 - TSS cirk. 2000-9 - TSS cirk. 2000-10 - Værdiansættelsesvejledning 2009 - Cirk. 17/11-1982 (ophævet) - Finanslov 2016	Omstrukturering: <ul style="list-style-type: none"> - Etablering af holdingstruktur - Aktieombytning - Tilførsel af aktiver - Spaltning	Generationsskifte - modeller: <ul style="list-style-type: none"> - Salg af aktier - Overdragelse af aktier med succession - A/B modellen - Finanslov 2016	Valg af generations - skiftemodel: <ul style="list-style-type: none"> - Sammenligning af generationsskifte-modeller - Løsningsforslag - Konklusion - Perspektivering

Figur 1: Afhandlingens opbygning (kilde: egen tilvirkning)

Indledende overvejelser:

Når et generationsskifte er forestående, er der en lang række overvejelser som er vigtige at gøre. Disse overvejelser bør foretages i god tid og i samråd med en rådgiver, således at den tekniske del af generationsskiftet kan gennemføres på det rette grundlag og optimalt i forhold til mål for resultatet af generationsskiftet.

Værdiansættelse:

Når et selskab skal overdrages, er det altid relevant at finde den rette værdi. Det er både tilfældet, når selskabet skal overdrages til en nærtstående og når selskabet skal overdrages til en tredjemand. Overdrages selskabet til tredjemand, vil værdien som hovedregel være fastsat ud fra erhververens værdiansættelse ud fra en af denne valgt metode samt den værdi, de to parter kan blive enige om ved forhandling. Hvis selskabet skal overdrages til en nærtstående part, kan der dog, pga. en formodning om interessefællesskab, især i forhold til afregning af den korrekte skat, være behov for faste rammer for værdiansættelse. Der er derfor fra skattemyndighederne udarbejdet en række vejledninger, som skal medvirke til at overdragelsen sker til korrekt værdi.

Dette afsnit vil gennemgå værdiansættelsesprincipperne og deres anvendelse samt foretage værdiansættelse af casevirksomheden.

Dette afsnit vil også nærmere gennemgå konsekvenserne af den i februar 2015 gennemførte fjernelse af muligheden for at benytte værdiansættelsesreglerne i cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (den såkaldte formueskattekurs) samt de forventede konsekvenser af den med finansloven for 2016 foreslåede nedsættelse af bo- og gaveafgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomhed til nærtstående.

Omstrukturering:

Som et led i enhver generationsskifteproces, bør det overvejes, hvorvidt selskabsstrukturen er den optimale eller om der kunne opnås fordele ved at gennemføre strukturelle ændringer, som tager højde for forretnings-, finansierings- og skattemæssige hensyn. Afsnittet vil derfor gennemgå en række omstrukturingsmuligheder samt redegøre for de muligheder og konsekvenser, det vil medføre at foretage de gennemgåede omstruktureringer af selskabet og/eller koncernstrukturen og herunder vurdere deres praktiske anvendelse i forhold til casevirksomheden og komme med en anbefaling hertil.

Generationsskiftemodeller:

Der findes en række muligheder for at gennemføre den faktiske overdragelse i generationsskiftet. Dette afsnit vil beskrive og gennemgå de forskellige modeller samt redegøre for de tilknyttede skatte- og afgiftsmæssige

konsekvenser for hhv. overdrager og erhverver. I redegørelsen vil indgå beregninger af skat og provenu for at muliggøre en sammenlignende analyse af de forskellige modeller.

Valg af generationsskifte model:

Dette afsnit vil, med udgangspunkt i gennemgangen af casevirksomhedens forhold, sammenligne de forskellige generationsskiftemodeller på en række parametre og derigennem vurdere og analysere de enkelte modellers indbyrdes fordele og ulemper i forhold til de involverede parter ønsker og behov. Afsnittet vil, ud fra sammenligningen, konkludere på afhandlingens problemstillinger og der vil heri blive foreslået en konkret løsningsmodel, som casevirksomheden kan anvende og forhold, der kan have indvirkning på andre selskabers valg af løsningsmodel. Endelig vil konklusionen blive benyttet som grundlag for en perspektivering og diskussion af implikationer og mulige implikationer af nyligt gennemførte lovændringer samt strømninger i de politiske diskussioner på området.

6. Målgruppe

Afhandlingen henvender sig primært til skatterådgivere, revisorer og konsulenter, for at give et overblik over nuværende regler og muligheder for at gennemføre generationsskifte.

Ligeledes er afhandlingen rettet mod personer, som er eller kan komme til at være en del af en generationsskifteproces, enten som overdrager eller erhverver samt andre personer, som kan have interesse i processen.

Det forventes således, at læsere er bekendte med faglige udtryk og begreber som benyttes i lovgivning mv.

7. Kildekritik

Afhandlingen vil primært være baseret på relevant, gældende lovgivning på det skatte- og selskabsretlige område samt forarbejder. Når det er nødvendigt, vil lovgivning blive underbygget med gældende cirkulærer, retspraksis og andre sekundære kilder, såsom artikler, lærebøger, publikationer fra revisionshuse m.fl., tidsskrifter og internetkilder.

I informationssøgningen har fokus været på at vurdere indsamlet data kritisk i forhold til validitet og pålidelighed. Der er primært anvendt materiale fra anerkendte kilder, hvor objektivitet ikke umiddelbart kan anfægtes, men især i forhold til sekundære kilder er en generel kritisk og skeptisk indgangsvinkel anvendt, da disse ofte vil være præget af afsenderes egne holdninger samt af den målgruppe, de er henvendt til. I disse tilfælde er oplysninger derfor bekræftet via andre kilder.

8. Præsentation og beskrivelse af case

Til at illustrere teorien bag generationsskifteprocessen og give en bedre forståelse herfor, tages udgangspunkt i en til formålet opdigtet, fiktiv case, som er bygget op om den fiktive casevirksomhed Bigum Byg ApS, som er 100% ejet af hovedanpartshaveren Hans Bigum. Derudover indgår Hans' to sønner Bent og Anders samt den mangeårige medarbejder Per og den forholdsvist nyansatte Martin.

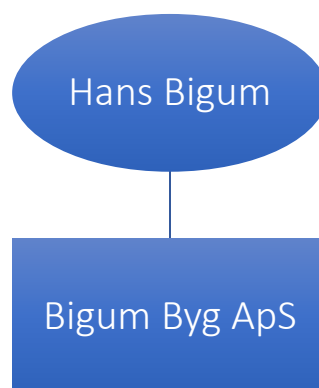
8.1 Casevirksomhed

Hans Bigum har ejet og drevet tømrervirksomheden Bigum Byg ApS siden midten af 1980'erne.

Selskabet er beliggende i Lyngby nord for København. Ud over den væsentligste aktivitet med tømrerarbejde, købte Hans for nogle år siden en udlejningsejendom igennem selskabet, som nu er lejet ud.

Virksomheden blev i de første mange år drevet som en enkeltmandsvirksomhed, men som følge af et råd fra sin revisor og som en indledende forberedelse til et eventuelt salg eller generationsskifte, omdannede Hans med virkning pr. 1 januar 2010 virksomheden fra personlig virksomhed til et anpartsselskab ved en skattefri virksomhedsomdannelse iht. reglerne i VOL. Hans havde tidligere valgt at blive beskattet efter reglerne i VSL, og han havde på omdannelsestidspunktet et større opsparat overskud, som iht. VSL § 16, stk. 1 betød at hans skattemæssige anskaffelsessum for anparterne er negativ med kr. 923.500.

Selskabsstrukturen ser således ud:

Figur 2: Selskabsstruktur inden generationsskifte (kilde: egen tilvirkning)

Bigum Byg ApS har således nu opereret i selskabsform i 5 år og der er aflagt årsrapport for 2015, som er indsendt til Erhvervsstyrelsen i foråret 2016. Selskabet har igennem en længere årrække været veldrevet med pæne positive resultater. Dette skyldes blandt andet det gode rygte og store netværk af kunder og samarbejdspartnere, som Hans har opbygget igennem årene.

Virksomheden blev, som de fleste andre håndværksvirksomheder, påvirket af finanskrisen i Danmark og havde derfor et par svære år i 2008 og 2009, men har formået at tilpasse forretningen til de nye omstændigheder. Det er blandt andet lykkedes at sænke omkostninger samt tilpasse kapaciteten til den lavere omsætning. Derefter har man formået at vinde en række gode opgaver indenfor for eksempel større boligbyggerier i København, som har medvirket til de pæne resultater.

8.2 Overdrager

Hans Bigum er 65 år gammel og gift med Inge, som er 63 år og på efterløn. Sammen har de sønnerne Bent og Anders.

Hans har hele livet sørget for at foretage pensionsindbetalinger, når der var råd til det samt, da virksomheden blev drevet i personligt regi, benyttet sig af den særlige regel om fradrag ved indbetaling af op 30 % af virksomhedens overskud til pensionsopsparing, da han godt kan lide tanken om at sprede sin risiko ved ikke kun at have opsparing i sin virksomhed. Han har derfor i dag en pæn pensionsopsparing ved siden af sin formue, som primært består af egenkapitalen i selskabet samt den villa i Lyngby, han og Inge ejer sammen og har boet i de sidste 30 år. Hans og Inge har i løbet af årene gennemført et par ombygninger af villaen, hvorfor der endnu er en mindre gæld til kreditinstituttet, som de afdrager på. Derudover er deres forbrug beskedent og de forventer derfor ikke at have et unormalt højt behov for opsparing til at opretholde deres nuværende livsstil, når de begge er gået på pension.

Hans har arbejdet som tømrer, siden han blev udlært i 1967 og føler efterhånden at de mange år med hårdt fysisk arbejde har sat sine spor på hans fysiske tilstand. Han ønsker derfor at yngre kræfter skal overtage driften af tømrerforretningen, men har svært ved at beslutte sig for de nærmere omstændigheder, herunder også om han selv ønsker at fortsætte med at drive driften af udlejningsejendommen.

Hans har altid haft et ønske om at virksomheden skal videreføres af en af hans sønner eller en medarbejder med stor interesse for og viden om forretningen, så virksomheden kan fortsætte i lokalområdet og fortsætte med at give den glæde for én af dem, som den har givet ham i løbet af årene. Derudover ser Hans meget gerne at de forskellige stillinger bibeholdes, så medarbejderne ikke mister deres job.

Hans er derudover meget interesseret i, så længe det ikke går for meget ud over det provenu, han vil få ud af en overdragelse, at hjælpe den kommende ejer ved at en del af generationsskiftet kan udformes som en gave eller udformes således at skattebetaling og likviditetsbehov bliver mindst muligt.

8.3 Erhverver(e)

8.3.1 Sønner

Hans ser umiddelbart flere mulige erhververe af sin virksomhed, som han ønsker skal tages med i overvejelserne, når der kigges på muligheder.

Sønnen Anders, som er 40 år gammel og gift med Lisbeth. Parret bor i Hillerød og har en datter. Anders er uddannet folkeskolelærer og arbejder på den lokale folkeskole som lærer og viceinspektør. Hverken Anders eller Lisbeth er særligt godt betalte i deres nuværende job og har derfor ikke en stor opsparing, men har dog en smule friværdi i deres hus, da de løbende har afdraget på deres gæld mens deres hus også er steget en smule i værdi.

Anders har aldrig tænkt på det som en mulighed, at han skulle have noget med Hans' tømrervirksomhed at gøre, da han hverken er tømrer eller interesserer sig for ledelse af virksomhed. Han er dog på ingen måde interesseret i at blive snydt for sin del af "arven" fra sine forældre, da han er overbevist om at der efter alle årene må være oparbejdet en vis værdi i Bigum Byg ApS.

Sønnen Bent, som er 37 år gammel og gift med Maria. Sammen har de en søn og bor i Virum i et rækkehus. Bent er uddannet tømrer og har arbejdet i Bigum Byg ApS siden 2005. De første 5 år arbejdede Bent som tømrersvend, men da han har gjort det godt, blev han forfremmet til mester og fungerer nu i realiteten som byggeleder på flere projekter og har også været involveret i økonomiopfølgningen, da Hans gerne ser at han lærer om det. Derudover interesserer ledelse og den økonomiske del af forretningen Bent meget. Han har således flere gange overvejet muligheden for, med tiden, at videreføre forretningen, da han har en drøm om selv at være iværksætter.

Bent er udmærket betalt for sin stilling i Bigum Byg, men har også købt et dyrt hus, da han og Maria godt kan lide at bo godt. De har i dag en mindre friværdi i huset og derudover en mindre opsparing, men Bent har altså ikke mange midler til at skyde ind i et eventuelt generationsskifte.

8.3.2 Medarbejdere

Der er i Bigum Byg ApS også et par medarbejdere, som Hans anser som potentielt interessante som erhververe i et generationsskifte. Det skyldes bl.a., at de begge har vist interesse for at blive involveret i ejerskabet af virksomheden og at Hans godt kan lide dem.

Den ene er Hans' mangeårige medarbejder Per, som Hans opfatter som en af sine rigtigt gode venner. Per er 48 år gammel og har arbejdet i Bigum Byg i 20 år og er i dag, sammen med Bent Bigum, en af de vigtigste

mestre og medarbejdere i virksomheden. Per har i mange år været en af Hans' betroede og har således stor indsigt i virksomhedens forhold.

Per har en pæn opsparing, som i dag er bundet i forskellige værdipapirer. Opsparingen er skabt ved både fornuftigt mådehold i løbet af Pers arbejdsliv og held med at sælge sin og konen Liselottes tidligere bolig med en pæn fortjeneste.

Den anden mulighed blandt medarbejderne er en ung mand ved navn Martin, som er 29 år gammel og kun har været ansat i virksomheden i 2 år og 6 måneder. Martin er uddannet tømrer, men har en stor interesse i økonomi og virksomhedsledelse og har derfor, i sit tidligere job, læst HD i organisation og ledelse på aftenskole. Martin har allerede imponeret Hans med sin arbejdsiver og gode ideer omkring ledelse af virksomheden.

Martin har ingen opsparing af betydning. Han bor således i en lejet lejlighed og har, selvom han har en pæn løn, også brugt en del penge på sin uddannelse.

9. Indledende og strategiske overvejelser

Et succesfuldt generationsskifte vil ofte være en lang proces. Samtidig er det vigtigt, at processen bliver gennemført på en optimal måde. Et velplanlagt generationsskifte kan medføre en lempeligere beskatning, en optimal kapitalstruktur, fordelagtige likviditets- og finansieringsforhold for overdrager og erhverver samt resultere i en løsning, der tilfredsstillende alle de behov eller ønsker, der måtte være hos både ejeren, medarbejderne og familien.

Generationsskiftet kan i princippet deles op i to dele².

Den første og indledende del, den "bløde" del, handler om strategi, ønsker, behov og følelser, hvor det for selskabsejer handler om at klarlægge, hvad hans målsætning er og hvem generationsskiftet skal gennemføres til. Derudover kan der være andre forhold, der skal overvejes, som f.eks. at ingen føler sig forfordelt eller at der tages hensyn til eventuelle ønsker fra erhververe. Erhververen, uanset hvem det er, skal ligeledes overveje om de ønsker at overtage selskabet, om de har de fornødne kompetencer og selvfølgelig om de har den fornødne økonomi.

Den anden del, den "hårde" del, er den mere tekniske del og er stadiet, hvor der opstilles forskellige scenarier samt udarbejdes de beregninger, som skal til for at gennemføre generationsskiftet mest lempeligt og optimalt

---

² "Ejer- og generationsskifte af virksomhed", side 10

i forhold til finansiering, likviditetsbehov mv. og afslutter generationsskiftet med de nødvendige handlinger over for myndigheder.

Ejeren og de øvrige interessenter bør, inden den tekniske del igangsættes, gøre sig en række indledende overvejelser om, hvordan de ønsker generationsskiftet gennemført og hvilke ønsker/behov, der skal imødekommes. De vil ofte have vidt forskellige indgangsvinkler til hvordan forløbet skal gribes an.

De indledende, strategiske overvejelser vil ofte være en kombination af følgende punkter:

1. Fastlæggelse af motiver og årsag til ønsket om generationsskiftet
2. Identifikation af arvtager
3. Værdiansættelse
4. Tids- og handlingsplan for generationsskiftet

9.1 Fastlæggelse af motiver og årsag til ønsket om generationsskiftet

Den første forudsætning for at et generationsskifte kan gennemføres, er at ejeren er interesseret i at sælge sit selskab. Det kan være en stor beslutning at skulle sælge sit "livsværk", samt at skulle opgive det liv, der har været dagligdag de sidste mange år. Når ejeren er kommet overens med det, skal en række øvrige forhold afklares. Ejeren skal gøre sig overvejelser om virksomheden i form af fremtid, ejerforhold mv. På det personlige plan, bør det vurderes om ejeren fortsat har energi, drivkraft og risikovillighed til at drive virksomhed for egen regning og risiko, om tidsforbruget er i overensstemmelse med forventninger til fritid og familieliv samt om privatøkonomien kan holde til en pensionering. Til afklaring heraf vil ægtefælle og familiemedlemmer være naturlige sparringspartnere. Derudover vil selskabets revisor i mange tilfælde fungere som sådan i hele processen, da denne ofte vil have et indgående kendskab til selskabets og familiens forhold, som er opbygget over mange år³.

Ovenstående kan i nogle tilfælde medføre, at selskabsejeren har en forventning om stadig at skulle deltage som beslutningstager i selskabet efter et generationsskifte. Dette kan være en ulempe for en erhverver, uanset om denne er nærtstående eller ej, da erhverver dermed kan få svært ved at få implementeret sine egne ideer og visioner for selskabets fremtid og retning. Hvis den overdragende ejer går ind i den nye situation med en mere åben tilgang, kan det vise sig som en stor fordel, da den overdragende ejer har et indgående kendskab til selskabet, branchen, økonomien mv. Denne viden og erfaring kan overdrager give videre ved et løbende samarbejde.

---

³ "Salgsmodning", side 58-59

En anden vigtig faktor er økonomien hos overdrager. Hvis denne har tænkt på sit selskab og værdierne heri, inklusive den goodwill, der er oparbejdet i løbet af levetiden, som den vigtigste og største andel af sin personlige pensionsopsparing og derfor ikke har andre større opsparinger, måske ud over opsparing i sin bolig, stiller det krav til overdragelsessum mv. Det vil derfor i mange tilfælde være nødvendigt for overdrager, at der i generationsskiftet bliver en likvid overdragelsessum til ham. Hvis overdrager derimod har større opsparinger ved siden af selskabet, kan det give yderligere optimeringsmuligheder.

9.2 Identifikation af arvtager

Hvis selskabsejeren beslutter sig for at skulle gennemføre et generationsskifte, skal den ideelle køber eller arvtager identificeres. Der kan være forhold, der taler for at en erhverver findes inden for familien eller i medarbejderstaben, mens andre forhold taler for at sælge til en helt uafhængig tredjemand. Ejerens ønske afhænger ofte af mange forhold, som for eksempel personlig kemi, planer for selskabet osv. Ved identifikation af den kommende arvtager, vil der, afhængigt af hvilken arvtager der foretrækkes, skulle afklares en række forhold, som kan afføde en række nye spørgsmål.

9.2.1 Generationsskifte inden for familien

I mange tilfælde vil det være mest nærliggende at generationsskiftet medfører en overdragelse til et familiemedlem, da selskabet derved forbliver i familiens eje. Derudover vil det ofte være forbundet med en vis tilfredsstillelse for en selskabsejer at se et familiemedlem ønske at videreføre, det denne har arbejdet for hele livet.

Ønsket eller lysten til at varetage opgaven med at videreføre virksomheden er selvfølgelig en nøgleforudsætning, men ofte er lysten ikke nok i sig selv.

I de fleste brancher er konkurrencen så hård og kravene til udviklingen af selskabets forretning, produkter mv. så store, at det i dag stiller større krav til de kvalifikationer, der kræves, for at eje og drive en virksomhed end det måske har gjort tidligere. Det er derfor en vigtig del af ethvert skift i ledelse eller ejerkreds, og måske derfor særligt ved overdragelse til et familiemedlem, hvor følelser også kan spille ind, at overveje og vurdere, både for selskabets og erhververs skyld, hvorvidt den person, der er udset til at overtage selskabet, har de rette kvalifikationer, den rette erfaring samt kendskab til virksomhedens drift og økonomi samt potentiale, til at kunne videreføre selskabet optimalt. Hvis man fejler i denne fase, kan en overdragelse, der er tiltænkt til også at sikre familiens fremtidige liv, hurtigt medføre det modsatte.

Hvis det derfor vurderes, at der opnås fordele ved at tilføre yderligere kompetencer inden for et eller flere områder, kan udfordringer for eksempel forsøges afhjulpes ved at indføre og oprette en professionel, uvildig

bestyrelse eller direktion eller ved at benytte assistance fra forskellige eksterne rådgivere, som med deres erfaring og brede kompetencer kan rådgive og vejlede den næste generation i at varetage selskabets interesser bedst muligt gennem en objektiv og konstruktiv dialog, samt med tiden uddanne og udvikle denne til at blive en succesfuld ejerleder, som kan sikre selskabets fremtidige overlevelse og videreudvikling. Denne tilgang kan også sikre medarbejdernes respekt og undgå eventuelle opfattelser af at erhververs eneste væsentlige kompetence er at være født ind i familien. Det er således vigtigt for at sikre medarbejderstabens opbakning og opbygge et tillidsforhold, så medarbejderne vil medvirke til den videre udvikling af selskabet.

Den oprindelige ejer skal i forbindelse med overdragelse være opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er den metode, der kan indbringe det højeste vederlag i forbindelse med overdragelsen. Ved en overdragelse til et familiemedlem er en væsentlig forudsætning ofte, at man ønsker at tilgodese erhververen ved at udnytte eventuelle lempelige muligheder i skattelovgivning samt eventuelt at gennemføre en del af generationsskifte ved at inddrage et gaveelement. Et generationsskifte til et familiemedlem vil derfor ofte betyde at overdrager giver afkald på midler til sig selv, for på den måde at tilgodese den næste generation.

Derudover vil en indeholdelse af et gaveelement og overdragelse til en arving, i de tilfælde, hvor overdrager har andre, som håber på eller forventer at blive tilgodeset i generationsskiftet, nødvendiggøre overvejelser om, hvordan den øvrige familie kan tilgodeses. Det vil derfor, i mange tilfælde, kræve familiens samtykke til processen, for at forhindre familiestridigheder. Netop dette er et vigtigt element at tænke ind i generationsskifteovervejelserne og sikre sig at andre arvinger eller interessenter er indforståede med konsekvenserne. I tilfælde, hvor der ved overdragelse af virksomheden primært sker begunstiggelse af en enkelt arving, som har særlig interesse i virksomheden, kan der eventuelt arbejdes med en løsning, hvor den pågældende arving via testamente træder tilbage i den endelige arvesituation, for værdier, der svarer til det allerede modtagne⁴. Her kan problemet dog blive værdiansættelse af den overdragne del. Særligt, hvis virksomhedens værdi stiger eller falder efter overdragelsen.

Det vil sjældent være en god løsning på ovenstående udfordring at lade flere arvinger indgå på lige fod i ejer- eller ledelseskredsen, hvis den ene er en aktiv del af selskabet allerede inden generationsskiftet og derfor også bagefter vil fortsætte som en del af ledelsen og/eller ejerkredsen, mens den anden part blot opnår ejerskab uden at blive del af den daglige drift. Dette kan give den utilsigtede og uønskede situation, at den aktivt deltagende part vil have en væsentlig interesse i at investere yderligere i driften eller konsolidere selskabet, hvor den passivt deltagende part muligvis blot vil være interesseret i at maksimere sit udbytte af selskabet i form af løn eller faktisk udbytte. Såfremt man frygter at denne situation kan opstå og man ønsker at undgå

---

⁴ "Ejer- og generationsskifte af virksomhed", side 22

dette, bør det overvejes om det er muligt at udskille enkelte forretningsområder og opsplitte disse i hver sit selskab, som derefter fordeles blandt arvingerne⁵.

9.2.2 Generationsskifte til nærtstående medarbejder

Et alternativ til at overdrage inden for familien, kan være at lede blandt medarbejderne. Her er det også en forudsætning, at der gøres grundige overvejelser om at udpege den korrekte medarbejder, som har de nødvendige og påkrævede kvalifikationer inden for ledelse og økonomi samt har lyst til at få en helt anden rolle i selskabet. Derudover er det ligeledes afgørende at overveje, hvorvidt medarbejderen har forudsætningerne for at gå fra at være en medarbejder på linje med andre medarbejdere til pludselig at være en del af ejerkredsen, med de ændringer i samarbejdet, det måtte medføre. Normalt vil der være tale om en medarbejder, som på den ene måde eller den anden måde allerede er en del af den daglige ledelse. En væsentlig fordel er at den pågældende medarbejder allerede har et grundigt kendskab til virksomhedens daglige drift, økonomiske forhold samt kender til forretningsgange, samarbejdspartnere og kunder, som derfor i forvejen vil have kendskab til den nye ejer. Hvis det dog vurderes at et pludseligt ejerskifte vil udgøre en for stor risiko for virksomheden, vil det dog være muligt at gennemføre et glidende generationsskifte, som dermed løbende giver medarbejderen mere indflydelse og dermed sikre løbende videndeling samt en overdragelse, der forløber glat for alle interessenter.

Overdragelse til en nærtstående medarbejder kan, jf. ABL § 35 samt KSL § 33 C, stk. 12, ske ved skattemæssig succession⁶ efter de samme regler, som gælder ved familieoverdragelse⁷. Medarbejderkredsen er nærmere afgrænset til nærtstående medarbejdere, der inden for de seneste fem år har været beskæftiget i virksomheden i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt tre år. At de tre års fuldtidsbeskæftigelse kan fordeles over fem år, betyder at medarbejdere, der har været væk fra virksomheden på grund af orlov, barsel, uddannelse mv., ikke afskæres fra reglerne⁸. Reglen giver den pågældende medarbejder mulighed for at opnå ledererfaring udefra eller opnå anden vigtig viden igennem arbejde uden for virksomheden.

Skattemæssig succession er endvidere mulig, jf. reglerne i ABL § 35 samt KSL § 33 C, stk. 12, til en medarbejder, der ikke er ansat i selskabet på overdragelsestidspunktet, hvis blot ovenstående hovedregel om tre års fuldtidsbeskæftigelse inden for de seneste fem år, er opfyldt. Reglerne giver endvidere mulighed for at

---

⁵ "Ejer- og generationsskifte af virksomhed", side 22

⁶ Skattemæssig succession gennemgås nærmere i afsnit 12.3

⁷ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 100

⁸ "Skatteretten 2", side 262, fodnote nr. 22

beskæftigelseskravet kan opnås i et koncernforbundet selskab samt at det ikke har nogen betydning, at en del af den tre års fuldtidsbeskæftigelse er oparbejdet før en skattefri virksomhedsomdannelse⁹.

9.2.3 Salg til tredjemand

Såfremt selskabsejeren vurderer, at der ikke er hverken familie eller medarbejdere, der kan eller vil overtage ejerskabet af selskabet, kan ejeren vælge at sælge til en uafhængig tredjemand. Det medfører, at der skal gøres en række andre overvejelser.

Blandt disse overvejelser er om ejerens hovedformål er at opnå den højest mulige salgspris for selskabet, eller der er andre forhold der også er vigtige. Det kan for eksempel være vigtigheden af at virksomheden bliver i lokalområdet, beholder sit navn, om de ansatte kan fortsætte i deres stillinger og evt. om ejeren selv har mulighed for at fortsætte, for eksempel som en del af ledelsen. Alle disse forhold er vigtige at tage højde for inden et salg til en tredjemand og overvejelserne vil smidiggøre processen, hvis de er gjort på forhånd.

Ved salg til tredjemand, gælder ingen faste rammer for værdiansættelse og det er således en ren markedspris, der aftales mellem uafhængige parter. Denne værdiansættelse vil i praksis tage udgangspunkt i en række forskellige forhold, herunder både interne og eksterne strategiske forhold samt rent tekniske beregningsmodeller, som ofte vil tage udgangspunkt i forventninger til fremtidig indtjening i selskabet. Forventningerne til disse fastlægges på baggrund af de strategiske forhold, en køber har identificeret.

Især for mindre virksomheder kan det være endog meget svært at finde eksterne købere, da der ikke eksisterer et regulært marked. For at gøre selskabet omsætteligt, er det derfor vigtigt, inden et eventuelt salg, at gennemføre en målrettet salgsmodning heraf. En salgsmodning kan være mange ting, men vil oftest indebære en målretning af aktiviteter samt arbejde hen imod en så effektiv drift som muligt og, med udgangspunkt i konkurrencesituationen, at gøre de økonomiske forhold gennemsigtige og derved tydeliggøre selskabets potentiale¹⁰. Derudover vil det ligeledes kunne overvejes, om det ledelsesmæssige ansvar, som i mange tilfælde primært vil ligge hos ejeren, vil kunne fordeles på mellemledere, for på den måde at mindske afhængigheden af sælger. Derudover kan det være en fordel, for at øge den udadtil signalerede professionalisme, ved at lade selskabets regnskaber i en periode op til det forestående salg, revidere af en uafhængig revisor. Også selvom selskabet skulle være fritaget for revisionspligt.

---

⁹ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 100

¹⁰ "Salgsmodning", side 9

9.2.4 Selskabsejerens rolle efter et salg

Som nævnt tidligere, skal selskabsejeren, allerede i planlægningsfasen, ligeledes overveje, om der skal ske en samlet overdragelse af virksomheden på én gang eller om det ejer- og ledelsesmæssige generationsskifte skal ske ved et glidende generationsskifte. Det er i denne fase nødvendigt for selskabsejeren at vurdere hvorvidt denne er parat til at stå helt uden for indflydelse, således at der i en overgangsperiode kan disponeres af andre, samtidig med at det kan have økonomisk betydning for ejeren selv eller om overdragelsen i stedet skal foretages øjeblikkeligt. Ofte vil det være svært for en overdrager at fungere under nyt ejerskab, da overgangen fra selv at kunne disponere til at overlade ansvaret til andre samt kunne finde sig i at tage imod ordrer fra andre, kan være svær at håndtere¹¹.

9.3 Værdiansættelse

Værdiansættelse af selskabet hører til den "hårde", tekniske del af et generationsskifte¹². Uanset om selskabet skal generationsskiftes inden for familien eller til en medarbejder, findes der specifik lovgivning, som er målrettet situationen og som skal følges ved værdiansættelse af selskabet¹³. Disse vil blive behandlet i kapitel 10.

Dette er i modsætning til et salg til tredjemand, som er et salg til en uafhængig part og dermed per definition sker til markedsværdi, da parterne har modsatrettede interesser. Sælger ønsker højest mulige salgspris og køber ønsker det modsatte.

Værdiansættelse af et selskab i forbindelse med et generationsskifte til en nærtstående vil som oftest ske i tæt samarbejde med rådgivere i form af revisorer eller advokater med indgående kendskab til lovgivning og retspraksis.

Ved værdiansættelse er det afgørende at vurdere selskabets både nuværende og fremtidige økonomiske stilling. Ved vurdering af den fremtidige økonomiske stilling indgår både drifts- og likviditetsbudget samt en vurdering af selskabets fremtidige finansielle behov. For at lette finansieringsbyrden for erhverver, vil det være en fordel at fjerne frie reserver, forudsat selvfølgelig at der efterlades tilstrækkelig likviditet til at dække den fremtidige drift og vækst, som drifts- og likviditetsbudgettet lægger op til.

---

¹¹ "Salgsmodning", side 40

¹² "Ejer- og generationsskifte af virksomhed", side 10

¹³ Senere i afhandlingen vil skattemyndighedernes omgørelsesmuligheder blive gennemgået

9.4 Tids- og handlingsplan for generationsskiftet

Det kan være vanskeligt at fastlægge det korrekte eller optimale tidspunkt for et generationsskifte. Mange forhold kan gøre sig gældende for, hvad det er det rigtige fra den ene situation til den anden. Afhængig af, hvem selskabet skal overdrages til, kan forskellige tidspunkter være optimale. For at få et fingerpeg om tidshorisonten, kan der med fordel udarbejdes en analyse af selskabets forventede fremtidige drift, i stil med, hvad en køber ville foretage ved salg til tredjemand. Forventer selskabet at være i vækst, kan en overdragelse til næste generation inden for familien med fordel fremskyndes, således at generationsskiftet kan gennemføres inden en eventuel værdiforøgelse som følge af væksten. Forudsat selvfølgelig at formålet ved generationsskiftet til næste generation har til formål at være mest lempeligt for denne og ikke blot give størst muligt vederlag til overdrageren. Omvendt kan det, hvis der er forventning om en periode med lavere indtjening, være en fordel at udskyde generationsskiftet.

Afhængig af den samlede situation, vil det således være forskelligt, hvilken tidshorisont gennemførelse af generationsskiftet har. I mange tilfælde kan en god tommelfingerregel være fem til ti år fra man indleder de strategiske overvejelser omkring de "bløde" værdier til generationsskiftet er gennemført. Tiden er samtidig en vigtig faktor i forhold til at sikre sig, at man kommer igennem alle overvejelser, både de lette og de svære. Dermed vil man også tidligere i forløbet imødekomme udfordringer og dermed med større sandsynlighed få et succesfuldt generationsskifte.

Sammenfattende bør en samlet handlingsplan altså indeholde følgende overordnede punkter, som ikke er statiske eller udtømmende, men afhænger af de konkrete forhold:

- Hvem skal selskabet generationsskiftes til?
- Hvordan forventes fremtiden for selskabet at se ud?
- Hvornår skal generationsskiftet effektueres?
- Hvordan optimeres selskabet – så det tilpasses til ovenstående forudsætninger?
- Hvad er selskabets værdi?
- Hvordan skal generationsskiftet finansieres?
- Fastlæggelse af overordnet tidsplan for effektivering af generationsskiftet
- Fastlæggelse af roller; hvem gør hvad?

Hvis ovenstående punkter indgår i planlægningen og hvis alle parter giver sig tid til de vigtige overvejelser, bør et generationsskifte kunne gennemføres succesfuldt og uden større komplikationer.

10. Værdiansættelse

I generationsskiftesituationer er en væsentlig del af overvejelserne, at foretage den korrekte værdiansættelse af virksomheden. Værdiansættelsen er væsentlig, da den både danner grundlag for en eventuel skatteansættelse samt for den vederlags- og finansieringsmæssige del af generationsskiftet.

Værdiansættelse af de anparter der overdrages, er en problemstilling, der ofte kan give anledning til drøftelser imellem interessenter samt også til efterprøvelser af de fastsatte værdier af skattemyndighederne. Problemstillingen er, at interessenterne i mange tilfælde vil være interesseforbundne og altså ikke have modsatrettede interesser, som tilfældet ville være, hvis der var tale om et salg til tredjemand. I mange tilfælde vil grundforudsætningen være, at når parterne har modsatrettede interesser, vil resultatet være at overdragelsen per definition vil ske til handelsværdi.

Værdiansættelsen af de unoterede anparter¹⁴ i hovedanpartshaverselskabet, hvor der ikke tidligere er foretaget handel med aktierne eller anparterne, vil ofte være vanskelig, da der netop ikke findes et reguleret marked og fordi der i mange tilfælde altså er tale om handel mellem parter, der i hvert fald i et vist omfang er interesseforbundne.

Udgangspunktet er således, at ved en selskabsoverdragelse inden for familien, skal overdragelsen ske til den pris og på de vilkår, der måtte kunne forventes ved et salg til en uafhængig tredjemand. Den værdi omtales handelsværdien, hvilket vil sige værdien i fri handel og vandel. I praksis er det antaget, at skattemyndighederne – inden for visse grænser – har adgang til at korrigere parternes værdiansættelse ved overdragelse mellem interesseforbundne parter, i det omfang parternes værdiansættelse ikke svarer til handelsværdien¹⁵. Netop pga. problemstillingerne omkring værdiansættelse blandt interesseforbundne parter, er der over årene, udarbejdet en række retningslinjer for og vejledninger til fastsættelse af handelsværdien i de tilfælde.

Nedenstående vejledninger anvendes ved værdiansættelse af virksomheden eller dele heraf:

- Værdiansættelsesvejledningen af 21. august 2009¹⁶
- Den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3¹⁷
- TSS-cirkulære 2000-10 af 28. marts 2000

---

¹⁴ Udtrykket "unoterede aktier og anparter" anvendes i afhandlingen om aktier og anparter, der i ABL omtales "aktier og anparter, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked"

¹⁵ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 16

¹⁶ Vejledning hedder officielt "Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse", men vil i afhandlingen blot blive omtalt "Værdiansættelsesvejledningen"

¹⁷ Tidligere TSS-cirkulære 2000-5 af 15. marts 2000, som blev ophævet ved SKR nr. 10406 af 4. december 2007. Principperne er dog overført til den juridiske vejledning

- TSS-cirkulære 2000-9 af 28. marts 2000
- Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (ophævet 5. februar 2015 ved styresignal SKM2015.96.SKAT for så vidt angår værdiansættelse af unoterede aktier og anparter)

Ved overdragelse mellem interesseforbundne parter inden for gaveafgiftskredsen¹⁸, har det indtil 5. februar 2015 været 1982-cirkulæret, der har fundet anvendelse. Den dag blev retningslinjerne i cirkulæret vedrørende værdiansættelse af unoterede aktier og anparter ophævet, mens cirkulæret fortsat finder anvendelse ved overdragelse af fast ejendom mellem parter inden for gaveafgiftskredsen. Fremadrettet kan parterne anvende de vejledninger, der gælder for parter uden for gaveafgiftskredsen, hhv. TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10 samt værdiansættelsesvejledningen¹⁹.

Hvis parterne er interesseforbundne, men uden for gaveafgiftskredsen, er der mulighed for at anvende værdiansættelsesprincipperne fastlagt i TSS-cirkulære 2000-9 om værdiansættelse af unoterede aktier/anparter, herunder TSS-cirkulære 2000-10 om værdiansættelse af goodwill.

Som tidligere nævnt kan 1982-cirkulæret fortsat anvendes for værdiansættelse af fast ejendom ved overdragelse mellem parter inden for gaveafgiftskredsen, hvorimod retningslinjerne i den juridiske vejledning C.B.3.5.4.3 anvendes, når der er tale om parter uden for gaveafgiftskredsen.

Derudover giver værdiansættelsesvejledningen yderligere vejledning omkring værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, herunder værdiansættelse af goodwill og andre immaterielle aktiver både ved koncerninterne overdragelser samt transaktioner mellem uafhængige parter uden modsatrettede interesser²⁰. Vejledningen vedrører således parter uden for gaveafgiftskredsen.

10.1 Værdiansættelsesvejledningen

Den 21. august 2009 offentliggjorde SKAT en ny vejledning om værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, herunder værdiansættelse af goodwill og andre immaterielle aktiver ved henholdsvis koncerninterne overdragelser og transaktioner mellem uafhængige parter, der ikke har modsatrettede interesser. Den indeholder blandt andet anbefalinger til værdiansættelsesmetoder samt en oversigt over den dokumentation, der skal udarbejdes for at de kan tage stilling til, hvorvidt en værdiansættelse er sket efter LL § 2 om armlængdevilkår.

---

¹⁸ Jf. BAL § 22

¹⁹ Styresignal SKM2015.96.SKAT

²⁰ "Værdiansættelsesvejledningen", afsnit 1.1

Vejledningens udgangspunkt er at give vejledning om fastsættelse af handelsværdier og er tænkt som et supplement til TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10. I værdiansættelsesvejledningen er udgangspunktet at anvende værdiansættelsesmodeller, som tager udgangspunkt i selskabets skønnede fremtidige indtjening og ikke historisk realiserede tal. Dermed er hensigten at overføre det princip, som normalt bliver anvendt mellem uafhængige parter.

I vejledningen anbefaler SKAT, at en eller flere af følgende almindeligt anerkendte værdiansættelsesmodeller anvendes:

- DCF-modellen²¹
- EVA-modellen²²
- Multipel værdiansættelse²³
- Relief from royalty-metoden²⁴

Værdiansættelsesvejledningen blev indført, da SKAT oplevede en del forskellige udfordringer og en vis usikkerhed omkring værdiansættelse af bl.a. virksomhedsandele²⁵ og i særdeleshed omkring i hvilke situationer, de forskellige modeller og vejledninger finder anvendelse. Hvorvidt værdiansættelsesvejledningen har givet større klarhed omkring anvendelse er usikkert²⁶.

Denne usikkerhed forsøger SKAT dog yderligere at afklare i styresignal SKM2015.96.SKAT, som ophæver muligheden for at værdiansætte unoterede aktier og anparter med den såkaldte formueskattekurs. I styresignalet uddyber SKAT således, at værdiansættelsesvejledningen ikke erstatter TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10. De to kan fortsat anvendes, når beregningen giver at være et egnet udtryk for handelsværdien²⁷. Altså beror det fortsat på en konkret vurdering fra den ene sag til den anden, om TSS-cirkulærene kan anvendes til beregning af værdien af selskabet.

---

²¹ DCF-modellen (Discounted Cash Flow) er en indkomstbaseret metode, hvor værdien af en virksomhed fastsættes med udgangspunkt i en tilbagediskonteret værdi af skønne fremtidige pengestrømme

²² EVA-modellen (Economic Value Added) bygger til forskel fra DCF-modellen på begreber kendt fra regnskabsanalyse, bl.a. afkastningsgrad (ROIC) og investeret kapital

²³ Bygger på både indtjeningsmultiple og balancemultiple, som ifølge SKAT kan underbygge værdiansættelse efter DCF eller EVA

²⁴ Relief from royalty anvendes til værdiansættelse af immaterielle aktiver med udgangspunkt i tilbagediskonteret værdi af royalty- eller lignende betalinger, som kan henføres til det immaterielle aktiv

²⁵ "Værdiansættelsesvejledningen" punkt 1.1

²⁶ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 21

²⁷ Jf. styresignal SKM2015.69.SKAT

10.2 Den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3

Ved overdragelse af fast ejendom mellem interesseforbundne parter uden for gaveafgiftskredsen i BAL § 22, finder den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3 anvendelse ved værdiansættelse af den faste ejendom.

Den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3 finder anvendelse i tilfælde, hvor der overdrages en ejendom mellem interesseforbundne parter, som er uden for gaveafgiftskredsen. Dette kan f.eks. være overdragelse mellem anpartshaver og selskab eller imellem søskende.

Hovedreglen i vejledningen er at den faste ejendom ved overdragelse skal værdiansættes til handelsværdien. Altså den værdi, som en uafhængig tredjemand ville betale for ejendommen på det tidspunkt, hvor der er indgået bindende aftale mellem parterne. Hvis der ikke foreligger en sådan værdi, kan der efter administrativ praksis tages udgangspunkt i den senest offentliggjorte offentlige ejendomsvurdering. Dette gælder dog kun, hvis den offentlige ejendomsvurdering giver et retvisende udtryk for handelsværdien²⁸. Hvis den offentlige ejendomsvurdering ikke giver et retvisende udtryk for handelsværdien, er parterne således ikke bundet af vurderingen, og skattemyndighederne har adgang til at korrigere værdien.

Vejledningen fremhæver at den offentlige ejendomsvurdering ikke afspejler ejendommens værdi, hvis vurderingen må antages at være fejlbehæftet. Ligeledes gælder at seneste offentlige ejendomsvurdering ikke kan benyttes, hvis der er sket ombygning eller modernisering, som må antages at påvirke handelsværdien.

10.2.1 Værdiansættelse af ejendomme i Bigum Byg ApS efter den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3

I Bigum Byg ApS er ejendommen regnskabsmæssigt indregnet til kostpris med fradrag for foretagne afskrivninger. Regnskabsmæssig værdi ved sidste regnskabsafslutning 31. december 2015 udgjorde kr. 2.124.250²⁹.

Ifølge den senest offentliggjorte ejendomsvurdering udgør værdien af ejendommen kr. 2.600.000. Det antages at der ikke er særlige forhold, der skal tages højde for, som kan betyde at den offentlige vurdering ikke er retvisende som indikator for handelsværdien. Det medfører således, at ejendommen værdiansættes som følger:

---

²⁸ Den juridiske vejledning 2016-1 C.B.3.5.4.3

²⁹ Bilag 1

Regnskabsmæssig værdi af ejendommen	2.124.250
Offentlig vurdering	<u>2.600.000</u>
Regulering	<u>475.750</u>

Denne værdi og regulering anvendes ved den videre værdiansættelse af selskabet.

10.3 TSS-cirkulærer 2000-9 og 2000-10

Som beskrevet i afsnit 10.1 om værdiansættelsesvejledningen er hovedreglen, at unoterede aktier og anparter værdiansættes til handelsværdi. Før vejledningen, var den gængse praksis at anvende de enkle vejledninger i TSS-cirkulæerne.

Cirkulæerne er netop kendetegnede ved at være enkle og skematiske. Derudover er de kendetegnet ved at værdiansættelsen tager udgangspunkt i historiske regnskabstal. Det betyder, at TSS-cirkulæerne er bedst egnede til værdiansættelse af mindre selskaber, som er karakteriseret ved at have få immaterielle aktiver, som f.eks. goodwill og lignende, samt en stabil historisk indtjening, som vil kunne fungere som indikator for den forventede fremtidige indtjening.

10.3.1 TSS-cirkulære 2000-10

TSS-cirkulære 2000-10 omhandler værdiansættelse af goodwill og giver vejledning til beregning af denne til brug for overdragelse mellem interesseforbundne parter.

Skatteretlig goodwill defineres i den juridiske vejledning som:

”Den til en erhvervsvirksomhed knyttede kundekreds, forretningsforbindelse eller lignende³⁰”.

Den juridiske vejledning beskriver yderligere, at der i begrebet goodwill ligger, at der skal være tale om en virksomhed i drift og at der skal være konkrete konstaterbare faktorer, som betinger forventningerne om den fremtidige indtjeningsevne. Konkrete konstaterbare faktorer beskrives blandt andet som tilstedeværelsen af en fast kundekreds eller særlige forretningsforbindelser. En forventning om fremtidig indtjening er dog ikke i

---

³⁰ Jf. den juridiske vejledning 2016-1 C.C.6.4.1.1

sig selv tilstrækkeligt til at begrunde tilstedeværelsen af skatteretlig goodwill, hvis den fremtidige indtjening modsætningsvist blot knytter sig til værdipapirhandler eller lignende³¹.

Udgangspunktet er at goodwill skal overdrages til handelsværdi, når det overdrages mellem interesseforbundne parter. Hvis selskabet derimod overdrages til tredjemand, vil der være tale om to parter med modsatrettede interesser, hvorfor også goodwill per definition værdiansættes og overdrages til handelsværdi. Ved overdragelse mellem interesseforbundne parter vil de ofte have ensartede interesser og kan således have en fælles interesse i at beregne en så lav goodwill som muligt, hvorfor retningslinjerne i TSS-cirkulære 2000-10 og yderligere vejledning i værdiansættelsesvejledningen anvendes.

I en række brancher, kan der eksistere faste branchekutymmer for værdiansættelse af goodwill, som i de tilfælde kan danne grundlag for værdiansættelsen ved overdragelse af en virksomhed inden for den pågældende branche. Det kan f.eks. være på baggrund af bruttoomsætningen, bruttohonorarindtægt eller lignende. Det vil f.eks. være relevant i lægevirksomheder, revisionsvirksomheder mv. I disse tilfælde anerkendes denne branchekutyme som grundlag for beregningen, hvis kutymen kan dokumenteres, f.eks. ved dokumentation fra en brancheorganisation³².

Den vejledende beregningsmodel i cirkulæret er en standardiseret beregningsmetode og er således netop vejledende og der kan i nogle tilfælde foreligge konkrete omstændigheder, der betyder at modellen er mindre anvendelig. I sådanne tilfælde skal der, jf. cirkulæret, korrigeres i resultatet, således at det svarer til den handelsværdi en uafhængig tredjemand vil betale for goodwill.

Beregningsmodellen tager udgangspunkt i de seneste tre års resultater før skat iht. årsregnskabslovens regler. Hvis virksomheden ikke aflægges regnskab efter årsregnskabsloven, tages udgangspunkt i de seneste tre års skattemæssige resultater med reguleringer. Bigum Byg ApS aflægges regnskab efter årsregnskabsloven.

De regnskabsmæssige resultater før skat korrigeres for finansielle poster, ekstraordinære poster samt afskrivninger på tilkøbt goodwill. De regulerede resultater vægtes herefter med 3 for det seneste regnskabsår, 2 for næstsidste regnskabsår og 1 for regnskabsåret før det. Summen af disse divideres derefter med 6 for at få en vægtet gennemsnitsindtjening for de tre år.

Hvis der har været en konstant udviklingsretning i resultaterne de seneste tre år, hvad enten den er positiv eller negativ, skal det vægtede resultat endvidere reguleres for udviklingstendens. Udviklingstendensen

---

³¹ Jf. f.eks. SKM2005.274.HR

³² Den juridiske vejledning 2016-1 C.C.6.4.1.2

erstatte anvendelse af budgetter, da disse af skattemyndighederne ikke anses for at være et egnet grundlag for goodwillberegningen, når der er tale om en aftale mellem interesseforbundne parter³³.

Herefter korrigeres beregningen for en såkaldt "driftsherreløn", hvis der er tale om en personlig virksomhed, hvor der ikke udbetales løn til indehaveren. Når der er tale om overdragelse af et selskab, forudsættes det, at der allerede er indregnet løn til samtlige medarbejdere, herunder ejere.

Beregningen fratrækkes herefter en forrentning af virksomhedens aktiver, bortset fra driftsfremmede aktiver, som for eksempel værdipapirer, bogført værdi af tilkøbt goodwill og i langt de fleste tilfælde likvider. Likvider holdes uden for beregningen, da de jf. SKM2001.132.LR ikke siger noget om virksomhedens evne til at oparbejde goodwill.

Forrentningen af virksomhedens aktiver beregnes på baggrund af forrentningsprocenten, som bliver fastsat til den kapitalafkastsats³⁴, der gælder på overdragelsestidspunktet med et tillæg af 3 procent. Satsen offentliggøres medio året og er for 2015 1 procent³⁵.

Når forrentningen af virksomhedens aktiver er tillagt, skal restbeløb kapitaliseres med en kapitaliseringsfaktor, der afhænger af den forventede levetid. Kapitaliseringsfaktoren beregnes af SKAT og udtrykker forholdet mellem forventet levetid samt en forrentningsprocent, som bliver fastsat til den gældende kapitalafkastsats med et tillæg af 8 procent.

Derefter skal der foretages en kritisk vurdering af, om beregningen er udtryk for en realistisk værdiansættelse af den tilstedeværende goodwill, samt om der er andre forhold, der bør tages højde for. Følgende forhold, der kan påvirke værdiansættelsen³⁶, nævnes:

- Velbegrundede forventninger til fremtiden, evt. baseret på indgåede aftaler om fremtidige ydelser.
- Udviklingen fra afslutningen af sidste regnskabsår til tidspunktet for overdragelsen.
- Situationer, hvor indehaver(e) eller medarbejdere med afgørende indflydelse ikke følger med virksomheden.
- Tilfælde hvor virksomhedens indtjening afhænger af én eller få kunder.

Som nævnt ovenfor fastsættes kapitaliseringsfaktoren ud fra den forventede levetid for goodwill. Levetiden vil ofte bero på et skøn, som naturligt vil være vanskeligt. Levetiden skal blandt andet vurderes i forhold til,

---

³³ Den juridiske vejledning 2016-1 C.C.6.4.1.2

³⁴ Jf. VSL § 9

³⁵ SKM2015.552.SKAT

³⁶ TSS-cirkulære 2000-10

hvor meget tid en nystartet virksomhed ville skulle bruge på at opbygge en tilsvarende omsætning, kundekreds, markedsindsigt mv. Komplekse eller unikke varer eller tjenesteydelser vil umiddelbart derfor tale for en længere levetid for goodwill og omvendt.

Som hovedregel kan levetiden for goodwill ansættes til 7 år³⁷, hvis selskabets produkter og ydelser har karakter af standardprodukter.

10.3.1.1 Værdiansættelse af goodwill i Bigum Byg ApS efter TSS-cirkulære 2000-10

Som nævnt ovenfor vil goodwill normalt kunne ansættes til 7 år, hvis der er tale om nogenlunde standardiserede produkter mv. og der ikke er nogen særlige forhold, der taler for at den er længere eller kortere. Dette er f.eks. også bekræftet af SKM2002.50.LSR.

Derfor ansættes levetiden for goodwill i Bigum Byg ApS til 7 år, da der ikke vurderes at være forhold der taler for andet.

På det grundlag og med udgangspunkt i de aflagte regnskaber, er goodwill for Bigum Byg ApS beregnet til kr. 2.008.909, jf. beregning i bilag 2.

Der skal derfor foretages følgende regulering:

Goodwill, handelsværdi	2.008.909
Goodwill, regnskabsmæssig	<u>90.000</u>
Regulering	<u>1.918.909</u>

Denne værdi og regulering anvendes ved den videre værdiansættelse af selskabet i efterfølgende afsnit.

10.3.2 TSS-cirkulære 2000-9

TSS-cirkulære 2000-9 anvendes til værdiansættelse af unoterede aktier eller anparter ved overdragelser mellem interesseforbundne parter uden for gaveafgiftskredsen. Ifølge cirkulæret skal unoterede aktier og anparter værdiansættes til handelsværdi, men da den ofte ikke kendes, indeholder cirkulæret en vejledende hjælperegulering, som kan benyttes, hvis den vurderes at give en egnet indikation for handelsværdien.

---

³⁷ Jf. TSS-cirkulære 2000-10

Cirkulærets hjælperegulering beregner de unoterede aktier eller anparters værdi som summen af værdien af de respektive aktiver fratrukket gældsposter i selskabet. Resultatet af den beregning er selskabets indre værdi, som altså svarer til den regnskabsmæssige egenkapital. Denne skal derefter korrigeres for følgende³⁸:

- Den regnskabsmæssige værdi af fast ejendom erstattes med den senest offentliggjorte offentlige ejendomsvurdering med eventuelle reguleringer iht. afsnit 10.2.
- Kapitalandele i tilknyttede eller associerede selskaber medregnes til værdi opgjort efter hjælpereglen i 2000-9, hvis ikke handelsværdien kendes.
- Goodwill beregnet efter TSS-cirkulære 2000-10 tillægges værdien.
- Udskudt skat reguleres under hensyn til ovenstående korrektioner. Har selskabet et skatteaktiv skal det tilbagediskonteres til nutidsværdi.
- Egne aktier medtages ikke i beregningen.

Som tidligere nævnt skal den beregnede værdi fraviges i sin helhed eller for enkeltposter, hvis en anden metode giver et mere retvisende mål for handelsværdien³⁹.

10.3.2.1 Værdiansættelse af Bigum Byg ApS efter TSS-cirkulære 2000-9

Bigum Byg ApS har de senere år haft en stabil indtjening og har kun en mindre tilkøbt goodwill udover den skatteretlige goodwill jf. TSS-cirkulære 2000-10. Det vurderes derfor at være retvisende at værdiansætte selskabet til handelsværdi iht. TSS-cirkulærene og det vurderes ikke nødvendigt at foretage yderligere beregninger iht. beregningsmetoderne i værdiansættelsesvejledningen⁴⁰.

Som nævnt ovenfor skal den udskudte skat reguleres iht. reguleringerne af de bogførte værdier. I dette tilfælde vedrører det den faste ejendom, som er reguleret iht. afsnit 10.2.1 samt goodwill, som er reguleret iht. afsnit 10.3.1.1. Således vil den udskudte skat skulle reguleres som vist i bilag 7.:

Derefter kan handelsværdien af Bigum Byg ApS, jf. TSS-cirkulære 2000-9, beregnes som følger:

---

³⁸ TSS-cirkulære 2000-10

³⁹ Bl.a. TSS-cirkulære 2000-9 og SKM2015.96.SKAT

⁴⁰ Se afsnit 10.1

Egenkapital pr. 31. december 2015 ⁴¹	2.616.463
Regulering ejendom til handelsværdi	475.750
Regulering goodwill til handelsværdi	1.918.909
Regulering udskudt skat	<u>-526.825</u>
Anparternes handelsværdi efter TSS-cirkulære 2000-9	<u>4.484.297</u>

Denne værdi vil blive benyttet i efterfølgende konsekvensberegninger, da det vurderes den kan ses som et udtryk for handelsværdien.

10.4 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (ophævet for så vidt angår værdiansættelse af unoterede aktier og anparter)

Som tidligere anført, er cirkulære nr. 185 af 18. november 1982 ophævet af Skatteministeriet ved styresignal SKM2015.96.SKAT for så vidt angår værdiansættelse af unoterede aktier og anparter – cirkulærets punkt 17 og 18. Dog er resten af cirkulæret fortsat brugbart.

Dette cirkulære vedrører værdiansættelse ved overdragelse mellem personer inden for gaveafgiftskredsen.

Beregning af værdi ved anvendelse af cirkulæret, medførte ofte lavere værdier end det er tilfældet både med de markedsbaserede værdiansættelsesmodeller og med TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10. Den lavere værdi skyldtes primært, at TSS-cirkulære 2000-9 tager højde for ikke-indregnet goodwill, mens 1982-cirkulæret ikke gør.

Netop den lavere værdi, er umiddelbart baggrunden for ophævelsen, da det har være Skatteministeriets opfattelse, at cirkulæret dermed kunne anvendes til at flytte værdier ud af landet.

Dette har dog også medført en hvis forringelse af mulighederne for familieejede virksomheder, da disse nu ikke længere kan anvendes disse regler ved gaveoverdragelse inden for gaveafgiftskredsen.

I forbindelse med folketingsvalget i 2015 lovede flere parter, heriblandt Venstre, at genindføre formueskattekursen. Det fremgik også af regeringens lovkatalog⁴², men ved forhandlingerne om finanslovsaftalen for 2016 blev genindførslen taget af bordet og erstattet af en gradvis nedsættelse af gave-

---

⁴¹ Jf. bilag 1

⁴² "BDO Depechen nr. 20", oktober 2015, side 1

og arvegiften fra nuværende 15 % til 5 % i 2020⁴³. Dette er dog endnu ikke gennemført pr. afslutning af denne afhandling, da regeringen i stedet har planer om at inddrage denne i en større skattereform i efteråret 2016.

Cirkulærets regler omkring værdiansættelse af ejendom ved overdragelse indenfor gaveafgiftskredsen er dog fortsat gældende. Dette medfører at det er muligt at værdiansætte fast ejendom ved en sådan overdragelse til offentlig ejendomsvurdering +/- 15 %. Dog fortsat med det forbehold, at SKAT fortsat har korrektionsadgang, hvis det vurderes at værdien ikke er et udtryk for handelsværdien, f.eks. hvis der er sket større vedligeholdelse efter seneste vurdering.

En sådan korrektion vil medføre at værdien uden for handelsværdien vil blive gaveafgiftspligtig.

10.5 Muligheder for fastlåsning af værdi samt korrektionsadgang

Da værdiansættelse er et vigtigt element af en overdragelse og særligt, når der er tale om et generationsskifte, kan det være interessant at forfølge mulighederne for at "låse" værdiansættelsen, så man ikke risikerer en senere korrektion.

Hvis der inddrages et gaveelement, vil SKAT, jf. BAL § 27 således kun have 6 måneder fra deres modtagelse af anmeldelsen til at korrigere værdien. Denne er udvidet fra tidligere 3 måneder og er derudover udvidet således, at fristen nu først tæller fra SKAT har modtaget det nødvendige materiale. Hvis SKAT dog ikke har udbedt yderligere oplysninger inden for 6 måneder efter anmeldelsen, kan fristen for ikke forlænges ud over 6 måneder.

Derudover vil det i mange tilfælde være aktuelt at tage skatteforbehold i den endelige aftale, således at parterne kan tilbagerulle aftalen, skulle SKAT korrigere værdiansættelser.

Sidst, men ikke mindst, er der mulighed for at indhente bindende forhåndssvar fra SKAT omkring en værdiansættelse. Hermed skal SKAT tage stilling til de konkrete forhold og de skattemæssige konsekvenser er således afklaret på forhånd. Der bør ansøges om bindende svar i god tid, da dette i kan være en langvarig proces.

---

⁴³ <http://www.bdo.dk/faglig-info/nyheder/depechen-nyt-om-skat-og-moms/formueskattekursen-genindfoeres-alligevel-ikke/>

10.6 Delkonklusion - vurdering og sammenligning af værdiansættelsesmodeller

I en generationsskiftesituation er værdiansættelsen en vital del af processen, da denne danner grundlag for såvel skattebetaling som finansieringsbehov for erhververen. Derudover danner værdiansættelsen grundlag for beregninger af skattemæssig optimering.

Hovedreglen er at selskabet skal værdiansættes til handelsværdien på overdragelsestidspunktet. Handelsværdien er i princippet den værdi, som en uafhængig tredjemand ville betale for selskabet. Da denne i mange situationer vil være svær at opgøre, har SKAT udstedt vejledninger til værdiansættelse via skemabaserede beregningsmodeller.

Umiddelbart er den overordnede vejledning værdiansættelsesvejledningen fra 2009, som anbefaler markedsbaserede beregningsmodeller, som dog kan være tidskrævende og omkostningstunge at gennemføre. Derfor giver vejledningen fortsat mulighed for at anvende TSS-cirkulærer 2000-9 og 2000-10, hvis disse giver et retvisende billede af handelsværdien.

Tidligere var der, ved overdragelser inden for gaveafgiftskredsen i BAL § 22, mulighed for at anvende lempelige værdiansættelsesmodeller med den såkaldte formueskattekurs. Denne er dog ophævet fra februar 2015, hvorfor værdiansættelse også her skal ske ved TSS-cirkulæerne.

Værdien af Bigum Byg ApS er via TSS-cirkulære 2000-9 beregnet til kr. 4.484.297, hvilket vurderes at være et passende udtryk for handelsværdien.

11. Omstrukturering

En vigtig del af ethvert generationsskifte, er at overveje nøje om der er etableret den optimale selskabsstruktur til at kunne gennemføre generationsskiftet og til at kunne opnå det endelige mål samt de ønsker og behov, der er blevet defineret tidligere i processen.

Det er i den forbindelse afgørende, at overdrager og erhverver, i tæt samarbejde med rådgiver, overvejer både forretnings-, finansierings- og skattemæssig optimering, for på den måde at sikre, at alle forhold bliver taget i betragtning og at den endelige selskabsstruktur bliver optimal.

De drifts- og forretningsmæssige hensyn er relateret til overvejelser om, hvorvidt selskabsstrukturen er den optimale til at gennemføre generationsskiftet. Det kan f.eks. være interessant at overveje, om der er forskellige forretningsområder, som kan splittes op. Enten for at fokusere forretningen eller andre hensyn, som at overdrager gerne selv vil videreføre en del af aktiviteten.

På den finansieringsmæssige side, kan det således, som tidligere nævnt, overvejes at nedbringe balancesummen for det selskab, der generationsskiftes, f.eks. ved at trække likviditet ud af dette. Det medfører således en lavere værdi af selskabet, beregnet efter metoderne i kapitel 10. Den lavere værdi vil gøre overdragelsessummen lavere og dermed også finansieringsbehovet lavere. Samtidig kan den likviditet, der trækkes ud af selskabet derefter benyttes som opsparing i overdragerens eventuelle holdingselskab.

Til sidst er det naturligt at overveje en lang række forhold på den skattemæssige side, som kan optimeres. Dette både for at holde skatten så lav som muligt ved selve overdragelsen, hvilket hænger sammen med det lavere finansieringsbehov samt med at det ofte vil være at foretrække, at beholde kapitalen i selskabet og kunne "sætte pengene i arbejde", i stedet for at skulle afregne dem i skat⁴⁴.

At nedbringe selskabets balance ved at trække likvider ud af dette, kan også give skattemæssige fordele, ved at sikre at fremtidige overdragelser af selskabet ikke bliver omfattet af pengetanksreglen⁴⁵.

På den skattemæssige front, er det derudover vigtigt at overveje om en eventuel omstrukturering skal ske som skattepligtig eller "skattefri"⁴⁶ og om det skal ske med eller uden tilladelse fra SKAT. Det afhænger naturligvis af de konkrete forhold, men som nævnt ovenfor kan det f.eks. give mening at gennemføre en omstrukturering som skattefri, hvis der vurderes, at der kan opnås fordele ved at beholde kapitalen i selskabet og dermed kunne investere dem i driften mv. Omvendt kan en skattepligtig omstrukturering f.eks. give fordele i tilfælde, hvor der ikke eksisterer væsentlige udskudte eller latente skatter.

I det efterfølgende vil de omstruktureringsmodeller, der er relevante i tilfældet Bigum Byg ApS, blive gennemgået.

11.1 Etablering af holdingstruktur

I mange tilfælde vil et hovedanpartshaverselskab være stiftet med det formål at holde driften inden for rammerne af et selskab med de fordele det giver af minimering af risiko mv. Der er ofte ikke tænkt nærmere over struktur i forhold til et salg, hvor det kan være fordelagtigt at benytte mulighederne for at optimere.

Det kan i den forbindelse være en stor fordel, at etablere en holdingstruktur, hvorefter ejerens driftsselskab er ejet af et holdingselskab som er ejet af ejeren.

---

⁴⁴ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 12

⁴⁵ Pengetanksreglen mv. gennemgås nærmere i afsnit 12.3.1

⁴⁶ Ikke reelt skattefri, skatten udskydes blot til afregning på et senere tidspunkt

Etablering af en holdingstruktur vil både begrænse risikoen til driftsselskabet, men også give muligheder for at gøre yderligere investeringer for de midler, der måtte være i holdingselskabet eller komme fra et generationsskifte, uden at det kommer til at påvirke driften i driftsselskabet.

Der er primært to skattemæssige fordele ved at etablere en holdingstruktur:

Hvis holdingselskabets ejerandel i driftsselskabet er minimum 10 %, vil et salg af anparterne i driftsselskabet være skattefrit jf. ABL § 8, ABL §§ 4A og 4B. Det samme gælder, hvis der er tale om unoterede porteføljeaktier⁴⁷, jf. ABL § 4C.

Derudover kan udbytte udloddes skattefrit fra driftsselskabet til holdingselskabet, jf. SEL § 13, stk. 1 nr. 2, ABL §§ 4A og 4B, hvis ejerandelen er over 10 %. Dette gælder ikke for unoterede porteføljeaktier jf. ovenfor og ABL § 4C, hvorfor det altså er vigtigt at sikre en ejerandel på minimum 10 %, hvis man ønsker at kunne udlodde udbytte skattefrit. En skattefri udlodning af udbytte er eksempelvis interessant i de tilfælde, hvor det er fordelagtigt at nedbringe den likvide beholdning i driftsselskabet inden en overdragelse.

Der eksisterer bl.a. følgende metoder, som vil blive beskrevet i efterfølgende afsnit, til at etablere en holdingstruktur:

- Aktie-/anpartsombytning⁴⁸
- Tilførsel af aktiver

11.1.1 Aktieombytning

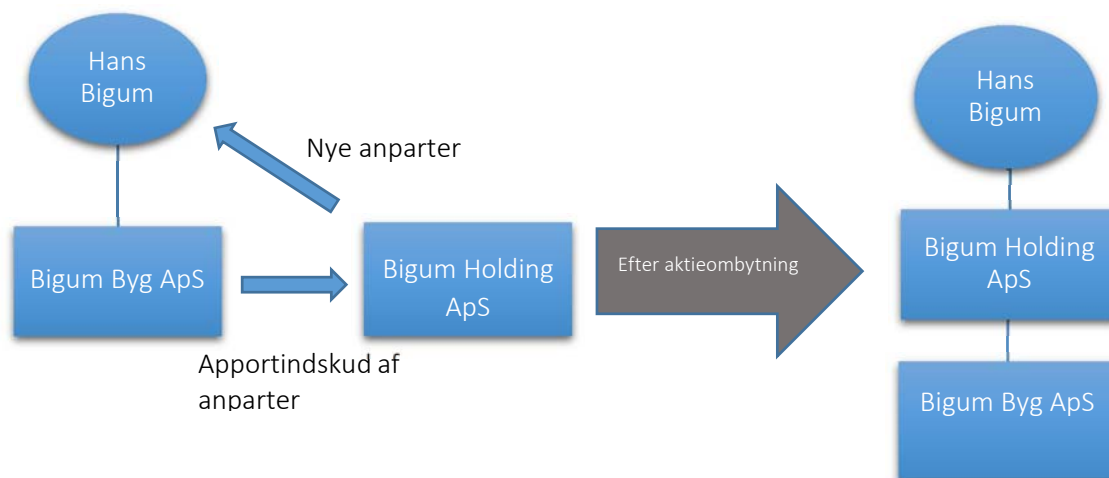
Den første mulighed for etablering af en holdingstruktur er ved en aktieombytning. Ved aktieombytning forstås at kapitalejeren indskyder sine anparter i driftsselskabet i et nystiftet eller eksisterende selskab som apportindskud og som vederlag modtager aktier eller anparter i det nye holdingselskab. Derefter vil kapitalejeren være kapitalejer i det nye moderselskab, som så er kapitalejer i driftsselskabet.

Transaktionen kan illustreres som følger:

---

⁴⁷ Definitionen i ABL § 4C er at porteføljeaktier er aktier, hvor ejerandelen er mindre end 10 %

⁴⁸ Omtales i afhandlingen blot som "aktieombytning"

Figur 3: Aktieombytning (kilde: egen tilvirkning)

Reglerne om aktieombytning findes i ABL § 36 og i § 36, stk. 2. En aktieombytning kan ske som skattepligtig eller skattefri enten med eller uden tilladelse fra SKAT.

Aktieombytningen sker til handelsværdier, hvilket vil betyde at værdiansættelsen ved overdragelsen kan ske ved benyttelse af reglerne i TSS-cirkulære 2000-9 eller værdiansættelsesvejledningen, da der vil være tale om en overdragelse mellem interesseforbundne parter, der er uden for gaveafgiftskredsen.

11.1.1.1 Skattepligtig aktieombytning

Som udgangspunkt er en ombytning, som den er skitseret ovenfor, skattepligtig for kapitlejeren efter ABL § 12, da en aktieombytning sidestilles med et salg og kapitalandelene i driftsselskabet betragtes derfor som afstået i forbindelse med ombytningen og derefter anses kapitalandele i holdingselskabet for anskaffet. Den eventuelle avance vil derefter blive beskattet som aktieindkomst for kapitlejeren på realisationstidspunktet.

På grund af realisationsbeskatningen hos kapitlejeren ved en skattepligtig aktieombytning, vil det i mange tilfælde være fordelagtigt at foretage ombytningen som skattefri, da der ikke sker en kontant betaling af overdragelsessum, men denne bliver betalt med anparter i det nye holdingselskab. Skatten skal dermed betales af kapitlejerens egen lomme.

I enkelte tilfælde kan en skattepligtig aktieombytning være den optimale løsning, f.eks. hvis der pga. en høj anskaffelsessum for aktierne, vil være tale om en forholdsvis beskedne avance til beskatning. I Bigum Byg ApS

har Hans dog en negativ anskaffelsessum, hvorfor det vurderes at skattefri aktieombytning er en fordelagtig løsning og denne mulighed vil derfor blive beskrevet nærmere i de følgende afsnit.

11.1.1.2 Skattefri aktieombytning

For at undgå realisationsbeskatning ved aktieombytningen, kan ombytningen gennemføres som en skattefri aktieombytning, jf. ABL § 36, stk. 3. Efter disse regler udskydes beskatningen fra ombytningstidspunktet til en senere afståelse⁴⁹. Fremgangsmåden er således at aktierne i det nye holdingselskab behandles efter reglerne om skattemæssig succession i FUL § 11 og dermed anses disse som værende anskaffet på samme tidspunkt og til samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier i driftsselskabet og holdingselskabet anses for at have erhvervet de ombyttede aktier til handelsværdien på ombytningstidspunktet.

Jf. ABL § 36 skal en række betingelser være opfyldt for at kunne foretage en skattefri aktieombytning:

- Vederlaget skal erlægges i aktier eller anparter og en eventuel kontant udligningssum.⁵⁰
- Det erhvervede selskab skal opnå flertallet af stemmerne i driftsselskabet.⁵¹
- Aktieombytningen skal ske til handelsværdi. Ejeren i driftsselskabet tildeles anparter i holdingselskabet, svarende til ejerandelen i driftsselskabet.⁵²
- Ombytningen skal gennemføres inden for en periode på højst 6 måneder regnet fra første ombytningsdag.⁵³

Disse gælder uanset om ombytningen foretages med eller uden tilladelse.

11.1.1.2.1 Skattefri aktieombytning med tilladelse

For at gennemføre en aktieombytning med tilladelse fra SKAT, skal der udformes en ansøgning, hvori aktieombytningen beskrives og begrundes. I ansøgningen skal det fremgå, hvorfor man mener at aktieombytningen er forretningsmæssigt begrundet. Dette for at overbevise om, at formålet med omstruktureringen ikke er skatteundgåelse eller –unddragelse.

Den forretningsmæssige begrundelse skal være konkret og skal, for at sandsynliggøre over SKAT, at hensigten netop er begrundet, kunne underbygges, da vurderingen af om den forretningsmæssige begrundelse er gyldig, beror på en subjektiv vurdering hos SKAT.

---

⁴⁹ Herunder også likvidation, konkurs mv.

⁵⁰ ABL § 36, stk. 2, 1. pkt. og stk. 6

⁵¹ ABL § 36, stk. 2

⁵² ABL § 36, stk. 6, 1. pkt.

⁵³ ABL § 36, stk. 4, 1. pkt.

Umiddelbart vil det derfor ikke være tilstrækkeligt med standardbegrundelser eller begrundelser i generelle vendinger. Når der, ifølge skattemyndigheder, ikke foreligger en forretningsmæssig begrundelse, er der således en formodning om at formålet er skatteunddragelse.⁵⁴ I SKM2005.167.LSR blev tilladelse ikke givet, da der ikke var foretaget en nærmere konkretisering ud over formål som at minimere driftsrisikoen og forberede generationsskifte. Således er generationsskifte ikke i sig selv en gyldig forretningsmæssig begrundelse, medmindre der fremlægges en konkret plan for hvorfor en aktieombytning i den forbindelse anses for nødvendig.

Dog kan der ikke nægtes tilladelse blot fordi parterne har lagt vægt på muligheden for at undgå eller udskyde beskatning. I SKM2007.807.DEP blev det således slået fast at hensynet til at opnå en skattefordel skal være den væsentligste årsag til at gennemføre omstruktureringen for at afslå med den begrundelse. I sagen blev der givet tilladelse, da der var lagt vægt på, at man gennem omstruktureringen og generationsskiftet kunne opnå en finansieringsmæssig fordel og dermed skabe grundlag for selskabets videreførelse.⁵⁵

Således har skattemyndighederne også mulighed for, hvis der er tvivl om den forretningsmæssige begrundelse eller andet, give tilladelse med vilkår. Disse vilkår kan f.eks. være en anmeldelsespligt omkring efterfølgende ændringer eller at der kan blive tale om et ejertidskrav på tre år, jf. ABL § 36, stk. 6, på trods af at dette ikke er et krav ved skattefri aktieombytning med tilladelse. Ejertidskravet betyder at det nye holdingselskab ikke må afstå kapitalandelene inden for tre år fra gennemførelsen af ombytningen. Anmeldelsespligten vil, når den pålægges, betyde at den nye koncern er pligtige til at anmelde ændringer af visse forhold i selskaberne eller i den nye koncern. Der vil, stort set, altid være anmeldelsesvilkår ved ombytning med tilladelse, da et salg af datterselskabsaktierne dagen efter en skattefri ombytning med tilladelse, vil være skattefrit.⁵⁶

Hvis de pålagte vilkår om anmeldelsespligt eller ejertidskrav ikke overholdes, vil det medføre at aktieombytningen bliver skattepligtig.

I nedenstående figur fremgår hvordan ansøgningen kan falde ud. En ansøgning kan få tre forskellige udfald:

1. Afslag
2. Tilladelse uden vilkår
3. Tilladelse med vilkår

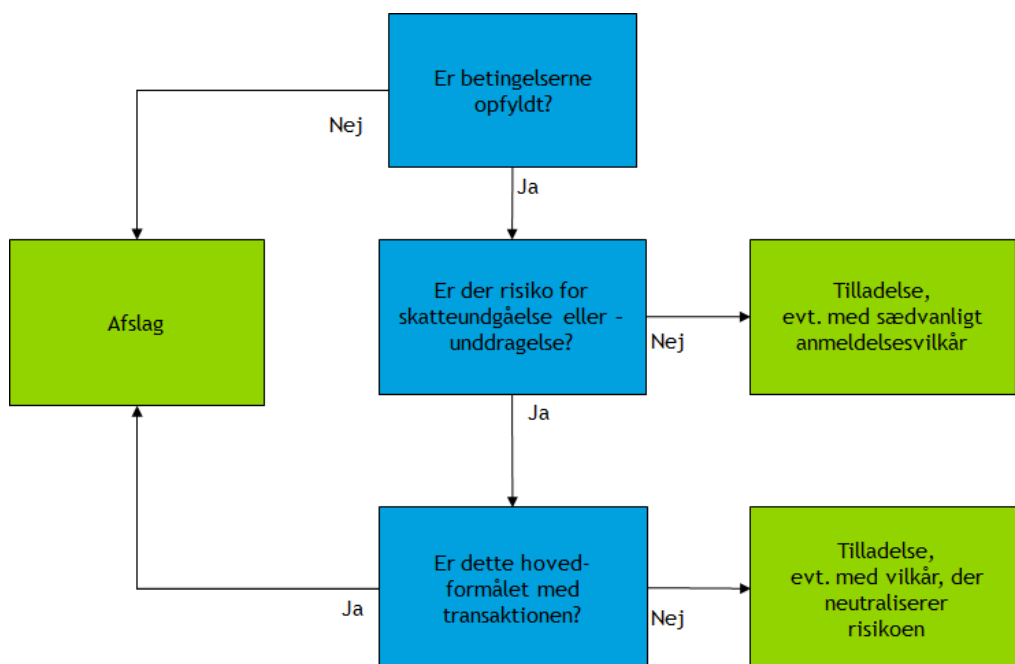
---

⁵⁴ Undervisningsplancher, side 68, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

⁵⁵ Undervisningsplancher, side 68, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

⁵⁶ Undervisningsplancher, side 64, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

Ovenstående gælder for alle skattefrie omstruktureringer. Således gælder det samme for tilførsel af aktiver, spaltning mv.

Figur 4: Tilladelsessystemet ved skattefrie omstruktureringer (kilde: Undervisningsplancher, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt)

11.1.1.2.2 Skattefri aktieombytning uden tilladelse

Som beskrevet kan en skattefri aktieombytning ligeledes gennemføres uden at indhente tilladelse fra skattemyndighederne. Der er således intet krav om at udforme en ansøgning. SKAT skal blot orienteres om at aktieombytningen er gennemført, når selvangivelsen indsendes for det indkomstår, hvor ombytningen gennemføres.

Som det fremgår ovenfor er der en række krav og betingelser til en skattefri aktieombytning uden tilladelse. En ombytning uden tilladelse altid være omfattet af ejertidskravet på tre år, jf. ABL § 36, stk 6. Hvis ejertidskravet ikke overholdes, vil ombytningen blive skattepligtig.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en gennemførelse af en skattefri aktieombytning uden tilladelse, vil have den uheldige konsekvens, at en eventuel konkurs, likvidation, kapitalnedsættelse, vedtægtsændring, ændring i stemmerettigheder mv. inden for tre år efter aktieombytningen, kan blive betragtet som en afståelse.⁵⁷

⁵⁷ Jf. bindende svar SKM2010.210.SR

En skattefri aktieombytning uden tilladelse udelukker dog ikke muligheden for at gennemføre yderligere omstruktureringer inden for den treårige ejertidsperiode, hvis blot omstruktureringen er skattefri og overholder de objektive krav.⁵⁸

11.1.1.3 Gennemførelse af aktieombytning i henhold til selskabsretten

Selskabsretligt foregår aktieombytningen ved apportindskud af aktier. Når der er tale om et apportindskud til et nystiftet selskab, finder reglerne i selskabslovens kapital 3 om stiftelse ved apportindskud anvendelse. Hvis ombytningen derimod sker til et eksisterende selskab, findes reglerne i selskabslovens kapital 10 om kapitalforhøjelse med apportindskud. I henhold til selskabsloven kræver apportindskud, at der udarbejdes en vurderingsberetning⁵⁹, som skal foretages af en uvildig, sagkyndig vurderingsmand.⁶⁰ Ved stiftelse af et nyt selskab i forbindelse med aktieombytningen er der ikke krav om afholdelse af en stiftende generalforsamling. Stiftelsen skal blot anmeldes til Erhvervsstyrelsen inden for to uger fra underskriftsdatoen på stiftelsesdokumentet.

11.1.1.4 Delkonklusion – aktieombytning i Bigum Byg ApS

En aktieombytning er en af flere muligheder for at etablere en holdingstruktur. Ved at etablere en sådan, kan der opnås fordele, blandt andet i form af selskabsretlig begrænsning af risiko og hæftelse. Derudover har en holdingstruktur de fordele at udbytte kan udloddes skattefrit fra datterselskabet til holdingselskabet og at et efterfølgende salg af anparterne i driftsselskabet, vil være skattefrit. Derefter vil likviditeten i holdingselskabet kunne anvendes til yderligere investering og løbende udloddes til kapitalejeren. Endda med lempelig beskatning, hvis udbyttes holdes under progressionsgrænserne hvert år.

En aktieombytning kan gennemføres enten som skattepligtig eller som skattefri enten med eller uden tilladelse. En skattepligtig aktieombytning vil medføre almindelig realisationsbeskatning, hvorfor Hans vil blive beskattet af sin avance og dermed også af den negative anskaffelsessum på overdragelsestidspunktet. En skattepligtig model er dermed ikke umiddelbart at foretrække, hvorfor en skattefri model anbefales i tilfældet Bigum Byg ApS.

Dermed resterer valget, om der skal søges tilladelse til at gennemføre aktieombytningen. Umiddelbart vurderes Bigum Byg ApS at kunne overholde kravet om en forretningsmæssig begrundelse og de yderligere krav, hvorfor det er aktuelt at søge om tilladelse og dermed slippe for det treårige ejertidskrav.

---

⁵⁸ SKM 2008.288.SR

⁵⁹ Jf. SL § 36 (stiftelse) og SL § 160 jf. §§ 36 og 37 (kapitalforhøjelse)

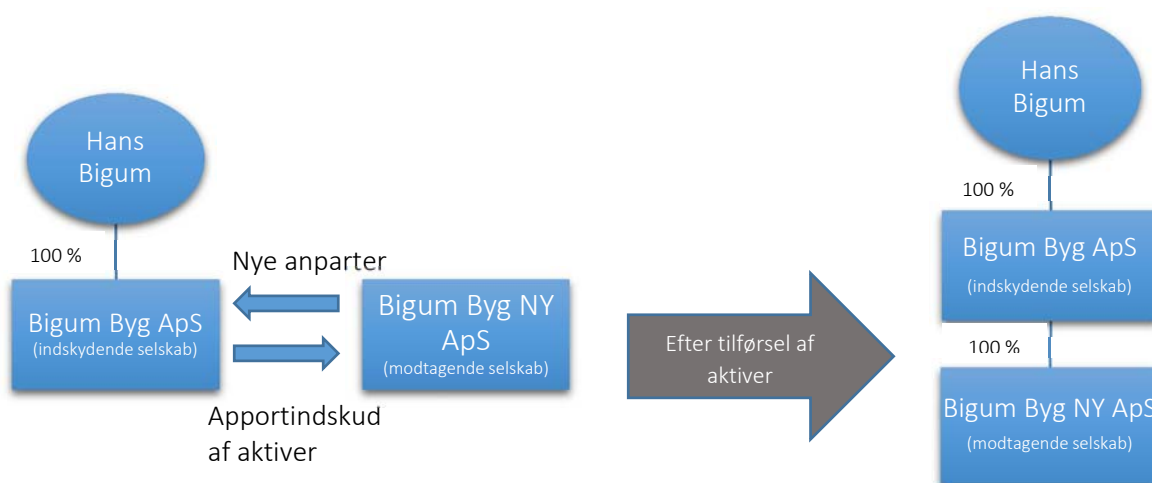
⁶⁰ Jf. SL § 37, stk. 1

Det afhænger dog af det efterfølgende valg af generationsskiftemodel, hvorvidt det er fordelagtigt at etablere en holdingstruktur som en del af generationsskiftet.

11.1.2 Tilførsel af aktiver

En anden mulighed til at etablere en koncernstruktur er tilførsel af aktiver. Tilførsel af aktiver er, i modsætning til aktieombytning, ikke defineret i aktieavancebeskatningsloven, men derimod i fusionsskatteoven (FUL §§ 15 c og 15 d). Definitionen findes i FUL § 15 c, stk. 2 og går i hovedtræk ud på, at et selskab tilfører sin samlede virksomhed eller en eller flere grene af virksomheden til et andet selskab mod at få tildelt aktier eller anparter i de modtagende selskabs kapital.⁶¹ Bestemmelsen definerer endvidere en gren af en virksomhed, som alle aktiver og passiver i en del af et selskab, som kan fungere som en selvstændig virksomhed ved hjælp af egne midler.

Tilførsel af aktiver i tilfældet Hans Bigum og Bigum Byg ApS er illustreret nedenfor. Som det fremgår, indskyder Bigum Byg ApS en del af eller hele aktiviteten til et nyt selskab, her Bigum Byg NY ApS. Derefter vil Bigum Byg ApS være holdingselskab for det nye driftsselskab Bigum Byg NY ApS. Der indskydes således ved denne metode ikke et selskab imellem Hans Bigum og Bigum Byg ApS, men derimod et selskab under Bigum Byg ApS.

Figur 5: Tilførsel af aktiver (Kilde: Egen tilvirkning)

Ligesom aktieombytning kan tilførsel af aktiver gennemføres som skattepligtig eller som skattefrit enten med eller uden tilladelse fra SKAT.

⁶¹ FUL § 15 C, stk. 2

En ulempe ved tilførsel af aktiver i forhold til aktieombytning er, at hvis der eksisterer eventualforpligtelser i selskabet, som er relateret til den gren, der tilføres, skal denne overføres sammen med grenen, for at overholde grenkravet.⁶² Dog vil det indskydende selskab fortsat hæfte for garantiforpligtelser, erstatningskrav mv., som er opstået inden tilførslen. Dermed mistes en del af den fordel og det formål, der er ved etablering af en holdingstruktur, som tidligere beskrevet, da man ikke får isoleret driftsrisikoen i driftsselskabet.

Yderligere er ulempen ved tilførsel af aktiver, at driftsaktiviteten kommer til at foregå i et nyt selskab, hvorfor der skal tages stilling til om aftaler og andet skal genforhandles.

11.1.2.1 Skattepligtig tilførsel af aktiver

En skattepligtig tilførsel af aktiver er umiddelbart at sidestille med et salg af en aktivitet til et andet selskab. Det betyder at en skattepligtig tilførsel af aktiver medfører realisationsbeskatning hos det indskydende selskab. Realisationsbeskatningen beregnes som den skattepligtige avance, som er forskellen mellem handelsværdier og skattemæssig værdi på tilførselstidspunktet. Denne avance vil indgå i opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indskydende selskab.

Det sidste medfører, at det i tilfælde, hvor der er større fremførselsberettigede underskud, ofte vil være en fordel at gennemføre tilførslen af aktiver som skattepligtig, da avancen vil kunne modregnes i fremførselsberettigede underskud fra tidligere år i det indskydende selskab, hvorfor der muligvis ikke skal betales skat heraf og samtidig vil det modtagende selskab få en højere skattemæssig anskaffelsessum, som der vil kunne afskrives på skattemæssigt. Hvis tilførslen derimod gennemføres som skattefri, vil det modtagende selskab succedere i anskaffelsessum og –tidspunkt for aktiviteten og dermed vil afskrivningsgrundlaget ofte være lavere. Samtidig ville det fremførselsberettigede underskud i det indskydende selskab ofte ikke kunne anvendes, da det er opstået før en kommende sambeskatning og da det indskydende selskab efter tilførslen ofte vil fungere som rent holdingselskab, vil det muligvis ikke kunne anvende det fremførselsberettigede underskud.

I eksemplet Bigum Byg ApS er der ikke opbygget fremførselsberettiget underskud, hvorfor ovenstående løsning ikke anses for relevant.

---

⁶² TFS2001.70.LR

11.1.2.2 Skattefri tilførsel af aktiver

Som nævnt vil man ved en skattefri tilførsel af aktiver opnå en model, hvor der ikke sker realisationsbeskatning eller ophørsbeskatning på tilførselstidspunktet, men hvor det modtagende selskab derimod succederer i den skattemæssige anskaffelsessum og –tidspunkt for den pågældende aktivitet.

I bestemmelserne i FUL⁶³ er der angivet en række betingelser og krav, der skal overholdes:

- Tilførslen skal udgøre en selvstændig virksomhed eller en gren af virksomheden
- Grenen skal kunne fungere ved egne midler
- Tilførslen skal omfatte samtlige aktiver og passiver i den virksomhed eller gren af en virksomhed, der tilføres
- Enkeltaktiver kan ikke tilføres ved disse regler⁶⁴
- Tilførslen er omfattet af et forbud mod kontantvederlag. Der skal betales for aktiverne med aktier eller anparter
- Tilførselsdatoen skal være sammenfaldende med modtagende selskabs regnskabsår
- Tilførte aktiver og passiver skal opgøres til handelsværdier
- Det modtagende selskab succederer i skattemæssige værdier, anskaffelsestidspunkt og –hensigt for de tilførte aktiver

Jf. FUL § 15 c, stk. 2 skal tilførslen udgøre en selvstændig virksomhed eller en selvstændig gren af en virksomhed. Der skal således være tale om, at der overføres en enhed, som kan fungere selv og der må derfor ikke udelades aktiver, som er en væsentlig del af en virksomhed og der kan derfor som udgangspunkt ikke overføres enkeltaktiver. Det sidste dog med den undtagelse, at fast ejendom, der som udgangspunkt anses for en selvstændig virksomhed eller en selvstændig gren af en virksomhed.⁶⁵

Samtidig skal den tilførte gren kunne fungere ved egne midler, hvilket betyder at grenen og det modtagende selskab skal være uafhængigt af det indskydende selskab og ikke være afhængigt af finansiering, kautionering eller sikkerhedsstillelse fra det indskydende selskab. Dog er der mulighed for at yde finansiering, hvis det blot foregår på markedsmæssige vilkår i forhold til renteforhold, betingelser mv.⁶⁶

Betingelsen om at der er forbud mod at en del af tilførslen bliver honoreret med kontant vederlag, betyder således at vederlaget for tilførslen udelukkende må være i aktier eller anparter i det modtagende selskab.

---

⁶³ FUL § 8, jf. § 15 d, stk. 2

⁶⁴ Fast ejendom er dog undtaget

⁶⁵ Jf. SKM2008.924.SR

⁶⁶ Jf. Tfs.1997.941.LR

Dette forbud kan i praksis give problemer, da den periode, hvor der indskydende selskab modtager betaling for tilførslen, kan udstrækkes til at omfatte en periode ud over den selve tilførslen og kan således betyde, at hvis der udloddes udbytte efterfølgende, gennemføres kapitalnedsættelse eller foretages vedtægtsændringer, kan dette tolkes som værende en omgåelse af kontantvederlagsforbuddet og vil således medføre at tilførslen bliver skattepligtig, da den ikke overholder de formelle krav i FUL § 15 c.

11.1.2.2.1 Skattefri tilførsel af aktiver – med eller uden tilladelse fra SKAT

Som nævnt kan en tilførsel af aktiver gennemføres både med og uden tilladelse fra SKAT. Herfor gælder de samme regler, som blev gennemgået under afsnit 11.1.1.2 om skattefri aktieombytning og en tilladelse fra SKAT kan således opnås via ansøgning.

Derudover skal de almindelige betingelser i afsnittet ligeledes være opfyldt, bortset fra at kontant vederlag ikke er muligt, jf. ovenfor.

Derudover gælder samme regler om ejertidskrav mv., som ved aktieombytning med og uden tilladelse.

11.1.2.3 Gennemførelse af tilførsel af aktiver i henhold til selskabsretten

Ligesom ved aktieombytning betyder en tilførsel af aktiver selskabsretligt, at der foretages et apportindskud af aktiver. Der henvises til afsnit 11.1.1.3 for en gennemgang af reglerne i selskabsloven om apportindskud.

11.1.2.4 Delkonklusion – tilførsel af aktiver i Bigum Byg ApS

De skattemæssige konsekvenser af tilførsel af aktiver er umiddelbart parallelle med reglerne for aktieombytning, dog med den vigtige forskel, at der nu indskydes at selskab under det eksisterende selskab og ikke imellem kapitalejeren og det eksisterende selskab.

Dette kan have betydning, hvis der f.eks. eksisterer større fremførselsberettigede underskud, som vil kunne anvendes i en skattepligtig tilførsel af aktiver.

Ved en skattefri model vil det modtagende selskab succedere i den skattemæssige stilling på aktiverne og skatten vil dermed udskydes.

Ved en tilførsel af aktiver i Bigum Byg ApS, ville fremgangsmåden være at tilføre de aktiver, der vedrører tømrervirksomheden til det modtagende selskab. Det vurderes at der her er tale om en selvstændig gren. Dog vil dette betyde, at det indskydende selskab fortsæt vil hæfte for garantiforpligtelser mv., hvilket vil være u hensigtsmæssigt, hvorfor skattefri tilførsel af aktiver umiddelbart ikke anbefales i Bigum Byg ApS.

11.2 Spaltning

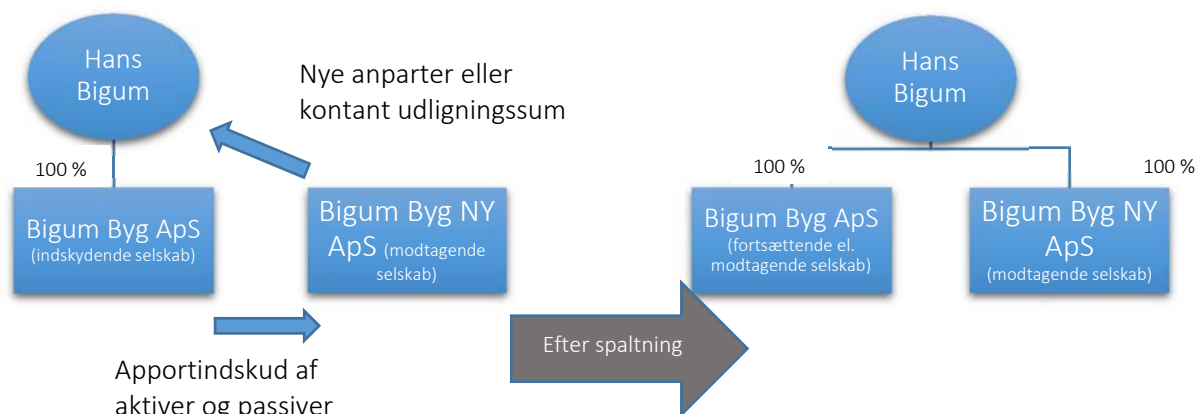
For selskaber, som har flere forretningsaktiviteter, som fungerer uafhængigt af hinanden og som gerne vil minimere og adskille driftsrisikoen, kan det være en mulighed at overveje at spalte selskabet i flere selskaber, hvor de forskellige forretningsaktiviteter er adskilt i hvert sit.

Spaltning er, i modsætning til de to modeller som er beskrevet ovenfor til etablering af holdingstruktur, en vandret opdeling af et selskab eller et selskabs aktiviteter. Efter spaltningen vil der derfor være dannet et eller flere søsterselskaber. Se illustration nedenfor.

Spaltning defineres i "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag" af Søren Halling-Overgaard og Birgitte Sølvkær Olesen, som:

"Ved spaltning forstås populært sagt en deling af selskabet efterfulgt af delenes overgang til et eller flere andre selskaber, således at vederlæggelsen af aktionærerne i det indskydende selskab sker i form af aktier i det modtagende selskab, kontanter eller en kombination heraf."⁶⁷

En spaltning kan gennemføres som enten ophørsspaltning eller grenspaltning. En ophørsspaltning er kendetegnet ved at det indskydende selskab opløses ved spaltningen og alle aktiver og passiver overføres til et eller flere modtagende selskaber. Derimod opløses det indskydende selskab ikke ved en grenspaltning, men her spaltes en eller flere virksomhedsgrene fra dette til et eller flere modtagende selskaber. Illustrationen nedenfor illustrerer en mulig spaltning af Bigum Byg ApS, hvor der efterfølgende er to søsterselskaber, ejet af Hans Bigum.

Figur 6: Spaltning (Kilde: Egen tilvirkning)

⁶⁷ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 562

Ved ophørsspaltning stilles der ikke krav om, at det overdragne udgør en samlet gren af en virksomhed. På den måde er det op til deltagerne at overdrage de aktiver og passiver, som det ønskes, så længe at overdragelsen er forretningsmæssigt begrundet. Jf. FUL § 15 a, stk. 2, 1. pkt. skal kapitalejerne i det ophørende selskab ved ophørsspaltning heraf, vederlægges i forhold til deres oprindelige besiddelse af ejerandele i det ophørende selskab. Vederlæggelsen skal ske i enten aktier/anparter eller kontant udligningssum.

Ved grenspaltning er der, som ved tilførsel af aktiver, krav om at det tilførte er en samlet virksomhedsgren, jf. definitionen tidligere i afhandlingen. Det skal således både være aktiver og tilknyttede passiver, så der er tale om en samlet gren, der kan fungere ved egne midler. Såfremt de til aktiverne tilknyttede passiver ikke inddrages i den grenspaltning, vil den ikke blive godkendt af SKAT.⁶⁸

En spaltning kan gennemføres enten som skattepligtig eller som skattefri enten med eller uden tilladelse. Ligeledes vil der ved gennemførelse af en skattepligtig spaltning i henhold til SEL § 5, stk. 4 udløses realisationsbeskatning på spaltningstidspunktet, hvorimod skattefri spaltning gennemføres i henhold til FUL §§ 15 a og 15 b og er således ikke reelt skattefri, men gennemføres efter reglerne om skattemæssig succession i anskaffelse, -tidspunkt og -hensigt.

11.2.1 Skattepligtig spaltning

I henhold til SEL § 5, stk. 4 sidestilles en skattepligtig ophørsspaltning med et ophør af virksomheden og salg til handelsværdier af alle de aktiver og passiver, selskabet besidder på tidspunktet for spaltningen. Dermed vil kapitalejerne i det ophørende selskab blive beskattet efter reglerne om udlodning af likvidationsprovenu i LL § 16 A, stk. 1.

Ved en skattepligtig grenspaltning fortsætter det indskydende selskab og vil blive beskattet af kapitalgevinsten af den fraspaltede virksomhedsgren. Kapitalejerne i det spaltede selskab vil blive beskattet af værdien af de modtagne aktier eller anparter i det modtagende selskab efter reglerne om beskatning af udbytte i LL § 16 a og PSL § 4 a.

En skattepligtig spaltning vil således medføre et samlet tab af værdier i selskaberne, da der altså skal foretages en skattebetaling på spaltningstidspunktet, som ikke nødvendigvis kan modsvarer af de skattemæssige merafskrivninger.

---

⁶⁸ SKM2011.90.SR

11.2.2 Skattefri spaltning

For at forhindre dette værditab, er der mulighed for at gennemføre spaltningen som skattefri efter reglerne i FUL §§ 15 a og 15 b, hvorefter det modtagende selskab vil succedere i den skattemæssige position på det overdragede, jf. FUL § 8, stk. 1, herunder således også de skattemæssige af- og nedskrivninger. Det modtagende selskab overtager således kun den del af det indskydende selskabs skattemæssige af- og nedskrivninger på aktiver, der er indeholdt i den overdragne virksomhedsgren. Dog kan det, i tilfælde hvor der blot føres skattemæssige saldoafskrivninger, være vanskeligt at opgøre den skattemæssige afskrivningssaldo for de overførte aktiver. I praksis accepteres en model, hvor der foretages forholdsmæssig fordeling af det indskydende selskabs samlede afskrivningssaldo, svarende til forholdet mellem handelsværdien på de overdragne aktiver og af de aktiver, som bliver i selskabet.

For at anvende reglerne om skattefri spaltning, er der en række betingelser, der skal overholdes:⁶⁹

- Det indskydende selskab skal overføre aktiver og passiver til det andet selskab⁷⁰
- Det modtagende selskab skal yde et vederlag herfor til det indskydende selskab
- Vederlaget skal erlægges uden formueforrykkelse mellem selskabsdeltagerne

Den første betingelse har til formål at undgå en udspaltning af et selskabs aktiver, for kun at efterlade passiver tilbage i det indskydende selskab.

For den anden betingelse gælder det, at vederlag kan ydes i aktier og/eller kontanter. En eventuel kontant udligningssum kan frit fordeles mellem selskabsdeltagerne i det indskydende selskab. Der er således frit valg i forhold til, hvor stor en del, der vederlægges i aktier/anpartar og hvor stor en del, der vederlægges i kontanter. Dog skal der mindst ske vederlæggelse af én anpartshaver med mindst én anpart i det modtagende selskab. Dermed er der således mulighed for at enkelte selskabsdeltagere udelukkende vederlægges i kontanter, hvorved disse ikke bliver selskabsdeltagere i det modtagende selskab.

Kontant udligningssum er altid skattepligtig for kapitalejeren. Ved ophørsspaltning anses kontantvederlag som et salg af anpartar, mens kontantvederlaget ved grenspaltning beskattes som udbytte.

Jf. den tredje betingelse, er det efter FUL § 15 a, stk. 3, 1. pkt. en betingelse for at kunne gennemføre en skattefri spaltning, at vederlæggelsen af selskabsdeltagerne, sker i sammen forhold som deres ejerskab. F.eks. skal to aktionærer/anpartshavere, der ejer henholdsvis 40 % og 60 % af det indskydende selskab, vederlægges

---

⁶⁹ Undervisningsplancher, side 39, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

⁷⁰ Ved grenspaltning skal det overdragne udgøre en selvstændig gren af virksomheden, jf. definitionen på en virksomhedsgren i FUL § 15 c, stk. 2. For ophørsspaltning er det intet krav til det udspaltede

i forholdet 40/60, men vælger således selv, jf. betingelse to, om de skal vederlægges i kontanter eller ejerandele og vælger således selv om de vil fortsætte som selskabsdeltagere i de modtagende selskaber, dog så længe at mindst én deltager vederlægges med mindst én aktie/anpart.

11.2.2.1 Skattefri spaltning – med eller uden tilladelse fra SKAT

Som det har været tilfældet med de omstrukturingsmodeller, som er beskrevet i tidligere afsnit, er det muligt at gennemføre et skattefri spaltning enten med eller uden tilladelse fra SKAT.

Reglerne for indhentelse af tilladelse er de samme som ved skattefri aktieombytning og ved skattefri tilførsel af aktiver. Der skal således også her forelægge en reel og konkret forretningsmæssig begrundelse for ønsket om spaltning. Derudover kan ansøgningen om tilladelse ligeledes give de samme tre mulige udfald, nemlig afslag, tilladelse med vilkår eller tilladelse uden vilkår.

For en skattefri spaltning uden tilladelse, gælder der følgende yderligere betingelser:⁷¹

- Der skal ske vederlæggelse til handelsværdi, jf. FUL § 15a, stk. 2, 2. pkt.
- Forholdet mellem aktiver og gæld i modtagende selskab, skal svare til forholdet i det indskydende selskab, jf. FUL § 15a, stk. 2, 3. pkt.
- Tre års ejertidskrav fra vedtagelsestidspunktet, for aktionærer der efter spaltning ejer minimum 10 % af kapitalen, jf. FUL § 15a, stk. 1, 5.-7. pkt.
- Begrænsning i mulighed for spaltning af selskaber med mere end én aktionær, hvis blot én af aktionærene har været selskabsdeltager i mindre end 3 år, jf. FUL § 15a, stk. 1, 8 pkt.
- Begrænsning i mulighed for grenspaltning, hvis en aktionærs aktier i selskabet er næringsaktier, og der vederlægges med andet end aktier, jf. FUL § 15a, stk. 1, 9. pkt.
- Begrænsning for spaltning af selskab med udenlandske aktionærer, som kan modtage skattefrit udbytte, jf. FUL § 15a, stk. 1, 10 pkt.

Disse betingelser er opstillet for at modvirke forsøg på skatteunddragelse igennem forskellige spaltningmodeller, men medvirker samtidig at f.eks. en grenspaltning uden tilladelse er besværliggjort på grund af kravet om at forholdet med indskudte aktiver og gæld skal svare til forholdet med aktiver og gæld i det indskydende selskab.

---

⁷¹ Undervisningsplancher, side 44, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

11.2.3 Gennemførelse af spaltning i henhold til selskabsretten

En spaltning gennemføres efter selskabslovens kapitel 15. Efter SL §§ 255 og 256 skal de centrale ledelsesorganer udarbejde en spaltningsplan og en spaltningsredegørelse. Spaltningsplanen kan dog fraviges, hvis der udelukkende indgår anpartsselskaber i spaltningen, jf. SL § 255, stk. 2. Til brug for generalforsamlingens godkendelse, skal der endvidere vedlægges en udtalelse fra en sagkyndig vurderingsmand om spaltningsplanen og vederlaget for aktionærene samt kreditorernes fremtidige fyldestgørelse, jf. SL §§ 259 og 260. Denne udtalelse kan dog undlades, hvis alle kapitalejerne er enige heri, jf. SL § 259, stk. 1, 2. pkt. Derudover skal der udarbejdes en vurderingsberetning, jf. SL § 258. Vurderingsberetningen kan dog undlades, hvis der i stedet udarbejdes vurderingsmandsudtalelse, jf. § 259 eller vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling, jf. § 260. Dokumenterne indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for tidsfristerne i selskabsloven, hvorefter Erhvervsstyrelsen står for offentliggørelse.

11.2.4 Delkonklusion – spaltning i Bigum Byg ApS

Pga. Hans' ønske om selv at videreføre udlejningsejendommen efter gennemførelse af et generationsskifte, da han opfatter driften heri som en del af sin pensionsopsparing, vil spaltning umiddelbart være en fordelagtig omstrukturingsmulighed for Hans og Bigum Byg ApS. Dette vil derudover også have den positive sideeffekt, at det vil nedsætte finansieringsbyrden for den eventuelle erhverv i generationsskiftet, da det vil nedbringe værdien af selskabet og dermed den overdragelsessum, der skal finansieres. Spaltningen vil umiddelbart skulle gennemføres som en grenspaltning, hvor udlejningsejendommen grenspaltes ud i sit eget selskab. Det er et krav at den udspaltede gren skal kunne klare sig for egne midler, hvilket vurderes at være opfyldt i denne situation.

Igen vurderes det fordelagtigt at foretage grenspaltningen med tilladelse fra SKAT, og derudover burde muligheden være til stede for at opnå tilladelse, da generationsskifte og en isolering af risici mv. vurderes at være en konkret forretningsmæssig begrundelse, da der heller ikke er tale om forsøg på skatteunddragelse i dette tilfælde.

11.3 Delkonklusion – anbefaling vedrørende omstrukturering i Bigum Byg ApS

Som det fremgår af foregående afsnit, vurderes det at de behov og ønsker, de forskellige parter i generationsskiftet, har ytret i forbindelse med den indledende analyse af de "bløde" værdier, bedst muligt kan opfyldes ved at gennemføre en skattefri grenspaltning med tilladelse fra SKAT.

I grenspaltningen udspaltes udlejningsejendommen og fortsætter således efterfølgende i sit eget selskab, som i første omgang ejes af Hans.

Denne model vil både give Hans mulighed for at generationsskifte driftsselskabet for sig selv og samtidig beholde udlejningsejendommen, samtidig med at den vurderes egnet til at isolere de tilstedeværende risici og nedbringe finansieringsbehovet for den fremtidige erhverver i generationsskiftet.

I bilag 3 er vist den relevante spaltningssbalance, som er udarbejdet ud fra ovenstående forudsætninger.

Efter spaltningen er gennemført, kan det overvejes om der yderligere skal gennemføres en eller flere skattefrie aktieombytningen, som vil give yderligere muligheder i form af skattefrie udbytter fra drifts- eller ejendomsselskab. Dette afhænger dog af den konkrete generationsskiftemodel, der vælges. Disse vil blive analyseret i det efterfølgende.

12 Generationsskiftemodeller

Efter gennemgangen i kapitel 9, 10 og 11 af de indledende strategiske overvejelser, værdiansættelse af selskabet og anbefalinger omkring omstrukturering af selskabet, vil dette kapitel nærmere gennemgå de forskellige, mulige generationsskiftemodeller, deres indbyrdes fordele og ulemper og komme med en anbefaling i tilfældet Bigum Byg ApS.

Beskrivelsen og analysen vil tage udgangspunkt i den konkrete anbefaling i kapitel 11 omkring omstrukturering.

De forskellige værdiansættelsesmodeller er i sagens natur forskellige og anvendes i forskellige situationer afhængig af de konkrete forhold. I nogle tilfælde vil anvendelse kræve en gennemførelse af en omstrukturering inden selve generationsskiftet.

Følgende modeller, som kan være aktuelle, vil blive gennemgået og analyseret:

- Overdragelse ved gave uden succession
- Salg af aktier/anparter
- Overdragelse af aktier/anparter med succession
- A/B-modellen
- Salg til udstedende selskab

12.1 Overdragelse ved gave uden succession

En mulighed for overdragelse af en virksomhed er, at overdrage hele eller dele af virksomheden til erhververen uden at overdrageren modtager nogen form for modydelse. I det tilfælde skal hele overdragelsen behandles som en gave fra overdrageren til erhververen. Som udgangspunkt er en sådan gave skattepligtig jf. SSL § 4, stk. 1, litra c, jf. PSL § 3. Undtagelsen er dog at hvis erhververen af gaven er omfattet af gaveafgiftskredsen iht. BAL

§ 22. I det tilfælde skal gaven ikke medregnes i den skattepligtige indkomst, jf. SSL § 5, stk. 1, litra b. Det er således afgørende for den skattemæssige behandling, hvordan overdrager og erhverver er beslægtet.

12.1.1 Gaveafgift

Ved gaveoverdragelser mellem personer, der er omfattet af gaveafgiftskredsen i BAL § 22, skal værdien af gaven ikke medregnes i den skattepligtige indkomst, men er i stedet omfattet af pligt til at afregne en afgift af gavens værdi.

Der findes forskellige afgiftssatser afhængigt af modtagerens forhold til giveren. Ifølge BAL § 23, stk. 1, skal personer, der er omfattet af gaveafgiftskredsen i BAL § 22, stk. 1, litra a-e pålægges en gaveafgift på 15 %, men personer omfattet af § 22, stk. 1, litra f, jf. BAL § 23, stk. 2, skal pålægges en afgift på 36,25 %.⁷²

Jf. BAL § 23 beregnes gaveafgiften på grundlag af den del af gavens værdi, der overstiger den afgiftsfrie bundgrænse for de forskellige grupper, jf. BAL § 22, stk. 1. Bundgrænserne reguleres årligt efter PSL § 20. Følgende bundgrænser gælder i 2016⁷³:

Gavemodtager	Afgiftsfrit pr. år 2016	Afgift derudover
Ægtefæller	Ubegrænset ⁷⁴	0 %
Børn, forældre og stedbørn	61.500	15 %
Børns og stedbørns afkom (børnebørn)	61.500	15 %
Afdødt barns eller stedbarns ægtefælle	61.500	15 %
Svigerbørn i øvrigt	21.500	15 %
Stedforældre og bedsteforældre	61.500	36,25 %
Plejbørn med fælles bopæl i 5 år	61.500	15 %
Samlevende i min. 2 år	61.500	15 %
Andre	Skattepligtigt	

Figur 7: Bundgrænser og satser for gaveafgift i 2016 (Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af "Revisormanual 2016-1", side 58)

Ægtefæller anses som selvstændige gavegivere og –modtagere. Det betyder at forældre hver især kan give et fælles barn en afgiftsfri gave på kr. 61.500 i 2016 og et barn kan dermed modtage i alt kr. 123.000 i afgiftsfri gave fra sine forældre om året – i 2016-tal.

Derudover er der mulighed for at gavegiveren kan betale en eventuel afgift for gavemodtageren uden at det medfører afgift af afgiften, jf. BAL § 24, stk. 5. Derudover kan afgiften betales af formuegodet uden yderligere

⁷² Jf. "Revisormanual 2016-1", side 58

⁷³ Jf. "Revisormanual 2016-1", side 58

⁷⁴ Gaver mellem ægtefæller er afgiftsfrie, jf. BAL § 22 stk. 3.

afgift, jf. BAL § 24, stk. 4. Ved et generationsskifte er især første metode interessant, da det ofte vil være gavegiveren, der er kapitalstærk og derved kan betale en afgift for en modtager, der ikke selv har likvide midler til at betale afgiften, uden at det medfører yderligere afgift.

12.1.1.1 Gaveafgift og finanslovsaftale 2016

Da regeringen den 19. november 2015 fremlagde finanslovsaftalen for 2016 sammen med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti var det ventet at aftalen ville indeholde en genindførelse af formueskattekursen⁷⁵, evt. med visse tilpasninger til sikring af, at der ikke kan føres aktiegevinster ud af Danmark uden beskatning heraf. Dette var blandt andet meldt ud i forbindelse med folketingsvalget i 2015 samt omfattet af den nye regerings lovkatalog, som blev fremlagt i forbindelse med Folketingets åbning i efteråret 2015⁷⁶.

Da den endelige finanslovsaftale blev fremlagt, var genindførelsen af formueskattekursen dog erstattet af en ændring af bo- og gaveafgiften ved overdragelse af familieejede erhvervsvirksomheder. Det endelige lovforslag vedrørende ændringen er ved afslutningen af informationsindsamlingen til denne afhandling endnu ikke fremlagt, men som forslaget fremgår af aftalen om finansloven, sænkes bo- og gaveafgiften ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed⁷⁷ til nære familiemedlemmer, gradvist over de næste år. I aftalen er det lagt op til at afgiften er 15 % i 2015, ca. 13 % i 2016 og frem mod 2020 nedsættes afgiften gradvist yderligere til ca. 5 %.

Da den konkrete model endnu ikke er præsenteret eller vedtaget, forventes det at der vil blive foretaget tilretninger, evt. i indfasningsperioden eller andet, afhængigt af de indeholdte værnsregler, som skal sikre den korrekte anvendelse af aftalen.⁷⁸

Derudover fremgår det ikke nærmere, hvilke virksomheder, der vil være omfattet af begrebet "erhvervsvirksomheder", men i en artikel af BDO fra december 2015 spekuleres der i at det vil skulle afgøres efter den gældende pengetanksregel⁷⁹, hvorfor det må forventes ikke af omfatte udlejningsejendomme og ejendomsselskaber mv.⁸⁰

---

⁷⁵ Jf. afhandlingens afsnit 10.4

⁷⁶ "Depechen nr. 20", side 1, BDO, oktober 2015

⁷⁷ Personligt ejede virksomheder og selskaber

⁷⁸ <http://www.skm.dk/media/1287246/6-Generationskifte-af-erhvervsvirksomheder.pdf>

⁷⁹ Gennemgås nærmere i afhandlingens afsnit 12.3.1

⁸⁰ <http://www.bdo.dk/faglig-info/nyheder/depechen-nyt-om-skat-og-moms/formueskattekursen-genindfoeres-alligevel-ikke/>

Denne ændring vil dog, alt andet lige, gøre det interessant at vente med at gennemføre et endeligt generationsskifte med et afgiftspligtigt gaveelement til efter 2020, da det, alt andet lige, vil medføre en lavere afgiftsbetaling, hvilket vil medføre at flere likvide midler kan blive i virksomheden og hos selskabsdeltager.

12.1.2 Delkonklusion – vurdering af overdragelse ved gave uden succession i Bigum Byg ApS

Ved en gaveoverdragelse fra Bigum Byg ApS fra Hans Bigum til en af hans sønner eller til en af de to interesserede medarbejdere, er det jf. afhandlingens kapitel 10 lagt til grund at selskabet er værdiansat efter reglerne i TSS-cirkulære 2000-9. Tidligere, inden ophævelse af formueskattekursen, ville værdiansættelsen ved overdragelse til sønnerne kunne være sket efter reglerne i dette, da de er inden for gaveafgiftskredsen i BAL § 22. Derudover er det forudsat at beregningen giver et retvisende billede af handelsværdi og der således ikke er foretaget afståelse til en tredjemand, som kunne indikere en anden handelsværdi for selskabet.

Som beskrevet vil sønnerne således være gaveafgiftspligtige af værdien ud over bundgrænsen, mens det for medarbejderne vil være skattepligtig indkomst som personligt indkomst.

Umiddelbart vil en fuld gaveoverdragelse af Bigum Byg ikke være at foretrække, da Hans på den måde ikke får et vederlag ud af overdragelsen og på den måde ikke får de penge ud, som han og Inge ser som en del af deres pensionsopsparing. Derudover vil det medføre en stor afgifts- eller skattebetaling for erhververen. Dog kan det, som tidligere beskrevet, være en mulighed at den endelige model kan indeholde et gaveelement, ved at en del af virksomheden overdrages som en gave, for på den måde at hjælpe erhververen på vej.

12.1.2.1 Konsekvens for overdrager

En gaveoverdragelse uden succession vil for Hans blive sidestillet med en afståelse af anparterne i Bigum Byg ApS og han vil derfor blive realisationsbeskattet af overdragelsen. Det betyder, at Hans skal svare skat af den skattemæssige avance, som også vil omfatte den negative anskaffelsessum. Muligheden for at undgå beskatningen heraf ved at anvende reglerne om succession gennemgås i et efterfølgende afsnit.

Som nævnt ovenfor, modtager Hans, ved en fuld gaveoverdragelse, ikke noget vederlag for anparterne, hvilket vil være i strid med hans oprindelige ønske om at kunne kapitalisere sin formue i selskabet og benytte en del af denne som pensionsopsparing. I dette tilfælde vil nettoprovenuet endda være negativt, da der også skal svares skat af avancen på anparterne.

Derudover er der også, hvis situationen havde været en anden og Hans' formål var at hjælpe f.eks. sine sønner på vej, mulighed for at han kunne betale en evt. gaveafgift for dem, uden afgiftsmæssig konsekvens for dem. Dette ville således gøre det negative nettoprovenu endnu større, hvorfor det ikke er relevant ved anvendelse af denne model.

12.1.2.2 Konsekvenser for erhverver – sønner

Begge de to sønner, Anders og Bent, er omfattet af gaveafgiftskredsen, jf. BAL § 22, hvorfor de ikke vil være skattepligtige af værdien af gaven, som svarer til handelsværdien af selskabet. De skal derimod svare gaveafgift af værdien, som beregnes af den del af gavens værdi, der overstiger grundbeløbet jf. figur 7.

Værdien er i henhold til kapitel 10, fastsat til kr. 4.484.297 og dermed udgør afgiftsgrundlag og afgift følgende:

Værdi af Bigum Byg ApS	4.484.297
Bundfradrag	<u>-61.500</u>
Gaveafgiftsgrundlag	<u>4.422.797</u>
Gaveafgift, 15 %	<u>663.419</u>

Som omtalt i afsnit 12.1.1.1 er det planlagt at gaveafgiften gradvist nedsættes frem mod 2020, hvorefter afgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomhed til nære familiemedlemmer, vil udgøre 5 %. Hvis det antages at handelsværdien er den samme til den tid og med udgangspunkt i de bundgrænser der gælder i 2016, kan gaveafgiften til den tid beregnes til kr. 221.140.

Værdien jf. 1982-cirkulæret er ikke beregnet, da det ikke er vurderet relevant, men det måtte dog forventes at den beregnede værdi ville være lavere, hvorfor gaveafgiften også ville være mindre. Det er netop ideen med nedsættelsen af gaveafgiften som alternativ til genindførelse af formueskattekursen; at gaveafgiften formodentlig vil blive lige så lav, som hvis værdien blev beregnet efter 1982-cirkulæret.

12.1.2.3 Konsekvenser for erhverver – nærtstående medarbejdere

Medarbejderne Per og Martin er ikke omfattet af gaveafgiftskredsen, men er derimod umiddelbart omfattet af kredsen af interesseforbundne parter⁸¹, hvorfor værdiansættelse sker i henhold til værdiansættelsesvejledningen og således kan værdien beregnet via TSS-cirkulære 2000-9 anvendes.

Ved en overdragelse til en af de to medarbejdere som gave uden succession, vil de være skattepligtige af værdien af gaven, jf. SSL § 4, litra c, jf. SSL § 5. Gaven beskattes efter PSL § 3 som personlig indkomst. Pga. den høje beskatning heraf, vil denne mulighed ikke være at foretrække.

---

⁸¹ Uafhængige parter, der ikke har modsatrettede interesser

Værdien er jf. kapitel 10 fastsat til kr. 4.484.297, hvorfor Per og/eller Martin vil skulle beskattes heraf som personlig indkomst.

Hvis de nærtstående medarbejdere derimod var at anse for fuldstændigt uafhængige, hvilket noget kan pege imod⁸², ville værdiansættelsen fortsat skulle være til handelsværdien.

12.2 Salg af aktier eller anparter

Ved et simpelt salg af aktierne eller anparterne, hvor kapitalejeren sælger sin ejerandele direkte til en erhverver, er der stor forskel på om salget foregår fra direkte personligt ejerskab eller fra ejerskab via et holdingselskab. Derfor har det stor betydning, hvilken selskabsstruktur, der er valgt. De forskellige muligheder og regler vil af samme årsag blive behandles hver for sig i det følgende.

12.2.1 Salg fra personligt ejerskab

Som udgangspunkt vil overdragelse af kapitalandele ejet personligt af en fysisk person, udløse aktieavancebeskatning hos overdrager, af en eventuel avance. Avancen på kapitalandelene opgøres som forskellen mellem skattemæssig anskaffelsessum og afståelsessum.

Unoterede aktier eller anparter beskattes efter aktieavancebeskatningslovens gældende regler og beskattes således som aktieindkomst, jf. PSL § 4a. Jf. PSL § 8a beskattes aktieindkomst i 2016 med 27 % af første kr. 50.600 og med 42 % af beløb derover. For ægtefæller er progressionsgrænsen kr. 101.200.

For hovedaktionæraktier eller –anparter anskaffet før 19. maj 1993 kan der, jf. ABL § 47, beregnes et ejertidsnedslag i aktieavancen på 1 % pr. år aktionæren eller anpartshaveren har ejet aktierne eller anparterne frem til og med 1998. Nedslaget kan dog maksimalt udgøre 25 %.

Begrebet hovedaktionær/-anpartshaver defineres ved at disse er skattepligtige, der ejer eller på noget tidspunkt inden for de senere 5 år har ejet 25 % eller mere af kapitalen, eller som råder over eller i perioden har rådet over mere end 50 % af stemmевærdien.

Derudover har personer, som afstår kapitalandele i et selskab, mulighed for at indbetale hele eller en del af fortjenesten fra salget på en såkaldt ophørspension, iht. PBL § 15 A. Dette medfører således at beskatningen af fortjenesten kan udskydes til pensioneringstidspunktet. Der er dog tilknyttet en række betingelser hertil:

- Personen skal være 55 år forud for afståelsen

---

⁸² "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 102 ff.

- Personen skal i mindst 10 år inden for de seneste 15 år forud for afståelsen have været hovedaktionær i et selskab iht. ABL § 4⁸³ eller have drevet virksomhed i personligt regi. Der er ikke krav om de 10 år er i en sammenhængende periode
- Selskabet skal drive erhvervmæssig virksomhed⁸⁴
- Pensionsordningen skal være en ordning med løbende udbetalinger
- Indbetalingen kan maksimalt udgøre kr. 2.625.800 i 2016 (dog maks. Den fortjeneste, der medregnes ved personens indkomstopgørelse)
- Indbetalingen skal foretages inden for en periode på 10 år fra det år, hvor selskabet er afstået
- Der er fuldt fradrag i afståelsesåret, såfremt indbetalingen sker inden den 1. juli i det umiddelbart efterfølgende indkomstår. Sker den senere, er der først fradrag i indbetalingsåret

12.2.1.1 Delkonklusion – vurdering af salg fra personligt ejerskab i Bigum Byg ApS

12.2.1.1.1 Konsekvenser for Hans Bigum - overdrager

Ved et direkte salg fra Hans til en eller flere af sønnerne, kan ske til handelsværdien jf. beregningen i TSS-cirkulære 2000-9, forudsat at den beregnede værdi kan bruges som udtryk for handelsværdien. Det samme er, som tidligere beskrevet, tilfældet ved et salg direkte til en af de to interessante medarbejdere.

Tidligere havde det været en mulighed for Hans at beregne handelsværdien efter reglerne i 1982-cirkulæret (formueskattekursen), hvilket, som tidligere beregnet, ville have givet en lavere værdi.

Som beskrevet beskattes avancen for Hans som aktieindkomst jf. PSL § 4a. Avancen beregnes som forskellen mellem den skattemæssige anskaffelsessum og overdragelsessummen, som er lig med handelsværdien beregnet efter TSS-cirkulære 2000-9. Tidligere, da der var mulighed for at benytte værdiansættelse efter formueskattekursen, havde avancen således været lavere. Da selskabet først er stiftet ved virksomhedsomdannelsen i 2010, kan der ikke beregnes ejertidsnedslag i den beregnede avance jf. ABL § 47.

Et direkte salg af anparterne til enten en søn eller vil således medføre følgende skattebetaling og nettoprovenu:

Handelsværdi jf. TSS-cirk. 2000-9	4.484.297
Anskaffelsessum	<u>434.311</u>
Skattepligtig avance	<u>4.918.608</u>

⁸³ Dette kan også være ægtefælle eller efterlevende ægtefælle til hovedaktionæren, efter særlige regler

⁸⁴ Begrebet "erhvervmæssig virksomhed" gennemgås nærmere i afsnit 12.3.1 m.fl.-

Skat af grundbeløb, 27 % af 101.200	27.324
Skat af rest, 42% af (4.918.608 - 101.200)	<u>2.023.311</u>
Skat i alt	<u>2.050.635</u>
Handelsværdi jf. ovenfor	4.484.297
Skattebetaling	<u>-2.050.635</u>
Nettoprovenu til Hans	<u>2.433.661</u>

Som nævnt ovenfor, har Hans muligheden for at indbetale avancen den skattemæssige avance på en ophørspension, jf. PBL § 15 A, som således giver muligheden for at udskyde en del af udbetalingen af avancen og dermed også udskyde beskatningen. Alle betingelserne er umiddelbart overholdt og der er således mulighed for at indbetale op til kr. 2.625.800 på en sådan pension. Her bliver midlerne fra salget dog bundet, hvorfor denne mulighed mest er interessant for personer, som har andre midler og som dermed bedre kan planlægge den mest optimale udbetaling og beskatning.

12.2.1.1.2 Konsekvenser for sønner og nære medarbejdere – erhververe

Som beskrevet ovenfor udgør den samlede overdragelsessum kr. 4.484.297, både hvis det drejer sig om en af sønnerne eller en af de nære medarbejdere. Ved denne metode skal købesummen således finansieres fuldt ud af den erhvervende part. Alt efter privatøkonomi mv., kan det være kontant eller ved optagelse af lån. Ved optagelse af lån, er det vigtigt at regne på de fremtidige ydelser på lånet i form af renter og afdrag, da disse skal betales af beskattede midler fra den fremtidige drift i Bigum Byg ApS. Hvis en indtægt fra Bigum Byg ApS bliver eneste indtægtskilde for en erhverver, vil overskuddet skulle udbetales til denne enten i form af løn eller udbytte. I 2016 er skatten på løn således at løn beskattes med højst 40,3 %, hvis lønnen er under topskattegrænsen og 56,4 %, hvis den er over⁸⁵. For udbytte er skatten 43,06 %, når aktieindkomsten er under progressionsgrænsen på kr. 50.600 pr. person og 54,76 %, når den er over grænsen⁸⁶. Det er således vigtigt, at have for øje, at der skal genereres et pænt driftsoverskud i selskabet for at kunne dække ydelserne og de almindelige private udgifter.

---

⁸⁵ "Revisormanual 2016-1", side 137

⁸⁶ 2016-tal, jf. "Revisormanual 2016-1", side 137

For erhververen vil den skattemæssige anskaffelsessum være lig med den faktiske købesum jf. ovenfor. Den skal således benyttes ved et evt. senere videresalg af anparterne.

Da de to sønner er inden for gaveafgiftskredsen, kan en del af købesummen dog ligeledes finansieres ved at indeholde et gaveelement.

Situationen, hvor en af de mulige erhververe anskaffer anparterne via et holdingselskab, bliver nærmere behandlet i afsnit 12.2.2.1.2.

12.2.2 Salg fra holdingselskab

Et alternativ til at eje anparterne i selskabet personligt og derefter sælge dem videre i personligt regi, er muligheden for at eje sit driftsselskab igennem et holdingselskab, f.eks. ved at danne en selskabsstruktur inden et generationsskifte, som beskrevet i afsnit 11.1. Dog vil der, som nævnt i afsnittet om omstrukturering, evt. være tale om et tre års ejertidskrav, hvis holdingselskabet bliver stiftet ved en af de skattefrie modeller. Hvis salget alligevel gennemføres vil den skattefrie omstrukturering blive skattepligtig med det resultat, at omstruktureringen betragtes som en afståelse til handelsværdi af anparter for Hans, som dermed vil blive skattepligtig af avancen.

Som udgangspunkt er aktieavance således skattepligtig for selskaber også, men hvis der ejes mere end 10 % af aktierne eller anparterne i det underliggende selskab, er der tale om en datterselskabsaktie, i henhold til ABL § 4 A, som ifølge ABL § 8 er skattefrie. Det vil sige at en eventuel avance herpå ved et salg er skattefri for holdingselskabet. Det samme gælder for udbytte udloddet fra et datterselskab efter ABL § 4 A. Det samme gælder, hvis der er tale om en unoteret aktie, der ejes mindre end 10 % af selskabskapitalen i. Der er så tale om en skattefri porteføljeaktie iht. ABL § 4 C. Fra 1. januar 2015 er udbytte udloddet fra en sådan porteføljeaktie dog ikke længere helt skattefri, men skal medregnes med 70 %.

Ved værdiansættelsen vil det, uanset om der er tale om at salget således sker fra et holdingselskab til en privatperson eller fra et holdingselskab ejet af Hans til et holdingselskab ejet af en af sønnerne eller en af medarbejder, være muligt at benytte skemareglerne i TSS-cirkulære 2000-9. Her havde det heller ikke tidligere været muligt at benytte formueskattekursen, da der ikke er tale om et salg mellem fysiske personer og således pr. definition heller ikke inden for gaveafgiftskredsen.

12.2.2.1 Delkonklusion – vurdering af salg fra holdingselskab af Bigum Byg ApS

12.2.2.1.1 Konsekvenser for overdrager – holdingselskab ejet af Hans Bigum

Som nævnt ovenfor, vil en avance ved salget af Bigum Byg ApS, hvis det er ejet af Hans Bigum igennem et holdingselskab, ikke i første omgang påvirke Hans' personlige skat og det vil samtidig, da det forudsættes at hans holdingselskab ejer 100 % af anparterne i holdingselskabet, være skattefrit for holdingselskabet. Her igen med ovenstående forbehold om at der kan være et tre års ejertidskrav involveret.

Hans vil efterfølgende blive beskattet løbende af det udbytte, han får udloddet fra sit holdingselskab. Det vil, som tidligere beskrevet, blive beskattet som aktieindkomst, jf. aktieavancebeskatningsloven og PSL § 4 a og PSL § 8 a, hvorefter de første kr. 50.600 beskattes med 27 % og de efterfølgende beskattes med 42 %. Derudover kan Hans udnytte Inges bundgrænse, hvis hun ikke selv udnytter den. Det vil således være muligt, at få udbetalt op til kr. 101.200 af avancen om året til en samlet beskatning på blot 27 %, da avancen er skattefri for holdingselskabet.

12.2.2.1.2 Konsekvenser for erhverver – sønner eller medarbejdere personligt eller via holdingselskab

Hvis der er tale om et salg til enten sønnerne eller en af de nævnte medarbejdere personligt, vil det være samme skatteregler, der gælder, som de, der blev omtalt i afsnit 12.2.1.1.2.

Derudover har alle de nævnte også mulighed for selv at stifte et holdingselskab og anskaffe anparter i Bigum Byg ApS herigennem. Det får så den konsekvens, at det vil være deres respektive holdingselskaber, der skal optage lån for at finansiere et køb af anparterne. Dog vil det ofte være sådan, at en bank vil kræve at ejeren af holdingselskabet kautionerer for gælden, så der alligevel er et personligt finansieringsbehov.

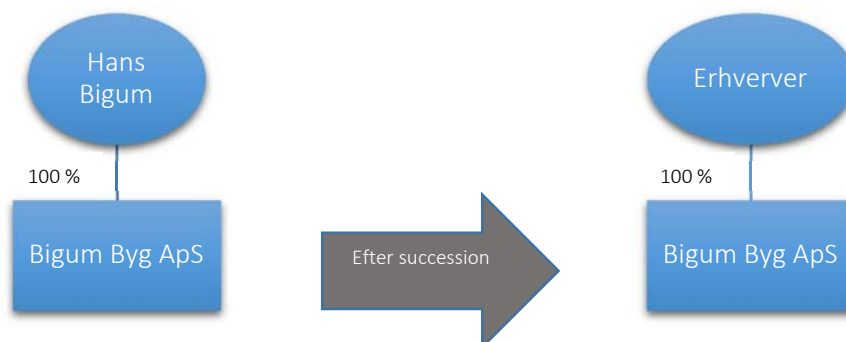
Derefter vil fremtidig indkomst i Bigum Byg ApS blive beskattet med 22 % i selskabsskat. Den kan derefter udloddes skattefrit til holdingselskabet og kan der benyttes til at betale ydelser på lånet. Derefter kan der eventuelt betales udbytte fra holdingselskabet til ejeren. Alternativt skal den kommende ejer være ansat i Bigum Byg ApS, henset til forskellene i beskatning af løn kontra udbytte, som er gennemgået i afsnit 12.2.1.1.2.

12.3 Overdragelse af anparter med succession

Hvor de to generationsskiftemodeller ovenfor medfører en faktisk betaling af afståelsesbeskatning eller gaveafgift ved overdragelse af anparterne, findes der en yderligere mulighed, som kan gennemføres uden en sådan betaling. Anparterne kan således overdrages med succession, som betyder at der ikke sker realisationsbeskatning på overdragelsestidspunktet, men derimod indtræder erhververen i overdragerens skattemæssige stilling med hensyn til anskaffelsessum, -tidspunkt og -hensigt. Der er således ikke tale om en

skattefri overdragelse, men derimod en overdragelse, hvor skattebetalingen udskydes på ubestemt tid, til de rent faktisk afstås skattemæssigt.

Der er altså tale om en overdragelse af ejerskabet af et selskab, mellem to fysiske personer. Transaktionen ser ud som nedenfor:

Figur 8: Overdragelse med succession af anparter i Bigum Byg ApS (Kilde: Egen tilvirkning)

Det lovretlige grundlag for at kunne foretage en overdragelse af aktier og anparter i levende live med succession findes i ABL §§ 34, 35 og 35 A.

I ABL § 34, stk. 1 er det nærmere defineret, hvilket personkreds, der kan overdrages til med skattemæssig succession. Bestemmelsen er udtømmende⁸⁷. Det drejer sig således om børn, børnebørn, søskendes børn, søskendes børnebørn eller en samlever, som opfylder betingelserne i BAL § 22, stk. 1, litra d. Stedbørn og adoptivbørn sidestilles i loven med faktisk slægtskab⁸⁸. Det kan således ikke lade sig gøre at overføre til f.eks. en forælder med succession.

Dog er der i § 35 A indsat bestemmelser om, at overdragelse med succession kan ske til en tidligere ejer. Denne mulighed er blandt andet indsat for at give mulighed for at tilbageføre en overdragelse med succession, som ikke har udviklet sig, som det var håbet. Det kan f.eks. være ved en overdragelse til en søn, hvor det efterfølgende viser sig at denne ikke kan eller vil videreføre selskabet⁸⁹. Der er dog tre betingelser herfor; at overdragelsen skal ske inden for fem år efter den oprindelige overdragelse, at overdragelsen skal ske til den

---

⁸⁷ Dog med undtagelse af yderligere mulighed for at overdrage til nærtstående medarbejder i ABL § 35, samt til tidligere ejer i ABL § 35 A

⁸⁸ ABL § 34, stk. 1

⁸⁹ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 64

tidligere ejer, som den oprindelige overdragelse skete fra samt at den første overdragelse blev gennemført med succession.

I ABL § 35, stk.1 gives der yderligere mulighed for at aktier eller anparter kan overdrages med succession til en nærtstående medarbejder⁹⁰.

I henhold til ABL § 34, stk., kan overdragelse med succession kun ske til en person, som er fuldt skattepligtig til Danmark i henhold til KSL § 1.

Det er en betingelse for at kunne gennemføre en overdragelse med succession, at overdragelsen skal udgøre mindst 1 % af selskabskapitalen i det berørte selskab, jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 2.

Derudover er det en betingelse, at skattemyndighederne får meddelelse om at der er sket overdragelse med succession senest i forbindelse med indgivelse af overdragerens selvangivelse. Hvis denne besked ikke gives, vil overdragelsen blive anset for skattepligtig.

12.3.1 Pengetanksreglen i ABL § 34, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 6

Jf. ABL § 34, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 6, er det ligeledes kun muligt at benytte reglerne om skattemæssig succession i aktier eller anparter, hvis der er tale om erhvervmæssig virksomhed. Erhvervmæssig virksomhed er defineret modsætningsvist i ABL § 34, stk. 1, stk. 6⁹¹, som en virksomhed, hvis aktivitet og formue ikke i overvejende grad består af passiv pengeanbringelse ved f.eks. udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende.

Den såkaldte pengetanksregel i ABL § 34, stk. 1, nr. 3, jf. nr. 6, blev med virkning fra 1. januar 2012 udvidet, sådan at mindst 50 % af selskabets aktiver skal være af erhvervmæssige eller mindst 50 % af selskabets indtægter skal stamme fra erhvervmæssig aktivitet, for at det er muligt at gennemføre en overdragelse med skattemæssig succession. Grænserne vurderes som gennemsnittet over de seneste tre regnskabsår.

Konsekvenserne, hvis pengetanksreglen ikke er opfyldt, er at selskabet ikke kan overdrages med succession, men derimod skal beskattes efter ABL og PSL som aktieavance, som beskrevet tidligere.

12.3.2 Vederlæggelse og passivpost

Ved en overdragelse af en kapitalandel i et selskab efter reglerne i ABL §§ 34, 35 og 35 A, kan parterne aftale forskellige modeller for vederlæggelse for aktierne eller anparterne. Det kan ske enten ved betaling fuldt

---

⁹⁰ Som defineret i afsnit 9.2.2

⁹¹ Den såkaldte pengetanksregel

vederlag, at erhververen får kapitalandelene som en gave eller en kombination. Muligheden med at en del af vederlaget sker som gave, er selvsagt betinget af, at modtageren er inden for gaveafgiftskredsen.

Såfremt der indgår et gaveelement i overdragelsen, er der jf. KSL § 33 D mulighed for at beregne en passivpost, som der skal tages hensyn til ved beregning af gaveafgiften eller beregning af den skattepligtige indkomst, hvis der er tale om en person uden for gaveafgiftskredsen. Passivposten er en kompensation for den latente skattebyrde, erhververen overtager, ved at succedere i den skattemæssige stilling⁹².

Jf. KSL § 33 D, stk. 2 beregnes passivposten af den laveste skattepligtige fortjeneste, som overdrageren ville blive beskattet af ved et salg. Passivposten af den indkomst, der ville være aktieindkomst, udgør 22 %. Denne passivpost fratrækkes i gaveafgiftsgrundlaget ved beregningen heraf eller, hvis der er tale om overdragelse til en gavemodtager uden for BAL § 22, som dermed skal indkomstbeskattes efter SSL § 4, litra c, fratrækkes den direkte i gavens værdi.

Hvis der ydes en gave i forbindelse med overdragelsen, skal der indgives anmeldelse om gaven og den afgiftspligtige værdi, senest 1. maj i det efterfølgende indkomstår, jf. BAL § 26, stk. 1.

12.3.3 Delkonklusion – vurdering af overdragelse med succession i Bigum Byg ApS

Som det fremgår af regnskaberne for Bigum Byg ApS i bilag 3, vil selskabet ikke være omfattet af pengetanksreglen i ABL § 34, stk. 1, nr. 3, da selskabets erhvervmæssige aktiver og indtægter overstiger 50 % af de samlede aktiver og indtægter. Dermed er selskabet ikke afgrænset fra at kunne foretage en overdragelse af anparterne med succession i den skattemæssige stilling.

Som tidligere beskrevet, vil værdiansættelsen af selskabet skulle foregå til handelsværdi, som kan beregnes efter TSS-cirkulære 2000-9. Som tidligere omtalt, kunne det, inden muligheden blev fjernet, for overdragelse inden for gaveafgiftskredsen, være sket med anvendelse af 1982-cirkulæret og formueskattekursen, hvis der indgår et gaveelement.

Såfremt der indgår et gaveelement i overdragelsen, har skattemyndighederne, jf. BAL § 27, stk. 2, en frist på 6 måneder, fra de modtager anmeldelsen, til at ændre på værdiansættelsen. Reglen er dog udformet således, at fristen først gælder fra det tidspunkt, hvor skattemyndighederne har modtaget de oplysninger, der er nødvendige for at behandle værdiansættelsen, medmindre den ikke fremsætter krav om yderligere oplysninger inden for 6 måneder fra modtagelse af anmeldelsen.

---

⁹² "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 79

Handelsværdien er opgjort til kr. 4.484.297⁹³ og ved et almindeligt salg af anparterne, blev skatten opgjort til kr. 2.050.635⁹⁴. Denne beregnede skat anvendes til beregning af passivpost.

12.3.3.1 Konsekvenser for overdrager – Hans Bigum

For Hans vil det ikke have skattemæssige konsekvenser at overdrage anparterne i Bigum Byg ApS med succession. Dette skyldes, som nævnt, at på trods af, at der opbygget en avance⁹⁵ på anparterne, vil der ikke ske beskatning, da den eventuelle erhverver vil indtræde i den skattemæssige stilling mht. anskaffelsessum, -tidspunkt og –hensigt.

Overdragelsen kan, som nævnt, ske ved hel eller delvis gave samt ved vederlag, som kan erlægges enten kontant eller ved et gældsbeholdning. Hans' nettoprovenu vil således være afhængig af at optimere sammensætningen af gave og vederlag ved overdragelsen, så den også tager hensyn til midler til Hans' pension mv.

Se bilag 4 for beregning af afgiftsoptimeret overdragelse ved succession til en søn. Her vil Hans' nettoprovenu være kr. 3.340.703 i modsætning til ved almindeligt salg, hvor provenuet ville være kr. 2.433.661⁹⁶. Skatten ved salg kunne dog nedsættes ved salg gennem et holdingselskab og derefter udlodning af udbytte herfra årligt under progressionsgrænsen.

Ved overdragelse til medarbejder, kan det som nævnt aftales, om den latente skatteforpligtelse⁹⁷ skal betales af overdrager og således trækkes fra i provenu, så provenuet bliver det samme som i afsnit 12.2.1.1.1, eller af erhverver og således vil provenuet være lige med handelsværdien efter TSS-cirkulære 2000-9.

12.3.3.2 Konsekvenser for erhverver – søn

Uanset hvilken af de to sønner, der får overdraget anparterne med succession, vil den pågældende indtræde i Hans' skattemæssige stilling. Det betyder således, at hvis anparterne senere sælges videre, og det er ikke er ved en yderligere succession, så beskatningen udskydes endnu længere, vil der ske beskatning af den skattemæssige avance hos den overtagende søn.

Se beregning af afgiftsoptimal løsning i bilag 4. Sønnernes interesse vil være at gaveelementet bliver så stort som muligt, således at finansieringsbehovet bliver så lavt som muligt.

---

⁹³ Jf. afsnit 10.3.2.1

⁹⁴ Jf. afsnit 12.2.1.1.1

⁹⁵ Hvilket er en betingelse for at kunne succedere, jf. ABL § 34, stk. 4, jf. KSL § 33 C

⁹⁶ Jf. afsnit 12.2.1.1.1

⁹⁷ Kr. 2.050.635 jf. afsnit 12.2.1.1.1

Som tidligere omtalt, kan Hans, uden konsekvenser for den samlede gaveafgift, betale gaveafgiften for den erhvervende søn, hvis det er aktuelt i forhold til finansieringsbehov, pensionsmidler mv.

Det er, som beskrevet, op til parterne at aftale fordelingen mellem gave og vederlag og således selv ved den umiddelbart gaveafgiftsoptimale løsning ovenfor, vil der være tale om et vederlag, som skal betales. Denne kan betales kontant eller ved gældsbrief og hvis den skal betales kontant og således skal finansieres, vil der oftest være tale om at ansøge om fremmedfinansiering.

Som et alternativ til fremmedfinansiering giver SL §§ 206-209 mulighed for selvfinansiering, således at Bigum Byg ApS medvirker til finansieringen ved direkte eller indirekte at stille midler til rådighed, yde lån eller ved sikkerhedsstillelse for lån som erhververen optager. Der er dog tre betingelser i loven, som skal overholdes, for at selvfinansieringen er lovlig. Først og fremmest skal finansieringen vedtages af generalforsamlingen og til brug for generalforsamlingens beslutning, skal det centrale ledelsesorgan udarbejde en skriftlig redegørelse, der skal redegøre for baggrunden og vilkårene for lånet⁹⁸. For det andet må finansieringen kun ske inden for en beløbsramme, der svarer til selskabets frie reserver og må således på intet tidspunkt overstige hvad der er forsvarligt under hensyntagen til selskabets økonomiske stilling⁹⁹. For det tredje skal finansieringen ske på markedsmæssige vilkår, som mellem uafhængige parter¹⁰⁰.

Derudover skal ledelsens redegørelse og dermed selvfinansieringen offentliggøres i Erhvervsstyrelsens systemer senest to uger efter godkendelse på generalforsamlingen. Dette for at give oplysning til kreditorer eller andre interessenter, da der således ikke er krav om at disse skal godkende en selvfinansiering.

12.3.3.3 Konsekvenser for erhverver – nærtstående medarbejder

Som det er tilfældet ved overdragelse til den ene af sønnerne, vil en overdragelse med succession til en nærtstående medarbejder ligeledes medføre, at den pågældende medarbejder indtræder i Hans' skattemæssige stilling på anparterne.

De to mulige medarbejdere beskrevet i afsnit 8.3.2, er dog i dette tilfælde ikke sidestillede, da Martin kun har været ansat i selskabet i under tre år, hvorfor der således ikke kan overdrages med skattemæssig succession til ham. En overdragelse til ham, på nuværende tidspunkt, vil derfor være at betragte som en skattepligtig afståelse.

---

⁹⁸ SL § 207

⁹⁹ SL § 208

¹⁰⁰ SL § 209

Derimod kan der overdrages med succession til Per, da han lever op til alle betingelserne for at kunne overdrage med succession til en nærtstående medarbejder.

Modsat ved en overdragelse til den ene søn, skal der ved overdragelse¹⁰¹ til Per med succession ikke beregnes en passivpost, da Per ikke er omfattet af gaveafgiftskredsen. Overdragelsen kan fortsat ske til handelsværdien beregnet iht. TSS-cirkulære 2000-9, selvom der kan argumenteres for at dette er en handel mellem uafhængige parter, som også har modsatrettede interesser og der således vil være tale om en aftalt handelsværdi.

Derefter er der mulighed for frit mellem parterne at aftalt fordelingen af den latente skattebetaling, som Hans skulle have afregnet ved et personligt salg af anparterne jf. afsnit 12.2.1.1.1. Det betyder, at der er mulighed for at den latente skat kan nedbringe det samlede vederlag til betaling.¹⁰²

Dermed vil minimumvederlaget ved fuld godskrivelse af den latente skat kunne beregnes som følger:

Handelsværdi	4.484.297
Latent skat	<u>-2.050.635</u>
Overdragelsespris	<u>2.433.661</u>

Ligesom det var tilfældet med sønnerne, vil Per kunne benytte sig af muligheden for selvfinansiering, med de samme betingelser som beskrevet i afsnit 12.3.3.2.

12.4 A/B-modellen

Hvis der, i en generationsskiftesituation, vurderes at være god tid til at planlægge og udføre generationsskiftet og der samtidig er stort fokus på at nedbringe finansieringsbehovet for erhverver, kan generationsskiftemodellen A/B-modellen være en fordelagtig mulighed. Modellen kan således benyttes til at opfylde både overdragets ønske om et så højt som muligt vederlag samt erhververs ønske om en lempelig finansiering.

Modellens fremgangsmåde er, at erhververen tegner aktier eller anparter i selskabet, der skal overdrages, til en fordelagtig tegningskurs, der er lavere end handelsværdien, mod at overdrager til gengæld får en forlods udbytteret og erhverver således fraskriver sig retten til udbytte i en periode. På den måde reduceres erhververs finansieringsbehov, ved at lade den fremtidige indtjening finansiere en del af vederlaget.

---

¹⁰¹ Uden gaveelement, da det jf. beskrivelse ikke er fordelagtigt

¹⁰² "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 103 ff

Som nævnt, er tidshorizonten forholdsvis lang og kan således være længere end ved de andre generationsskiftemodeller, da den forlods udbytteret, der er tildelt overdragen udnyttes og udbetales over en årrække. Modellens gennemførelse kræver derudover en række tiltag inden den er fuldt implementeret.

Først og fremmest kræver A/B-modellen en vedtægtsændring i det selskab, der skal overdrages. Selskabets kapital skal opdeles i to forskellige aktie- eller anpartsclasser; A-aktier/-anparter og B-aktier/anparter. A-aktierne tildeles her også den omtalte forlods udbytteret på et forud fastsat beløb. Det indarbejdes derudover i vedtægterne, at opdelingen i aktieklasser ophører, når A-aktierne har fået udbetalt den forlods udbytteret eller ved udløbet af en på forhånd aftalt periode.

I juridisk vejledning 2016-1, C.B.2.1.4.8 om afståelse af aktier ved vedtægtsændringer, betragtes en vedtægtsændring umiddelbart som en afståelse af aktier, hvis aktierne får en anden identitet mv. af vedtægtsændringen. Efter hidtidig praksis¹⁰³ har en vedtægtsændring som skitseret ovenfor dog ikke udløst afståelsesbeskatning, når der, som i dette tilfælde, kun var en kapitalejer, idet ændringen, selvom den ændrer væsentligt på aktiernes rettigheder i forhold til f.eks. udbytte og stemmer, ikke medfører en formueforskydning.¹⁰⁴ Dette blev således, efter en periode med lidt usikkerhed om praksis hos SKAT, slået fast af Skatterådet i bindende svar SKM2015.274.SR, at vedtægtsændringen ikke medfører afståelsesbeskatning af samtlige aktier, selvom der efterfølgende sker et salg eller en nytegning af B-aktier til en pris, der er lavere end handelsværdien. I stedet skal der blot ske afståelsesbeskatning af sælgeren og gavebeskatning af køberen af et beløb svarende til den økonomiske fordel.¹⁰⁵ SKAT havde ellers netop indstillet til at den hidtidige aktionær skulle anses for at have afstået og genkøbt samtlige aktier i selskabet til handelsværdien på tidspunktet for vedtægtsændringen. Hvis den indstilling fra SKAT var blevet fulgt af Skatterådet, ville det i praksis have betydet at A/B-modellen ikke længere ville være brugbar.

Ved værdiansættelsen af den forlods udbytteret, skal der tages højde for både en rentefaktor, da udbyttet udbetales over en årrække og en risikofaktor som følge af at der eksisterer en risiko for at hele det aftalte udbytte ikke kan komme til udbetaling af den ene eller den anden grund.

Når vedtægtsændringer er gennemført, nytregnes således B-aktier af erhververen. Dette kan, pga. aftalen om forlods udbytteret, ske til en lav kurs, som i mange tilfælde vil fastsættes til kurs 100.

Det afgørende her er altså størrelsen af det forlods udbytte til A-aktierne, idet dette vil være afgørende for værdien af B-aktierne. I den forbindelse kan det være anbefalelsesværdigt at overdrage B-aktierne som gave

---

¹⁰³ Bl.a. SKM2004.416.LR

¹⁰⁴ "BDO - Depechen 09 2015", side 3

¹⁰⁵ SKM2015.274.2SR

med et skatteforbehold om værdien, idet SKAT, når der indgår et gaveelement, skal tage stilling til værdien inden for seks måneder efter modtagelsen af gaveanmeldelsen, jf. beskrivelsen af reglerne i BAL § 27, stk. 2 i afsnit 12.3.3.

Det kan derudover være fordelagtigt at bede om bindende svar omkring værdien af den forlods udbytteret.

I flere bindende svar, har SKAT endvidere bekræftet, at den forlods udbytteret kan beregnes efter den følgende formel¹⁰⁶:

$$\frac{\text{køberselskabets ejerandel} \times (\text{selskabets handelsværdi} + \text{tegningsbeløb}) - \text{tegningsbeløb}}{\text{køberselskabets ejerandel}} = \text{forlods udbytteret}$$

I perioden efter ovenstående udloddes den beregnede og aftalte udbytteret fra driftsselskabet til den hidtidige kapitalejer og selskabet vil langsomt blive slanket for den del af formuen, som det er aftalt at den indtrædende erhverver, ikke skal overtage en del af. Således bliver den hidtidige ejer kompenseret ved hjælp af den fremtidige indtjening i selskabet, hvilket altså vil lette finansieringsbyrden for erhververen.

Når hele den forlods udbytteret er udnyttet, eller når den på forhånd aftalte periode er udløbet, ophører opdelingen af A- og B-aktier og dermed er kapitalejerne ligestillede. Derefter kan den endelige overdragelse påbegyndes på et selskab, der nu vil være væsentligt mindre kapitaltungt at finansiere for den erhvervende part. Her kan benyttes en række modeller til overdragelsen af den resterende del. Enten kan erhververen vælge at købe overdragerens resterende kapitalandel direkte, jf. tidligere beskrivelse af generationsskiftmodeller, eller overdragelsen kan ske ved at overdrager sælger sin tilbageværende kapitalandel tilbage til selskabet ved et såkaldt "tilbagesalg til udstedende selskab".

12.4.1 Tilbagesalg til udstedende selskab som del af A/B-model

I forbindelse med et generationsskifte, ligesom i mange andre tilfælde, kan det ofte være relevant at benytte en model, hvor en kapitalejer tilbagesælger en aktie- eller anpartspost til udstedende selskab. Denne model omtales i afhandlingen som "tilbagesalg til udstedende selskab". Modellen kan anvendes for sig selv, men benyttes ofte i forbindelse med den afsluttende fase af generationsskifte ved brug af A/B-modellen, da det er fordelagtigt for den indtrædende part, at en væsentlig del af vederlaget til den udtrædende aktionær ofte vil blive finansieret af lavt beskattede midler fra selskabet selv¹⁰⁷. Et tilbagesalg er altså et alternativ til et faktisk

---

¹⁰⁶ Bl.a. SKM2015.195.SR og SKM2011.79.SR

¹⁰⁷ "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", side 172

salg til en anden aktionær/anpartshaver, når en eller flere kapitalejere ønsker at udtræde af ejerkredsen og finansieringsbyrden skal lettes for de tilbageværende.

Selskabsretligt sker tilbagesalget til det udstedende selskab ved benyttelse af reglerne i selskabsloven om kapitalnedsættelse. I dette tilfælde er der nærmere bestemt tale om bestemmelsen i SL § 188, stk. 1, nr. 2 om kapitalnedsættelse med udbetaling til en eller flere kapitalejere.

For at kapitalnedsættelsen kan gennemføres, er det et krav at minimumsgrænsen for nominel selskabskapital fortsat er tilstede efter nedsættelsen. Derudover kræver nedsættelsen en vedtægtsændring og skal således vedtages på selskabets generalforsamling. Denne vedtagelse vil dog i de fleste tilfælde i en generationsskiftesituation i et hovedaktionærselskab, være en formalitet, da ejerkredsen i disse tilfælde udgøres af et lavt antal kapitalejere, som naturligt vil have samme interesser.

Udbetalingen til kapitalejeren ved en kapitalnedsættelse, vil, som udgangspunkt, blive anset som en udlodning af udbytte og vil derfor blive beskattet efter reglerne i LL §§ 16 A og B, hvilket har den konsekvens at der ikke vil være fradrag for anskaffelsessummen. Det er dog muligt at anmode SKAT om en dispensation efter LL § 16 B, stk. 2, nr. 6, så kapitalnedsættelsen og udbetalingen til kapitalejeren i stedet beskattes efter aktieavancebeskatningslovens almindelige regler.

Hvis det selskab, der generationsskiftes, ejes igennem et holdingselskab, der ejer mere end 10 % af aktierne eller anparterne, vil afståelsen i forbindelse med kapitalnedsættelsen således være skattefri, efter reglerne om datterselskabsaktier, som er beskrevet i afsnit 12.2.2. Hvis holdingselskabet er stiftet i forbindelse med en skattefri omstrukturering, er det dog vigtigt at være opmærksom på et eventuelt ejertidskrav.

12.4.2 Delkonklusion – vurdering af A/B-modellen i Bigum Byg ApS

I forbindelse med en gennemførelse af A/B-modellen med efterfølgende tilbagesalg af anparter til det udstedende selskab i tilfældet Bigum Byg ApS, er det vigtigt at der udarbejdes en anpartshaveroverenskomst mellem Hans og erhververen. Her skal forudsætningerne for og indholdet af aftalen, vedtægtsændringerne, den forlods udbytteret mv. fremgå klart og tydeligt sammen med en beskrivelse af, hvordan værdien af selskabet beregnes og opgøres ved et fremtidigt salg.

I bilag 6 fremgår beregning af forlods udbytteret samt forløb af A/B-modellen i tilfældet Bigum Byg ApS. Handelsværdien af Bigum Byg ApS efter spaltningen, er beregnet til kr. 3.146.014 efter TSS-cirkulære 2000-9 og dermed opgøres den forlods udbytteret iht. ovenstående formel, til kr. 3.021.014.

12.4.2.1 Konsekvenser for overdrager – Hans Bigum

Ved at benytte den særlige A/B-model, opnår Hans et vederlag for sine anparter, som kan bruges til at forsøge livet som pensionist. Udbetalingen vil ske over en årrække efter aftalen, efterhånden som der opnås indtjening i selskabet.

Som beskrevet tidligere, skal der, på grund af udbetalingen over en årrække, beregnes en forrentning og en risikopræmie netop på grund af risikoen for at hele udbytteretten ikke kommer til udbetaling samt som et udtryk for nutidsværdi. Afhængig af hvad der aftales omkring længden af udbetalingsperioden mv., påvirkes kursen og dermed værdien af den forlods udbytteret.

I Bigum Byg ApS anses risikoen for manglende fremtidig udbetaling umiddelbart for lav, set i lyset af de seneste års stabile resultater mv. Ifølge SKM2011.79.SR er det muligt at sætte risikofaktoren til 0, hvis det vurderes at den risiko ikke er tilstede. I samme afgørelse godkendes en forrentning på 4 %. I SKM2015.195.SR beskrives det dog at der skal henses til en eventuel tredjemands værdiansættelse i form af krav til afkast mv. og der godkendes således en forrentning på 6,3 %.

I bilag 6 fremgår beregningen og udbetalingen af den forlods udbytteret ved gennemførelse af A/B-modellen i Bigum Byg ApS. Her er således benyttet en forrentning på 5 % baseret på ovenstående og det fortsat lave renteniveau.

Ved udbetaling af det aftalte udbytte, vil Hans, alternativt et holdingselskab ejet af ham, skulle beskattes af udbytte efter de beskrevne regler, hvor det beskattes som aktieindkomst for Hans personligt eller er skattefrit i holdingselskabet, hvis ejerskabet er her igennem.

Derudover vil det efterfølgende tilbagesalg til udstedende selskab efter afsnit 12.4.1, hvis Hans ejer anparterne i Bigum Byg ApS personligt, som beskrevet, skulle beskattes som udbytte, hvis der ikke anmodes om dispensation efter LL § 16 B, stk. 2, nr. 6. Da Hans, efter stiftelsen af selskabet ved skattefri virksomhedsomdannelselse har en negativ anskaffelsessum for anparterne, kunne det være interessant at kapitalnedsættelsen blev beskattet som udbytte, da anskaffelsessummen således ikke indgår i beregningen. Dette er dog ikke muligt, da den negative anskaffelsessum netop skal medregnes ved et tilbagesalg til udstedende selskab, når selskab er stiftet på den måde, jf. VOL § 4, stk. 4.

Hvis Hans derimod ejer anparterne i Bigum Byg ApS igennem et holdingselskab¹⁰⁸, vil tilbagesalget være skattefrit. Reglerne om ejertidskrav ved en skattefri omstrukturering skal dog overholdes. Derefter vil Hans blive beskattet som aktieindkomst af det udbytte, han udlodder til sig selv fra sit holdingselskab.

12.4.2.2 Konsekvenser for erhverver – sønner og nærtstående medarbejdere

En af de helt store fordele ved A/B-modellen, er at finansieringsbyrden for erhverver reduceres betragteligt i forhold til f.eks. et direkte salg mellem overdrager og erhverver. Modellen giver således, som beskrevet, mulighed for at erhververen kan tegne anparter i selskabet til en lavere værdi end nuværende indre værdi, ofte til kurs 100, mod at overdrageren, Hans, får en forlods udbytteret i en nærmere aftalt periode med et nærmere aftalt beløb. Erhververen skal således ikke fremmedfinansiere hele selskabets handelsværdi. Dermed giver det mulighed for at erhververen tidligt i processen bliver en del af ejerkredsen, samtidig med at der bliver en overgangsperiode, hvor både overdrager og erhverver deltager i selskabet.

Hvis erhververen tegner B-anparterne i personligt regi, vil renteomkostninger på eventuel fremmedfinansiering give fradrag i kapitalindkomsten i erhververens egen skattepligtige indkomst, hvor fradragsværdien er lav. I 2016 er fradragsværdien ca. 29,6 % på negativ kapitalindkomst under 50.000 kr. pr. person¹⁰⁹ og 28,6 % over 50.000 kr. Denne falder endda yderligere frem mod 2019¹¹⁰. Samtidig skal ydelser på gælden betales med beskattede midler. Når den forlods udbytteret til Hans er overstået, vil fremtidige udbytter til erhververen blive beskattet med 27 %/42 %. Derfor kan det være fordelagtig for erhververen at anskaffe anparter igennem et holdingselskab.

Ved tegning af B-anparterne igennem et holdingselskab, vil der være 100 % fradragsret for renteomkostninger på eventuel fremmedfinansiering optaget i holdingselskabet, hvis den kan fradrages i andre indtægter i selskabet. Et fremtidigt udbytte fra Bigum Byg ApS vil være skattefrit for holdingselskabet og når generationsskiftet er fuldstændigt gennemført og erhververens holdingselskab således har bestemmende indflydelse i Bigum Byg ApS, vil de to selskaber skulle sambeskattes, hvorfor eventuelle underskud i holdingselskabet, vil kunne modregnes i overskud i Bigum Byg ApS ved opgørelse af sambeskatningsindkomsten.

---

¹⁰⁸ Der ejer mere end 10 % af anparterne i Bigum Byg ApS

¹⁰⁹ 100.000 kr. for ægtefæller

¹¹⁰ "Revisormanual 2016-1", side 71

13. Sammenligning af generationsskiftemodeller

Da de analyserede generationsskiftemodeller er så forskellige og derfor vil have forskellige indbyrdes fordele/ulemper alt efter den konkrete situation, er det interessant at foretage en samlet sammenligning af modellerne, for på den måde at få et indtryk af, hvilke konkrete forhold der skal være til stede for at den ene model kan være et foretrække frem for den anden i en given situation. Det vil dog i de fleste situationer ikke være muligt, at finde en model, der tilgodeser alle de særlige behov, der måtte være.

Sammenligningen vil tage udgangspunkt i følgende fire overordnede parametre:

- Tidsperspektiv
- Beskatning
- Fremtidig drift
- Finansiering

13.1 Tidsperspektiv

Som nævnt i de indledende afsnit, er tidsperspektivet for et generationsskifte, en vigtig faktor at overveje. Det er således vigtigt, at der er tid nok til at gennemføre generationsskiftet på den optimale måde og til den optimale erhverver, men samtidig er det i nogle tilfælde også under det tidspres at ejeren gerne vil ud hurtigst muligt, er syg eller andet.

Tidshorizonten for de analyserede modeller er nogenlunde ens, med undtagelse af A/B-modellen, der som regel kræver et lidt længere forløb for endelig implementering.

I alle tilfælde gælder det dog, at hvis der vælges en model, hvor der skal foretages en omstrukturering, kan forløbet være lidt mere tidskrævende. Især hvis der er tale om en skattefri model, hvor der bliver tale om et tre års ejertidskrav.

Overdragelse med eller uden succession samt salg af anparter kan umiddelbart foretages med det samme. Der kan eventuelt være tale om en afbetalingsordning, et anfordringslån eller andet, da finansieringsbyrden her er høj, men selve generationsskiftet kan gennemføres uden forsinkelse.

Dog kan modeller, der indeholder et gaveelement, være fordelagtige at vente med at gennemføre til nedsættelsen af gaveafgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomhed er fuldt indfaset i 2020.

A/B-modellen vil umiddelbart være lidt mere tidskrævende, da den forlods udbytteret først vil komme til udbetaling over en årrække, hvorfor der vil være fælles ejerskab i en periode. Det vil dog, i situationer, hvor

overdrager går på pension, ofte blot betyde, at denne ikke længere vil være involveret i driften, men vil have ejerskab indtil generationsskiftet er fuldt eksekveret.

13.2 Beskatning

Netop beskatningen kan være en væsentlig del af beslutningen om, hvilken model, der skal anvendes i et generationsskifte. I en situation, hvor finansiering ikke er en udfordring, der skal overvejes, vil det være muligt at optimere skatten for alle parter, både mht. størrelsen af skatte-/afgiftsbetalingen og mht. beskatningstidspunkt. Ofte vil beskatning dog skulle overvejes sammen med netop finansiering, da de mulige modeller giver forskellige både skatte- og finansieringsbyrder.

Ved en overdragelse som gave uden succession vil det medføre at Hans bliver realisationsbeskattet af den skattemæssige avance, da overdragelsen anses som en afståelse. I den situation vil erhververen, hvis der er tale om den ene af sønnerne, være gaveafgiftspligtig med 15 % af det beløb, der ligger ud over den afgiftsfrie bundgrænse, da de er inden for gaveafgiftskredsen i BAL § 22. Afgiften nedsættes dog over de næste år til ca. 5 % i 2020 og det vil i øvrigt være muligt for Hans at betale gaveafgiften, uden at det giver konsekvenser for sønnerne. Hvis der er tale om en af medarbejderne, vil de således være uden for gaveafgiftskredsen og hele gaven vil blive beskattet som personlig indkomst.

Ved en overdragelse med skattemæssig succession vil Hans ikke blive beskattet af den oparbejdede avance, da erhververen overtager denne ved at succedere i den skattemæssige stilling. Erhververen overtager således den latente skatteforpligtelse og vil blive beskattet ved en senere afståelse. Indgår der et gaveelement i overdragelsen til en søn, skal der, ligesom ovenfor, afregnes gaveafgift på 15 % af afgiftsgrundlaget. I afgiftsgrundlaget kan dog modregnes en passivpost, men denne modsvarer ikke den latente skattebyrde, hvorfor det for en erhverver inden for gaveafgiftskredsen er at foretrække at benytte denne model.

Ved et salg af anparterne er beskatningen afhængig af, hvorvidt salget sker direkte fra personligt ejerskab eller via ejerskab igennem et holdingselskab. Hvis anparterne sælges direkte fra personligt ejerskab, vil det udløse beskatning af hele avancen på anparterne som aktieindkomst, som beskattes med 27 %/42 % under/over progressionsgrænsen. Ægtefæller kan anvende hinandens ubenyttede progressionsgrænse. Hvis anparterne sælges fra ejerskab igennem et holdingselskab, f.eks. stiftet ved en aktieombytning, hvor holdingselskabet ejer mere end 10 % af anparterne, er avancen skattefri for holdingselskabet. Derefter sker der først beskatning hos Hans, når der udloddes udbytte fra hans holdingselskab. Han har således mulighed for at udlodde løbende, når der er behov for det og i princippet, hvis han kan nøjes med udbytte under progressionsgrænsen, få det udloddet til 27 % i skat. De penge, der så ikke udloddes, kan f.eks. bruges til investering i holdingselskabet. Sønnerne eller medarbejderne skal købe anparterne for beskattede midler eller optage lån med lav

fradragsværdi af renter. Deres anskaffelsessum vil være den faktiske overdragelsessum, som benyttes ved et evt. senere salg. De kan dog også anskaffe via et holdingselskab, hvilket vil give en højere fradragsværdi af renter på en eventuel fremmedfinansiering.

Ved anvendelse af A/B-modellen vil vedtægtsændringen, hvor der oprettes A- og B-anparter og en kapitaludvidelse med B-anparter, ikke anses for at være en afståelse og der vil derfor ikke ske beskatning på det tidspunkt. Ved udlodning af det udbytte gælder derefter de samme regler som ovenfor, om at det kan udloddes skattefrit til et holdingselskab og derefter først beskattes, når det udloddes til en person. Der kan derudover blive tale om et gaveelement, hvis modellen benyttes til en af sønnerne, som så er afgiftspligtige. De kan dog med fordel udskydes til efter 2020, hvor gaveafgiften er nedsat til 5 %.

13.3 Fremtidig drift

Selskabets fremtidige drift ved den enkelte generationsskiftemodel, hænger ofte tæt sammen med selskabets umiddelbare afhængighed af ejeren samt overvejelser omkring, hvordan man sikrer en fornuftig overdragelse, som også tager hensyn til de "bløde" værdier. Naturligt vil en hovedaktionær ofte være fuldstændigt involveret i den løbende drift og have det længste kendskab til forretningen som helhed.

Netop derfor vil det også umiddelbart være anbefalelsesværdigt i en mindre virksomhed, hvor det er naturligt, at hovedaktionæren har været meget involveret og det vurderes at det vil kræve en periode at vænne medarbejdere, kunder m.fl. til den nye situation, at der vælges en model med en lidt længere overdragelsesperiode. Her vil især A/B-modellen være at foretrække, da der netop vil være en periode med dobbelt ejerskab, hvori den nye ejer kan få tid til at komme ind i sagerne mv. Den overdragende part vil derudover også have et incitament til at få driften til at fungere, da det fremtidige forlods udbytte er afhængigt af driften.

I situationer, hvor ejeren har en mindre aktiv rolle i selskabet, kan en af de andre modeller udmærket vælges som alternativ. Jo mindre afhængighed af ejeren, jo større mulighed er der altså for at vælge den mest gunstige model efter andre parametre.

Både ved A/B-modellen og ved flere af de andre af modellerne, bidrager selskabet betragteligt til finansieringen af generationsskiftet, hvorfor det er vigtigt at have for øje, at der fortsat er arbejdskapital nok i selskabet til at fortsætte driften. Dette taler altså for at vælge en model med en lavere finansieringsbyrde, for at holde kapital i selskabet.

13.4 Finansiering

Som nævnt ovenfor vil valget af finansiering af generationsskiftet både påvirke de involverede parter samt den fremtidige drift i selskabet, da selskabet ofte vil blive slanket eller ligefrem benyttet som del af finansieringen.

Finansieringsbyrden afhænger naturligt af værdiansættelsen af virksomheden, som, som udgangspunkt, vil danne grundlag for betaling af overdragelsessum og dermed finansieringsbyrde. I mange tilfælde vil de konkrete forhold betyde at værdiansættelsen bliver så høj som muligt, da det, alt andet lige, betyder højere provenu til overdrager. Det vil samtidig betyde en høj finansieringsbyrde for erhverver. Derfor vil der, særligt i generationsskifte til familiemedlemmer, være forskellige andre interesser, der skal tages højde for.

Ved modellerne med salg af anparter vil finansieringsbyrden være den højst mulige. Særligt efter bortfald af mulighed for at værdiansætte virksomheden efter 1982-cirkulæret, da denne ofte var lavere.

Der er dog i en række af modellerne mulighed for at nedbringe finansieringsbehovet ad forskellige veje. I A/B-modellen vil overdragelsessummen blive finansieret i vidt omfang af indtjening i de kommende år, mens det i både den model og flere af de andre er muligt at ændre på finansieringsbehovet ved inddragelse af et gaveelement eller ved benyttelse af reglerne omkring selvfinansiering.

Det hele kommer således an på forudsætninger, da en model med et højt finansieringsbehov godt kan give mening i visse tilfælde og f.eks. giver gaveafgiftsreglerne mulighed for at en gaved giver kan betale gaveafgiften for modtager, hvilket, i situationer, hvor hovedformålet er at hjælpe næste generation i gang, kan være fordelagtigt.

13.5 Delkonklusion - forslag til optimal generationsskiftemodel i Bigum Byg ApS

På baggrund af de forudsætninger, der er fremlagt og de ønsker og behov, de forskellige parter i generationsskiftet, har ytret i forbindelse med de indledende overvejelser, vurderes det at den optimale generationsskiftemodel i tilfældet Bigum Byg ApS, er en A/B-model, hvor det umiddelbart kan overvejes, om den skal overdrages til en eller begge sønner og/eller den/de nærtstående medarbejder. Indarbejdet i modellen er de ændringer, der blev foreslået i kapital 11 om omstrukturering, hvor det oprindelige selskab Bigum Byg ApS foretager en grenspaltning af udlejningsejendommen ud i et selskab for sig, så det både opfylder Hans' krav om at beholde ejendommen, men samtidig letter erhververens finansieringsbyrde, da der ikke er nogen af de mulige erhververe der har mange penge til at betale en overdragelsessum.

Derudover kan den lidt længere overgangsperiode i A/B-modellen være gavnlig for forholdet med kunder, leverandører mv., da Hans således i en periode, fortsat vil være involveret i selskabet.

Ved A/B-modellen giver modellens opbygningen endvidere den fordel, at pga. det forlods udloddede udbytte, kan de interesserede overtage en del af selskabet, blot ved at betale indskud.

Der kan derudover indarbejdes et vist gaveelement i overdragelsen, men dette vil, alt andet lige, nedbringe det provenu, Hans får til sig selv.

Ved i øvrigt at foretage en aktieombytning af anparterne i Bigum Byg, kan Hans få udbyttet udloddet til sit nye holdingselskab, hvorfra han kan udlodde i takt med at han får brug for pengene og dermed i princippet slippe med en beskatning på 27 % over en længere årrække – og så kan det senere overvejes om værdierne i holdingselskabet skal gå videre til f.eks. sønnerne, hvis Hans ikke kan nå at bruge dem eller andet.

En yderligere fordel ved at benytte A/B-modellen f.eks. frem for en overdragelse med succession er, at modellen faktisk giver mulighed for at overdrage til alle de fire mulige erhververe, da se alle fire kan købe sig ind, hvis det ønskes. Der kunne f.eks. ikke succederes til Martin. Og hvis Anders, som ikke er interesseret i tømrer-virksomhed, ikke vil købe sig ind, bliver han ikke umiddelbart forfordelt, da Bent selv køber sig ind i selskabet med egne midler. Dog vil Anders muligvis mene at den kommende værditilvækst vil være en "gave" til Bent, men så er der mulighed for at Hans kan give en gave til Anders, hvis de kan blive enige om et beløb. Ellers kan det overvejes om Anders, med tiden, skal overtage udlejningsejendommen.

Den foreslåede A/B-model er skitseret i bilag 6, hvor der kun er én erhverver, men der kan således også indarbejdes flere indskud og den forlods udbyttet beregnes på samme måde. Her er endvidere lagt op til at erhververen også erhverver kapitalandelen igennem et holdingselskab for at opnå fuldt fradrag for renter på evt. lån til indskud.

14. Konklusion

Som anført i indledningen og problemformuleringen, er formålet med denne afhandling at undersøge, hvordan et generationsskifte af et hovedaktionærselskab planlægges og gennemføres mest fordelagtigt, mens ejeren fortsat er i live.

Optimeringen i ovenstående er ikke udelukkende tænkt som en skattemæssig tankegang, da der er mange vigtige hensyn at tage, når et generationsskifte skal planlægges og gennemføres. Ud over skattemæssige problemstillinger, kan der være tale om forskellige ønsker og behov i forhold til f.eks. virksomhedsandele, der skal holdes udenfor generationsskiftet, fordeling af værdier mellem børn og nærtstående medarbejdere. Derudover vil der ofte være store forskelle i, hvor store midler overdrager i et generationsskifte har til rådighed udenfor den virksomhed, der skal generationsskiftes. Det sidste vil have stor indflydelse på overdragerens indgangsvinkel, da en formue i dennes selskab evt. kan udgøre en ikke uvæsentlig del af pensionsopsparingen.

Det samme gør sig gældende for erhverver, da dennes tilgængelige midler vil have stor indflydelse på ikke blot ønsker til generationsskiftet, men også i mange tilfælde sætte en naturlig begrænsning på, hvad der er muligt.

Det er vigtigt at foretage ovenstående overvejelser omkring ønsker og behov, samt ønske til erhverver mv. i god tid inden det faktiske generationsskifte forventes gennemført, da det er vigtigt at give sig selv og rådgiver de bedste muligheder for at foretage et optimalt generationsskifte og her vil god tid, alt andet lige, give flere muligheder til at finde det bedste tidspunkt.

I naturlig forlængelse af de indledende overvejelser omkring ønsker og behov, når det er besluttet at arbejde videre med generationsskiftet som løsning på de tanker, der har startet processen, følger en nærmere værdiansættelse af selskabet. Værdiansættelsen skal danne grundlag for både den beskatningsmæssige side og den finansieringsmæssige side af generationsskiftet. Derudover kan fuldstændig klarhed om den samlede værdi af selskabet og de enkelte aktiver eller virksomhedsdele, give yderligere indsigt i, hvordan generationsskiftet skal gennemføres og om der er dele, som skal holdes udenfor. Samtidig kan den værdi, der skal generationsskiftes, påvirkes med aktive handlinger i perioden inden et generationsskifte, hvis man sørger for at være i god tid.

Afhandlingens fokus er hovedaktionærselskaber, som i langt størstedelen af tilfældene, vil være et mindre selskab og under alle omstændigheder ikke noteret på børser eller meget handlede. Det kan derfor være endog meget svært at beregne en retvisende værdi af selskabet. Det er dog, som hovedregel, handelsværdien af selskabet, der skal danne grundlag for overdragelsen. Der er altså tale om at skønne en markedspris for selskabet, som ville være den pris en uafhængig tredjemand ville betale for selskabet.

Der vil dog ofte være tale om, i større eller mindre grad, interesseforbundne parter, hvorfor netop værdiansættelsen også normalt er et område, som SKAT vil have stort fokus på i deres eventuelle kontrol af generationsskiftet.

Som nævnt skal selskabet værdiansættes til handelsværdien, og netop på grund af udfordringerne omkring manglende sammenlignelige salg mv., har SKAT udarbejdet en række vejledende beregningsmodeller, som kan benyttes, hvis det skønnes at resultatet er retvisende for handelsværdien.

Ved værdiansættelsen er der overordnet to forskellige grupper, der skal behandles forskelligt. Værdiansættelsen er således afhængig af, om der er tale om en overdragelse til en, fysisk eller juridisk, person inden for eller uden for gaveafgiftskredsen i BAL § 22. Ved overdragelser uden for gaveafgiftskredsen, er det overordnede værktøj den såkaldte værdiansættelsesvejledning fra 2009, som henviser til forskellige markedsbaserede værdiansættelsesværktøjer, som f.eks. DCF-modellen og andre. Vejledningen henviser derudover til at hvis de skemabaserede beregningsmodeller i TSS-cirkulærerne 2000-9 og 2000-10, giver et

retvisende indtryk af handelsværdien, kan disse benyttes til værdiansættelsen. Inden for gaveafgiftskredsen har der tidligere været mulighed for at benytte de særlige regler om formueskattekurs i Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 til værdiansættelse både af ejerandelene, men også af ejendomme. Dette cirkulære er dog ophævet ved styresignal SKM2015.96.SKAT af 5. februar 2015, hvorfor der nu, ved overdragelse inden for gaveafgiftskredsen, skal benyttes de skemabaserede modeller i TSS-cirkulærene.

1982-cirkulæret blev ophævet, da det som hovedregel gav en lavere beregnet værdi af selskabet, hvorfor den politiske opfattelse var, at dette var en skattehul, der kunne benyttes til at flytte midler ud af Danmark. Netop pga. det forhold, at 1982-cirkulæret ofte betød en lavere værdi og dermed en nemmere adgang til generationsskifte via lavere beskatning og finansiering, er det udmeldt at der, som kompensation for ændringen, vil blive gennemført en sænkelse af gaveafgiften, for så vidt angår overdragelse af erhvervsmæssig virksomhed, fra de nuværende 15 % til 5 %, sådan at skatten måske alligevel kunne blive den samme, hvis værdiansættelsen var lavere.

På grund af det fokus SKAT og myndighederne har på, at der beregnes de korrekte værdier som grundlag for skat og afgift, har SKAT også bred adgang til at foretage kontrol af beregninger mv. og eventuelt foretage korrektioner. Dette kan dog modvirkes ved at tage et skatteforbehold, ved indhentelse af bindende svar fra SKAT eller ved at inddrage et gaveelement, hvorefter SKAT kun har 6 måneder til korrigere, efter modtagelse af anmeldelsen.

Sideløbende med værdiansættelsen, tages der stilling til om der skal foretages omstrukturering af selskabet eller om der skal dannes en koncernstruktur. Også her går overvejelserne ud på, hvordan den optimale struktur er, i forhold til planen for generationsskiftet, da de konkrete forhold kan betyde store forskelle i hvilken løsning, der skal vælges.

Afhandlingen har behandlet aktieombytning, tilførsel af aktiver og spaltning og deres indbyrdes fordele og ulemper samt det forhold at de alle tre kan gennemføres som enten skattepligtige eller skattefrie med eller uden tilladelse. Aktieombytning og tilførsel af aktiver benyttes til at danne en holdingstruktur, hvis det ønskes at adskille risici i driftsselskabet og udnytte muligheden for skattefrihed af datterselskabers udbytte. Spaltning kan benyttes til at opdele et selskab i forskellige aktiviteter. Denne løsning kan være brugbar, hvis, som i casevirksomheden, der er to aktiviteter, der er uafhængige af hinanden og som overdrager har forskellige interesser i.

At opnå tilladelse kan betyde, at der ikke tilføjes at treårs ejertidskrav fra SKAT mv., hvilket kan være brugbart ved videresalg, konkurs mv. Tilladelse kan normalt opnås, når der foreligger en konkret forretningsmæssig begrundelse.

Når det er besluttet, hvordan den rette selskabsstruktur ser ud, skal det besluttes, hvordan generationsskiftet skal gennemføres. Skal det gennemføres ved en ren gaveoverdragelse, et skattepligtigt salg, successionsoverdragelse eller ved den særlige A/B-model.

Den rene gaveoverdragelse kan kun benyttes til personer inden for gaveafgiftskredsen, da gaven ellers vil være skattepligtig efter de almindelige regler for modtageren. Til en person inden for kredsen kan man således slippe med en afgift på 15 % på værdien over bundgrænsen og afgiften kan betales af giver, men den model tilgodeser ikke givers ønske om et vederlag for virksomheden. Et skattepligtigt salg vil derimod medføre beskatning som aktieindkomst for overdrager, mens modtager ofte vil skulle finansiere en meget høj pris. Hvis overdrager ejer anparterne igennem et holdingselskab, vil salget dog i første omgang være skattefrit, men efterfølgende vil udbytte fra holdingselskabet blive beskattet som aktieindkomst. Ved overdragelse med succession sker der ingen beskatning hos overdrageren, da erhververen succederer i dennes skattemæssige stilling. Der kræves dog fortsat et vederlag for overdragelsen, hvor der dog kan beregnes en passivpost til modregning samt eventuelt modregne den latente skat ved overdragelse til en medarbejder. Det står dog frit for, hvordan man fordeler denne, hvorfor aftalen er afgørende for, om modellen er fordelagtig. Derudover kan modellen ikke anvendes til medarbejdere, der har været ansat under tre år, hvilket var tilfældet for den ene medarbejder i casen. A/B-modellen gennemføres ved at overdrager får en forlods udbytteret, som med tiden nedbringer egenkapitalen, hvorfor erhververen kan købe sig ind til typisk kurs pari og dermed få fordel af fremtidig værditilvækst mv.

Hvis der derfor er tid til at gennemføre generationsskiftet over en årrække, er A/B-modellen fordelagtig, da den medfører en lav finansieringsbyrde for erhverver og giver en periode, hvor den tidligere ejer fortsat er involveret. Der er dog en naturlig risiko ved modellen og udbytteretten, da den skal dækkes af fremtidig indtjening og derfor kan det risikeres, at den ikke kan komme til udbetaling.

Samlet kan det konkluderes, at den optimale løsning afhænger af de konkrete forhold i situationen, hvorfor de indledende overvejelser ofte er mindst lige så vigtige som overvejelser om beskatning mv. Samtidig vil penge imellem familiemedlemmer ofte være en kilden sag, hvorfor den optimale løsning ofte vil findes i en kombination af de nævnte modeller.

15. Perspektivering

Som nævnt i afhandlingen, har der de senere år været øget fokus på området for generationsskifter, hvilket har ført til store omvæltninger. Blandt disse kan især nævnes ophævelsen af muligheden for at værdiansætte virksomheden efter den særlige formueskattekurs i 1982-cirkulæret, hvilket har medført en hvis usikkerhed for fremtiden på området. Den nye regering lovede i første omgang at genindføre reglerne, men har ikke

kunnet skaffe flertal hertil, hvorfor der i stedet, i Finanslov 2016, er indarbejdet forslag om ændring af gaveafgiften vedrørende overdragelse af erhvervsmæssig virksomhed.

Nedsættelsen af afgiften er dog endnu ikke gennemført, da regeringen har udskudt denne til en større forhandling om en 2025-plan samt i den forbindelse en skattereform i efterår 2016. Netop det faktum, at nedsættelsen af afgiften inddrages i en større forhandling om de fremtidige skatter mv., giver en stor usikkerhed omkring hvor området er på vej hen og hvad fremtiden er for generationsskifte. Historisk har den politiske vilje været tilstede til at lave lempelige regler, der skulle gøre det lettere at gennemføre et generationsskifte, men de senere år er udviklingen gået mod en mere handelsværdibaseret tankegang, da det lader til at være den gængse opfattelse i samfundet, at hvis der findes lempelige regler, som skal gøre processer lettere eller andet, er der tale om et skattehul.

Det er således spændende at se, hvad fremtiden bringer.

16. Litteratur- og kildefortegnelse

Bøger:

Halling-Overgaard, Søren; Sølvkær Olesen, Birgitte: "Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag", 3. udgave, 1. oplag, 2010, Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Serup, Michael: "Generationsskifte – Omstrukturering", 2. udgave, 2. oplag, 2012, Thomson Reuters

Nørbjerg, Søren; Plenborg, Thomas: "Salgsmodning – Med henblik på at øge interessen for og værdien af virksomheden", "Salgsmodning", 1. udgave, 1. oplag, 2009, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Michelsen, Aage; Askholt, Steen; Bolander, Jane; Engsig, John; Madsen, Liselotte: "Lærebog om indkomstskat", 15. udgave, 1. oplag, 2013, Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Pedersen, Jan; Siggaard, Kurt; Winter-Sørensen, Niels; Bundgaard, Jakob; Langhave Jeppesen, Inge; Kerzel, Malene; Pedersen, Susanne: "Skatteretten 2", 5. udgave, 1. oplag, 2009, Thomson Reuters

Helmo Madsen, T.: "Revisormanual 2016-1", 2016, Karnov Group Denmark

Øvrige publikationer:

Deloitte: "Ejer- og generationsskifte af virksomhed", 6. udgave, 1. oplag, 2010

BDO: "Generationsskifte – hjælp til de svære overvejelser"

BDO: "Viden om: Generationsskiftemodeller", september 2013

Juridisk vejledning 2016-1, www.skat.dk

SKAT, Værdiansættelsesvejledning, Transfer Pricing; Kontrollerede transaktioner, værdiansættelse (værdiansættelsesvejledningen)

Undervisningsplancher omstrukturering, Selskabsskatteret 2013, Erik Banner-Voigt

Finanslovsaftale 2016, www.fm.dk

Artikler:

<http://www.business.dk/vaekst/17.000-virksomheder-skal-skifte-ejer-inden-for-de-naeste-ti-aar>

<http://www.bdo.dk/faglig-info/nyheder/depechen-nyt-om-skat-og-moms/formueskattekursen-genindfoeres-alligevel-ikke/>

<http://www.skm.dk/media/1287246/6-Generationsskifte-af-erhvervsvirksomheder.pdf>

Domme og afgørelser:

TfS1997.941.LR	SKM2005.274.HR	SKM2011.79.SR
TfS2001.70.LR	SKM2007.807.DEP	SKM2011.90.SR
SKM2001.132.LR	SKM2008.255.LSR	SKM2015.96.SKAT
SKM2002.50.LSR	SKM2008.288.SR	SKM2015.195.SR
SKM2004.416.LR	SKM2008.924.SR	SKM2015.274.SR
SKM2005.167.LSR	SKM2010.210.SR	SKM2015.552.SKAT

Hjemmesider:

www.bdo.dk

www.erst.dk

www.skat.dk

www.deloitte.dk

17. Anvendte forkortelser i afhandlingen

ABL:	Aktieavancebeskatningsloven
BAL:	Boafgiftsloven
Cirk:	Cirkulære
DEP:	Skatteministeriets departement
FUL:	Fusionsskatteloven
KSL:	Kildeskatteloven
LL:	Ligningsloven
LSR:	Landsskatteretten
PBL:	Pensionsbeskatningsloven
PSL:	Personskatteloven
SEL:	Selskabsskatteloven
SL:	Selskabsloven
SSL:	Statsskatteloven
SKM:	Skatteministeriet
SR:	Skatterådet
TfS:	Tidsskift for skatter og afgifter
VOL:	Virksomhedsomdannelsesloven
VSL:	Virksomhedsskatteloven

Bilag 1: Regnskab 3 år Bigum Byg ApS 2013-15

Resultatopgørelse

Kr.	2015	2014	2013
Nettoomsætning.....	9.434.125	9.215.323	9.314.798
Varekøb mv.....	(4.752.654)	(4.605.105)	(4.623.456)
Bruttoresultat	4.681.471	4.610.218	4.691.342
Personaleomkostninger	(3.426.789)	(3.401.587)	(3.309.146)
Ejendommens drift.....	370.724	365.706	363.314
Afskrivninger.....	(159.325)	(159.325)	(159.325)
Andre eksterne omkostninger.....	(631.744)	(625.720)	(621.323)
Driftsresultat	834.337	789.292	964.862
Andre finansielle indtægter	24.724	18.572	27.506
Andre finansielle omkostninger	(150.724)	(133.504)	(135.377)
Ordinært resultat før skat	708.337	674.360	856.991
Skat af årest resultat	(205.092)	(199.166)	(232.956)
Regulering af udskudt skat	2.898	(4.050)	4.808
Årets resultat	506.143	471.144	628.843

Balance			
Kr.	2015	2014	2013
Aktiver			
Goodwill.....	90.000	120.000	150.000
Immaterielle anlægsaktiver	90.000	120.000	150.000
Grunde og bygninger	74.250	78.575	82.900
Udlejningsejendom.....	2.050.000	2.125.000	2.200.000
Andre anlæg, dritsmateriel og inventar	225.000	375.000	425.000
Materielle anlægsaktiver	2.349.250	2.578.575	2.707.900
Lejedepositum.....	7.520	7.520	7.520
Finansielle anlægsaktiver.....	7.520	7.520	7.520
Anlægsaktiver.....	2.446.770	2.706.095	2.865.420
Fremstillede varer og handelsvarer	71.386	65.394	30.764
Varebeholdninger	71.386	65.394	30.764
Tilgodehavender fra salg	489.320	340.478	345.741
Igangværende arbejder for fremmed regning.....	531.745	321.856	465.711
Andre tilgodehavender.....	90.778	126.770	145.204
Periodeafgrænsningsposter.....	40.270	37.706	38.114
Tilgodehavender i alt	1.152.113	826.810	994.770
Likvide beholdninger	1.025.605	703.236	474.776
Likvide beholdninger i alt	1.025.605	703.236	474.776
Omsætningsaktiver	2.249.104	1.595.440	1.500.310
Aktiver	4.695.874	4.301.535	4.365.730

Passiver			
Anpartskapital.....	125.000	125.000	125.000
Overført resultat	2.491.463	1.985.320	1.514.176
Egenkapital	2.616.463	2.110.320	1.639.176
<hr/>			
Hensættelse til udskudt skat	71.702	74.600	70.550
Hensatte forpligtelser	71.702	74.600	70.550
<hr/>			
Realkreditinstitut.....	677.901	734.354	789.654
Pengeinstitut.....	204.724	267.306	333.500
Langfristede gældsforpligtelser	882.625	1.001.660	1.123.154
<hr/>			
Kortfristet del af langfristet gæld	120.506	119.035	121.494
Leverandører af varer og tjeneste ydelser	427.250	439.644	591.190
Selskabsskat	205.092	199.166	232.956
Anden gæld	372.236	357.110	587.210
Kortfristede gældsforpligtelser	1.125.084	1.114.955	1.532.850
<hr/>			
Passiver i alt	4.695.874	4.301.535	4.365.730

Bilag 2: Goodwillberegning med ejendom

	2015	2014	2013
	kr.	kr.	kr.
Regnskabsmæssigt resultat før skat	708.337	674.360	856.991
Reguleringer:			
- Finansielle indtægter	-24.724	-18.572	-27.506
+ Finansielle udgifter	150.724	133.504	135.377
+/- ekstraordinære poster	0	0	0
+Afskrivning på goodwill	30.000	30.000	30.000
Reguleret resultat	864.337	819.292	994.862
Vægtning	3	2	1
	2.593.011	1.638.584	994.862
Sum af vægtede resultater			5.226.457
Vægtet reguleret resultat (divideret med 6)			871.076
Udviklingstendens			0
			<u>871.076</u>
Forrentning af driftsfremmede aktiver, 4 % af kr. 3.580.269			<u>143.211</u>
Rest til forrentning af goodwill			<u>727.865</u>
Kapitaliseringsfaktor ved levetid på 7 år			<u>2,76</u>
Beregnet goodwill			<u>2.008.909</u>
Note 1 Aktiver bortset fra driftsfremmede aktiver			
Aktiver i alt, jf. regnskab			4.695.874
- Likvide beholdninger			-1.025.605
- Tilkøbt goodwill			<u>-90.000</u>
			<u>3.580.269</u>

Bilag 3: Spaltningsbalance

Fælles åbningbalance pr. 1. januar 2016

	AKTIVER			
	Bigum Byg ApS	Reguleringer	Bigum Ejendomme ApS	Bigum Byg ApS
ANLÆGSAKTIVER:				
Goodwill.....	90.000	0	0	90.000
Immaterielle anlægsaktiver	90.000	0	0	90.000
Grunde og bygninger	74.250	425.750	0	500.000
Udlejningsejendom.....	2.050.000	50.000	2.100.000	0
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	225.000	0	0	225.000
Materielle anlægsaktiver i alt	2.349.250	475.750	2.100.000	725.000
Lejedepositum.....	7.520	0	0	7.520
Finansielle anlægsaktiver.....	7.520	0	0	7.520
ANLÆGSAKTIVER I ALT	2.446.770	475.750	2.100.000	822.520
OMSÆTNINGSAKTIVER:				
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer.....	71.386	0	0	71.386
Varebeholdninger.....	71.386	0	0	71.386
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	489.320	0	0	489.320
Igangværende arbejder for fremmed regning.....	531.745	0	0	531.745
Andre tilgodehavender	90.778	0	0	90.778
Periodeafgrænsningsposter	40.270	0	18.000	22.270
Varebeholdninger.....	1.152.113	0	18.000	1.134.113
Likvide beholdninger.....	1.025.605	0	600.000	425.605
Likvide beholdninger i alt	1.025.605	0	600.000	425.605
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT	2.249.104	0	618.000	1.631.104
AKTIVER I ALT	4.695.874	475.750	2.718.000	2.453.624

Fælles åbningbalance pr. 1. januar 2016

PASSIVER

	Bigum Byg ApS	Reguleringer	Bigum Ejendomme ApS	Bigum Byg ApS
Aktiekapital	125.000	80.000	80.000	125.000
Overført resultat	2.491.463	291.085 *	1.502.541	1.280.007
EGENKAPITAL I ALT	2.616.463	371.085	1.582.541	1.405.007
Udskudt skat	71.702	104.665	76.704	99.663
HENSATTE FORPLIGTELSER I ALT	71.702	104.665	76.704	99.663
Pengeinstitutter.....	204.724	0	204.724	0
Realkreditinstitutter.....	677.901	0	677.901	0
Langfristede gældsforpligtelser i alt	882.625	0	882.625	0
Kortfristet del af langfristede gæld.....	120.506	0	120.506	0
Leverandører af varer og tjenesteydelser	427.250	0	29.400	397.850
Selskabsskat	205.092	0	0	205.092
Anden gæld	372.236	0	26.224	346.012
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	1.125.084	0	176.130	948.954
GÆLDSFORPLIGTELSER I ALT	2.007.709	0	1.058.755	948.954
PASSIVER I ALT	4.695.874	475.750	2.718.000	2.453.624

*Overført resultat, regulering:

Opskrivning af aktiver	475.750
Udskudt skat heraf	-104.665
Selskabskapital	-80.000
	<u>291.085</u>

Bilag 4: Afgiftsoptimering

Skattepligtig avance	4.918.608
Passivpost, 22 % heraf	1.082.094
Bundfradrag, gaveafgift	<u>61.500</u>
Optimal gave	<u>1.143.594</u>
Gave, jf. ovenfor	1.143.594
Passivpost	-1.082.094
Bundfradrag, gaveafgift	<u>-61.500</u>
Gaveafgiftsgrundlag	<u>0</u>
Gaveafgift, 15 %	<u>0</u>
Gave til søn	1.143.594
Vederlag, kontant eller gældsbrief	<u>3.340.703</u>
	<u>4.484.297</u>

Bilag 5: Goodwillberegning uden ejendom

	2015 kr.	2014 kr.	2013 kr.
Regnskabsmæssigt resultat før skat	412.613	383.654	568.677
Reguleringer:			
- Finansielle indtægter	-24.724	-18.572	-27.506
+ Finansielle udgifter	150.724	133.504	135.377
+/- ekstraordinære poster	0	0	0
+Afskrivning på goodwill	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>
Reguleret resultat	568.613	528.586	706.548
Vægtning	3	2	1
	1.705.839	1.057.172	706.548
Sum af vægtede resultater			3.469.559
Vægtet reguleret resultat (divideret med 6)			578.260
Udviklingstendens			<u>0</u>
			<u>578.260</u>
Forrentning af driftsfremmede aktiver, 4 % af kr. 1.530.269			<u>61.211</u>
Rest til forrentning af goodwill			<u>517.049</u>
Kapitaliseringsfaktor ved levetid på 7 år			<u>2,76</u>
Beregnet goodwill			<u>1.427.055</u>
 Note 1 Aktiver bortset fra driftsfremmede aktiver			
Aktiver i alt, jf. regnskab			4.695.874
- Likvide beholdninger			-1.025.605
- Tilkøbt goodwill			-90.000
- Ejendom			<u>-2.050.000</u>
			<u>1.530.269</u>

Bilag 6: A/B-modellen

Beregning af handelsværdi for Bigum Byg ApS

Egenkapital jf. åbningsbalance efter spaltning.....		1.405.007
Beregnet goodwill.....	1.427.055	
Udskudt skat heraf, 22 %	313.952	1.741.007
		<u>3.146.014</u>

Beregning af forlods udbyttet

Handelsværdi for Bigum Byg ApS		3.146.014
+ nytægning, nom. 125.000 kr à kurs 100		125.000
		<u>3.271.014</u>

"Erhverver holding ApS" ejerandel, 50%		1.635.507
- nytægning, nom. 125.000 à kurs 100		125.000
		<u>1.510.507</u>
Forlods udbyttet, kr. 1.510.507/0,5.....		<u>3.021.014</u>

Forlodsudbyttet eksklusiv forrentning 3.021.014

Forrentning, 1. år: 5 %	151.051	
Udlodning 2016.....	-395.000	
Forrentning, 2. år: 5 %	138.853	
Udlodning 2017.....	-395.000	
Forrentning, 3. år: 5 %	126.046	
Udlodning 2018.....	-395.000	
Forrentning, 4. år: 5 %	112.598	
Udlodning 2019.....	-395.000	
Forrentning, 5. år: 5 %	98.478	
Udlodning 2020.....	-395.000	
Forrentning, 6. år: 5 %	83.652	
Udlodning 2021.....	-395.000	
Forrentning, 7. år: 5 %	68.085	
Udlodning 2022.....	-395.000	
Forrentning, 8. år: 5 %	51.739	
Udlodning 2023.....	-395.000	
Forrentning, 9. år: 5 %	34.576	
Udlodning 2024.....	-395.000	
Forrentning, 10. år: 5 %	16.555	
Udlodning 2025.....	-347.647	<u>-3.021.014</u>

Forlods udbyttet incl. forrentning 0

Bilag 7: Regulering goodwill, Bigum Byg ApS

Goodwill, handelsværdi	2.008.909
Goodwill, regnskabsmæssig	<u>90.000</u>
Regulering	<u>1.918.909</u>
Udskudt skat af ændring	<u>-422.160</u>